

Rolnictwo w 2024 r.

Agriculture in 2024

Rolnictwo w 2024 r.

Agriculture in 2024

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland

Warszawa Warsaw 2025

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Główny Urząd Statystyczny, Departament Rolnictwa i Środowiska
Statistics Poland, Agriculture and Environment Department

pod kierunkiem

supervised by

Marty Wojciechowskiej

Zespół autorski

Editorial team

Anna Bogumił, Hanna Borychowska, Izabela Dach-Oleszek, Iwona Dziejowska, Aneta Dziergowska, Zbigniew Floriańczyk, Agnieszka Grabowska, Tomasz Kołodrowski, Artur Łączyński, Anna Majcher, Tomasz Milewski, Dariusz Miziołek, Arkadiusz Obarowski, Agata Orżanowska, Monika Pawelec-Potapska, Poreda Anna, Jolanta Przypaśniak, Renata Pytkowska, Wiesława Rafa, Katarzyna Serafin, Anna Tylkowska-Siek, Karolina Wasilewska, Mariusz Wojciechowski, Anna Wróblewska, Łukasz Zaremba

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Paweł Luty, Aleksandra Winiarska

e-ISSN 2956-378X

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Zakład Wydawnictw
Statystycznych

00-925 WARSZAWA, Al. Niepodległości 208

Informacje w sprawach sprzedaży publikacji GUS – tel. (22) 608 32 10, 608 38 10
Zam. 307/2025

Przedmowa

Z przyjemnością przekazujemy Państwu kolejną edycję corocznej publikacji „Rolnictwo”, która zawiera kompleksową analizę zjawisk i procesów gospodarczych zachodzących w polskim rolnictwie.

Rolnictwo jest ważnym sektorem polskiej gospodarki narodowej i pełni kluczową funkcję bezpieczeństwa żywnościowego kraju. Obszary wykorzystywane do produkcji rolnej zajmują blisko połowę powierzchni Polski, co kształtuje krajobraz kraju i wpływa na środowisko naturalne. Polskie rolnictwo jest integralną częścią światowego systemu gospodarczego i podlega ciągłym zmianom, by sprostać rosnącej konkurencyjności oraz wyzwaniom współczesnego rynku. Jako członek Unii Europejskiej, Polska wpływa na kierunek rozwoju rolnictwa, aktywnie uczestnicząc w kształtowaniu Wspólnej Polityki Rolnej.

W publikacji prezentujemy szeroki zestaw informacji statystycznych dotyczących tematyki rolnictwa: od wyników produkcyjnych i warunków produkcyjno-ekonomicznych, przez sytuację na krajowych rynkach rolnych i handel zagraniczny artykułami rolno-spożywczymi, aż po dane dotyczące środków produkcji oraz najważniejszych przemian strukturalnych.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim osobom i instytucjom, które dostarczyły nam danych niezbędnych do powstania tej publikacji. Mamy nadzieję, że opracowanie to stanie się dla Państwa cennym źródłem wiedzy i inspiracją do dalszych analiz. Będziemy również wdzięczni za wszelkie uwagi i sugestie, dotyczące prezentowanych informacji, które pomogą nam udoskonalić kolejne edycje publikacji. Zachęcamy również do korzystania z zasobów [Głównego Urzędu Statystycznego](#), w tym [Banku Danych Lokalnych](#) oraz [Dziedzinowych Baz Wiedzy](#).

Dyrektor
Departamentu Rolnictwa i Środowiska

Marta Wojciechowska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr hab. Marek Cierpiel-Wolan

Preface

We are pleased to introduce to you this year's edition of 'Agriculture', our annual publication featuring a comprehensive analysis of the phenomena and economic processes taking place in Polish agriculture.

Agriculture is a strategic sector of the Polish national economy and plays a key role in the country's food security. Land used for agricultural production constitutes nearly half of Poland's territory, which accordingly shapes the country's landscape and influences the natural environment. Polish agriculture is an integral part of the global economic system and is subject to constant changes to meet the growing competitiveness and challenges of the modern market. As a member of the European Union, Poland influences the direction of agricultural development by its active participation in shaping the Common Agricultural Policy.

In this publication, we present a wide range of statistical information on agriculture – from production results and production-economic conditions, through the situation on domestic agricultural markets and foreign trade in agri-food products, to data on the means of production and the most important structural changes.

We would like to thank all the persons and institutions who provided the data necessary to create this publication. We hope that this study will become a valuable source of knowledge and inspiration for further analyses. We would also be grateful for any comments and suggestions regarding the information presented, which will help us improve the subsequent editions of the publication. Moreover, please feel free to consult other resources of [Statistics Poland](#), including the [Local Data Bank](#) and [Knowledge Databases](#).

Director
Agriculture and Environment Department

Marta Wojciechowska

President
Statistics Poland

Marek Cierpień-Wolan, Assoc. Prof.

Spis treści

Contents

Przedmowa.....	3
Preface.....	4
Spis tablic.....	7
List of tables.....	7
Spis wykresów.....	9
List of charts.....	9
Spis map.....	11
List of maps.....	11
Objaśnienia znaków umownych.....	12
Symbols.....	12
Ważniejsze skróty.....	12
Main abbreviations.....	12
Synteza.....	15
Executive summary.....	17
Rozdział 1. Aspekty ekonomiczno-społeczne.....	19
Chapter 1. Economic and social aspects.....	19
1.1. Koniunktura w rolnictwie w kontekście głównych czynników rozwoju społeczno- gospodarczego kraju.....	19
1.1. The economic situation in agriculture in the context of the main factors of the socio- -economic development of the country.....	19
1.2. Wyniki produkcyjne rolnictwa.....	28
1.2. Production results of agriculture.....	28
1.3. Produkcja roślinna.....	36
1.3. Crop production.....	36
1.4. Produkcja zwierzęca.....	46
1.4. Animal production.....	46
1.5. Bezpieczeństwo żywnościowe.....	56
1.5. Food security.....	56
1.5.1. Bezpieczeństwo żywnościowe w ujęciu Celów Zrównoważonego Rozwoju.....	56
1.5.1. Food Security from the Sustainable Development Goals perspective.....	56
1.5.2. Jakość żywności.....	57
1.5.2. Food quality.....	57
1.5.3. Organizmy genetycznie zmodyfikowane – GMO.....	61
1.5.3. Genetically modified organisms.....	61
1.6. Handel zagraniczny.....	61
1.6. Foreign trade.....	61
1.6.1. Obroty towarowe polskiego handlu zagranicznego według nomenklatury CN.....	62
1.6.1. Polish foreign trade turnover by the CN nomenclature.....	62
1.6.2. Wskaźniki cen transakcyjnych obrotów handlu zagranicznego.....	63
1.6.2. Transaction price indices of foreign trade turnover.....	63
1.6.3. Obroty handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi według no- menklatury CN.....	63
1.6.3. Foreign trade turnover of agri-food products by the CN nomenclature.....	63

Rozdział 2. Aspekty rolno-środowiskowe	85
Chapter 2. Agri-environmental aspects	85
2.1. Czynniki agrometeorologiczne	85
2.1. Agrometeorological factors	85
2.2. Emisje gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń gazowych z sektora rolnictwa	88
2.2. Greenhouse gases and other gas pollutants from agricultural sector	88
2.3. Środki ochrony roślin	93
2.3. Plant protection products	93
2.4. Gospodarstwa ekologiczne	95
2.4. Organic farms	95
2.5. Koncentracja i regionalizacja produkcji	96
2.5. Concentration and regionalisation of production	96
Uwagi metodologiczne	98
Methodological notes	105
1. Źródła i zakres danych	98
1. Sources and the scope of data	105
2. Objaśnienia podstawowych pojęć	100
2. Basic definitions	107

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Płatności zrealizowane w ramach Kampanii	21
Table 1. Payments made under Campaign	21
Tablica 2. Wysokość wybranych stawek płatności bezpośrednich wypłacanych przez ARiMR w Kampanii 2024 r.	22
Table 2. The number of selected direct payment rates executed by ARMA in the 2024 Campaign	22
Tablica 3. Dynamika cen detalicznych środków do produkcji rolnej.....	27
Table 3. Indices of retail prices of means of agricultural production.....	27
Tablica 4. Wskaźniki dynamiki globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych).....	28
Table 4. Dynamic indices of gross agricultural output (in constant prices)	28
Tablica 5. Udział towarowej produkcji rolniczej w produkcji globalnej (w cenach bieżących)....	29
Table 5. Share of market agricultural output in gross output (in current prices)	29
Tablica 6. Wskaźniki dynamiki towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych)	30
Table 6. Dynamic indices of market agricultural output (in constant prices)	30
Tablica 7. Wskaźniki dynamiki skupu produktów rolnych (w cenach stałych)	31
Table 7. Dynamic indices of agricultural products procurement (in constant prices)	31
Tablica 8. Wyniki ekonomiczne dla rolnictwa w Polsce (w cenach bieżących)	34
Table 8. Economic results for agriculture in Poland (in current prices).....	34
Tablica 9. Rachunek dochodu przeciętnego gospodarstwa dla próby Polski FADN.....	36
Table 9. Income account of an average farm in Polish FADN sample.....	36
Tablica 10. Plony i zbiory głównych ziemioplodów w 2024 r.....	37
Table 10. Yields and production of main crops in 2024.....	37
Tablica 11. Skup ważniejszych produktów roślinnych.....	38
Table 11. Procurement of major crop products.....	38
Tablica 12. Wartość skupu produktów roślinnych (ceny bieżące)	39
Table 12. Procurement value of crop products (current prices).....	39
Tablica 13. Skup zbóż w roku gospodarczym 2023/2024	39
Table 13. Procurement of cereals in the farming year 2023/2024.....	39
Tablica 14. Zbiory warzyw gruntowych.....	42
Table 14. Field vegetables production	42
Tablica 15. Zbiory owoców z drzew w sadach.....	43
Table 15. Fruit trees production in orchards.....	43
Tablica 16. Zbiory owoców z plantacji jagodowych oraz z krzewów owocowych w sadach.....	44
Table 16. Fruit production from berry plantations and fruit bushes in orchards	44
Tablica 17. Zbiory roślin pastewnych na paszę	44
Table 17. Production of fodder crops	44
Tablica 18. Sprzedaż pasza stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich.....	46
Table 18. Sales of feeda used in feeding livestock	46
Tablica 19. Skup żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso	47
Table 19. Procurement of animals for slaughter in terms of meat	47
Tablica 20. Pogłowie trzody chlewnej	48
Table 20. Pigs populationa	48
Tablica 21. Pogłowie bydła	51
Table 21. Cattle population	51

Tablica 22. Produkcja żywca rzeźnego	54
Table 22. Production of animals for slaughter.....	54
Tablica 23. Obroty towarowe polskiego handlu zagranicznego ogółem według nomenklatury CN w 2024 r. (ceny bieżące).....	62
Table 23. Polish total foreign trade turnover by the CN nomenclature in 2024 (current prices).....	62
Tablica 24. Dynamika i wskaźniki cen transakcyjnych obrotów handlu zagranicznego.....	63
Table 24. Volume indices and transaction price indices of foreign trade.....	63
Tablica 25. Obroty polskiego handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)	64
Table 25. Polish foreign trade turnover of agri-food goods by groups of countries and the CN nomenclature (current prices).....	64
Tablica 26. Polski import i eksport zwierząt żywych i produktów pochodzenia zwierzęcego według nomenklatury CN.....	67
Table 26. Polish import and export of livestock and animal origin products by the CN nomenclature	67
Tablica 27. Wartość polskiego importu i eksportu mięsa i podrobów jadalnych według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)	68
Table 27. Polish import and export value of meat and edible pluck by countries and CN nomenclature (current prices)	68
Tablica 28. Wartość polskiego importu i eksportu trzody chlewnej według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące).....	70
Table 28. Polish import and export value of pigs by groups of countries and CN nomenclature (current prices).....	70
Tablica 29. Wartość polskiego importu i eksportu produktów mleczarskich według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące).....	72
Table 29. Polish import and export value of dairy products by groups of countries and CN nomenclature (current prices).....	72
Tablica 30. Wartość polskiego importu i eksportu jaj ptasich według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące).....	74
Table 30. Polish import and export value of bird eggs by groups of countries and CN nomenclature (current prices)	74
Tablica 31. Polski import i eksport produktów pochodzenia roślinnego według nomenklatury CN	76
Table 31. Polish import and export of plant origin products by the CN nomenclature.....	76
Tablica 32. Wartość polskiego importu i eksportu zbóż ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące).....	77
Table 32. Polish import and export value of total cereals by groups of countries and CN nomenclature (current prices)	77
Tablica 33. Wartość polskiego importu i eksportu warzyw ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące).....	79
Table 33. Polish import and export value of total vegetables by groups of countries and CN nomenclature (current prices).....	79
Tablica 34. Wartość polskiego importu i eksportu owoców i orzechów jadalnych ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące).....	81
Table 34. Polish import and export value of total fruit and edible nuts by groups of countries and CN nomenclature (current prices)	81
Tablica 35. Wartość polskiego importu i eksportu jabłek ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące).....	83
Table 35. Polish import and export value of total apples by groups of countries and CN nomenclature (current prices)	83
Tablica 36. Zestawienie wyników badania zużycia środków ochrony roślin.....	94
Table 36. Summary results of the survey on consumption of plant protection products	94

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1. Zmiany globalnej produkcji rolniczej.....	29
Chart 1. Changes of gross agricultural output.....	29
Wykres 2. Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2024 r.	30
Chart 2. Structure of market agricultural output in 2024.....	30
Wykres 3. Relacje cen („nożyce cen”) w rolnictwie	31
Chart 3. Price relation („price gap”) in agriculture	31
Wykres 4. Dynamika przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym z 1 ha przeliczeniowego	32
Chart 4. The dynamics of average income from work in private agricultural farm from 1 conversion hectare.....	32
Wykres 5. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny dla pola obserwacji Polski FADN w 2024 r.	35
Chart 5. Income from a family farm for a full-time family worker in observation field of Polish FADN in 2024.....	35
Wykres 6. Struktura powierzchni zasiewów w 2024 r.	36
Chart 6. The structure of sowing area in 2024	36
Wykres 7. Zbiory i skup zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi	40
Chart 7. Production and procurement of basic cereals with cereal mixed	40
Wykres 8. Plony głównych ziemiopłodów rolnych	41
Chart 8. Yields of major agricultural crops	41
Wykres 9. Produkcja ważniejszych produktów roślinnych.....	45
Chart 9. Production of major crop products.....	45
Wykres 10. Ceny skupu żywca wieprzowego i ich relacja do cen żyta oraz pogłowie trzody chlewnej.....	47
Chart 10. Procurement prices of pigs for slaughter and their relation to the rye prices and pigs population	47
Wykres 11. Struktura pogłowia trzody chlewnej (stan w grudniu)	49
Chart 11. Structure of pigs population (as of December).....	49
Wykres 12. Pogłowie trzody chlewnej i import młodych sztuk do 50 kg (stan w grudniu).....	49
Chart 12. Pigs population and import of young pigs up to 50 kg (as of December).....	49
Wykres 13. Pogłowie trzody chlewnej i produkcja żywca wieprzowego.....	50
Chart 13. Pigs population and production of pigs for slaughter	50
Wykres 14. Pogłowie bydła i produkcja żywca wołowego	52
Chart 14. Cattle population and production of cattle for slaughter.....	52
Wykres 15. Produkcja mięsa i mleka.....	53
Chart 15. Production of meat and milk	53
Wykres 16. Produkcja i skup mleka	54
Chart 16. Production and procurement of milk.....	54
Wykres 17. Produkcja i skup żywca rzeźnego (w wbc)	55
Chart 17. Production and procurement of animals for slaughter (in post-slaughter warm weight).....	55
Wykres 18. Struktura geograficzna polskiego importu i eksportu produktów rolno-spożywczych w 2024 r.	64
Chart 18. Geographical structure of Polish import and export of agri-food products in 2024	64

Wykres 19. Struktura importu towarów rolno-spożywczych w 2024 r.	65
Chart 19. Structure of agri-food products import in 2024	65
Wykres 20. Struktura eksportu towarów rolno-spożywczych w 2024 r.	66
Chart 20. Structure of agri-food products export in 2024.....	66
Wykres 21. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego mięsem i podrobami jadalnymi w 2024 r.	69
Chart 21. Main partners in the foreign trade turnover of meat and edible pluck in 2024	69
Wykres 22. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego trzodą chlewną w 2024 r.	71
Chart 22. Main partners in the foreign trade turnover of pigs in 2024.....	71
Wykres 23. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego produktami mleczarskimi w 2024 r.	73
Chart 23. Main partners in the foreign trade turnover of dairy products in 2024.....	73
Wykres 24. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego jajami ptasimi w 2024 r.	75
Chart 24. Main partners in the foreign trade turnover of bird eggs in 2024	75
Wykres 25. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego zbożem w 2024 r.	78
Chart 25. Main partners in the foreign trade turnover of cereals in 2024	78
Wykres 26. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego warzywami w 2024 r.	80
Chart 26. Main partners in the foreign trade turnover of vegetables in 2024	80
Wykres 27. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego owocami i orzechami jadalnymi w 2024 r.	82
Chart 27. Main partners in the foreign trade turnover of fruit and edible nuts in 2024.....	82
Wykres 28. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego jabłkami w 2024 r.	84
Chart 28. Main partners in the foreign trade turnover of apples in 2024.....	84
Wykres 29. Temperatury powietrza, opady i usłonecznienie na tle średniej normy.....	85
Chart 29. Air temperatures, precipitation and insolation on the background of the average norm	85
Wykres 30. Udział gazów cieplarnianych (w ekwiwalencie CO ₂) w emisji krajowej z sektora rolnictwa według rodzajów gazów w 2023 r.	88
Chart 30. Share of greenhouse gases (in CO ₂ equivalent) in national emission from the agricultural sector by type of gases in 2023	88
Wykres 31. Udział gazów cieplarnianych (w ekwiwalencie CO ₂) w emisji krajowej z sektora rolnictwa według sektorów działalności rolniczej w 2023 r.	89
Chart 31. Share of greenhouse gases (in CO ₂ equivalent) in the national emission from the agricultural sector by agricultural activity sectors in 2023	89
Wykres 32. Emisja metanu pochodzącego z fermentacji jelitowej w podziale na gatunki zwierząt hodowlanych w 2023 r.	90
Chart 32. Methane emission from enteric fermentation by livestock species in 2023	90
Wykres 33. Emisja metanu z nawozów naturalnych w podziale na gatunki zwierząt w 2023 r.	90
Chart 33. Methane emission from manure by animal species in 2023.....	90
Wykres 34. Emisje podtlenku azotu z sektora rolnictwa: gospodarka nawozami naturalnymi z podziałem na emisje bezpośrednie i pośrednie w 2023 r.	91
Chart 34. Nitrous oxide emissions from the agricultural sector: manure management broken down into direct emissions and indirect emissions in 2023	91
Wykres 35. Emisje podtlenku azotu z sektora gleby rolne: bezpośrednie i pośrednie w 2023 r.	92
Chart 35. Nitrous oxide emissions from the agricultural soil sector: direct and indirect in 2023	92
Wykres 36. Ekologiczne gospodarstwa rolne.....	95
Chart 36. Organic agriculture farms	95

Spis map

List of maps

Mapa 1. Średnia powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w 2024 r.....	96
Map 1. The average area of organic agricultural land in 2024	96
Mapa 2. Obsada trzody chlewnej i bydła w 2024 r.	97
Map 2. Number of pigs and cattle in 2024	97

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (–)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Zero (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Kropka (.)	zupełny brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej, wypełnienie niemożliwe lub niecelowe albo brak informacji wiarygodnych data not available, necessity of maintaining statistical confidentiality, not applicable or not reliable
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given

Ważniejsze skróty

Main abbreviations

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
tys. thous.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka piece
Gg	gigagram gigagram
kg	kilogram kilogram
kt	kilotona kilotonne
dt	decytona deciton
t	tona tonne
mm	milimetr millimetre
ha	hektar hectare
m ²	metr kwadratowy square metre

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
m ³	metr sześcienny cubic metre
l	litr litre
hl	hektolitr hectolitre
°C	stopień Celsjusza centigrade
h	godzina hour
r.	rok year
GHG	gazy cieplarniane greenhouse gases
GFSI	Światowy Indeks Bezpieczeństwa Żywnościowego Global Food Security Index
NH ₃	amoniak ammonia
CH ₄	metan methane
NO _x	tlenek azotu x wartościowy nitric oxide x valuable
CO	tlenek węgla carbon monoxide
CO ₂	dwutlenek węgla carbon dioxide
Ekw. CO ₂ Eq. CO ₂	Ekwiwalent CO ₂ Equivalent CO ₂
UR UAA	Użytki rolne Utilised Agricultural Area
RER EAA	Rachunki Ekonomiczne Rolnictwa Economic Accounts for Agriculture
AWU	roczna jednostka pracy Annual Work Unit
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
Lp. No.	liczba porządkowa ordinal number
ASF	Afrykański pomór świń African Swine Fever
OSN	obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu, pochodzącymi ze źródeł rolniczych areas particularly exposed to pollution with nitrogen compounds from agricultural sources
PM _x	mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek o średnicy nie większej niż x mikrometr a mixture of molecules suspended in the air with a diameter of not more than x micrometre
TSP	całkowity pył zawieszony, wszystkie aerozole, o średnicy cząstek zarówno poniżej, jak i powyżej 10 mikrometrów total suspended dust, all aerosols, with particle diameters both below and above 10 micrometers

Skrót Abbreviations	Znaczenie Meaning
wbc	waga bita ciepła post slaughter warm weight
UE EU	Unia Europejska European Union
CN	Nomenklatura Scalona The Combined Nomenclature
Eurostat	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of European Union
KOWR	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa National Center for Agriculture Support
KOBIZE	Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami The National Centre for Emissions Management
IPCC	Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu Intergovernmental Panel on Climate Change
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich Rural Development Programme
ARiMR ARMA	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Agriculture Restructurisation and Modernisation Agency
Polski FADN Polish FADN	Sieć Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych Farm Accountancy Data Network

Synteza

W 2024 r. **powierzchnia zasiewów** wyniosła 11,1 mln ha, co oznacza niewielki wzrost (o 0,4%) w porównaniu do roku poprzedniego. W strukturze zasiewów dominowały zboża (64,0% ogólnej powierzchni zasiewów), uprawy pastewne (13,8%) i uprawy przemysłowe (12,6%).

Zbiory i plony większości głównych ziemiopłodów rolnych w 2024 r. były niższe. W porównaniu z rokiem poprzednim spadek zbiorów odnotowano w przypadku zbóż ogółem, rzepaku i rzepiku, owoców z drzew i krzewów owocowych oraz owoców z plantacji jagodowych w sadach. Wyższe natomiast niż przed rokiem były zbiory buraków cukrowych oraz ziemniaków. Zbiory warzyw utrzymały się na zbliżonym poziomie w porównaniu do roku poprzedniego. Zmienne warunki pogodowe w okresie wegetacji z nierównomiernym rozkładem opadów deszczu, zarówno w układzie czasowym, jak i terytorialnym nie sprzyjały uprawom w 2024 r.

Pogłowie **bydła** ogółem (wg stanu w grudniu 2024 r.) wyniosło 6,2 mln szt. i było o 1,2% mniejsze niż w grudniu poprzedniego roku. Spadek liczebności stada bydła wystąpił w grupie bydła w wieku 2 lat i więcej (o 5,9%) i cieląt (o 0,8%), przy jednoczesnym wzroście pogłowia młodego bydła w wieku 1–2 lat (o 7,2%).

Pogłowie **świń** (wg stanu w grudniu 2024 r.) liczyło 9,1 mln sztuk i było o 7,1% mniejsze niż przed rokiem. W skali roku zmniejszyła się liczebność wszystkich grup wagowo-użytkowych. W największym stopniu spadło pogłowie prosiąt (o 11,3%) i loch prośnych (o 9,9%). Przy spadku cen żywca, opłacalność tuczu świń obniżyła się w stosunku do roku poprzedniego.

W skali roku wzrosły **ceny skupu** rzepaku i rzepiku, większości owoców, żywca wołowego i mleka krowiego. Spadły natomiast ceny zbóż, buraków cukrowych, ziemniaków, większości warzyw, żywca wieprzowego i drobiowego oraz jaj kurzych konsumpcyjnych.

Wartość globalnej produkcji rolniczej w cenach bieżących obniżyła się w stosunku do 2023 r. o 2,2%, w wyniku spadku produkcji roślinnej o 7,3%. Na wielkość globalnej produkcji rolniczej wpłynęły, poza zmianami wolumenu produktów pochodzenia roślinnego, zmiany cen produktów rolnych skorelowane z krajową podażą i zmianami cen zachodzącymi na zagranicznych, przede wszystkim unijnych rynkach rolnych.

Wartość **produkcji towarowej** w cenach bieżących była niższa niż przed rokiem. W przeliczeniu na 1 ha UR wartość towarowej produkcji roślinnej spadła z 3744 zł w 2023 r. do 3483 zł w 2024 r., a towarowej produkcji zwierzęcej wzrosła z 5771 zł do 5849 złotych.

W 2024 r. wolumen **skupu podstawowych produktów** roślinnych (większości zbóż, rzepaku i rzepiku, owoców oraz warzyw) był mniejszy w porównaniu z rokiem poprzednim. Większy niż przed rokiem był skup buraków cukrowych i ziemniaków. Zwiększył się wolumen skupu podstawowych produktów zwierzęcych: mleka, żywca drobiowego i wołowego oraz nieznacznie żywca wieprzowego. Mniejszy niż przed rokiem był skup jaj kurzych konsumpcyjnych.

W gospodarstwach indywidualnych, przy wzroście cen produktów rolnych sprzedawanych w skali roku o 0,4%, wzroście cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej oraz na cele konsumpcyjne i inwestycyjne o 4,9%, relacje cen („**nożyce cen**”) produktów rolnych sprzedawanych do cen towarów i usług zakupywanych były dla producentów rolnych bardziej korzystne niż przed rokiem i wyniosły 95,8.

W 2024 r. utrzymała się tendencja wzrostowa **cen ziemi rolnej**. Cena gruntów ornych ogółem w obrocie prywatnym wzrosła o 9,9% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W **sprzedaży pasz** przemysłowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich nie odnotowano większych zmian w stosunku do 2023 r. Sprzedaż pasz ogółem wyniosła ok. 11894 tys. ton.

Sprzedaż **środków ochrony roślin** na potrzeby rolnictwa w masie towarowej, w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła o 18,0% i wynosiła 72,5 tys. ton. W skali roku dynamika zmian sprzedaży środków

ochrony była zróżnicowana w zależności od ich rodzaju. Istotnie wzrosła sprzedaż środków grzybobójczych o 27,2%, chwastobójczych o 18,3% oraz owadobójczych o 11,0%, zmalała ilość wprowadzanych na rynek regulatorów wzrostu o 19,5% i środków gryzoniobójczych o ok. 3%.

W Polsce wraz z procesami modernizacji, intensyfikacji i specjalizacji produkcji rolniczej, następuje jej **regionalizacja**.

Tereny centralnej, wschodniej i północno-wschodniej Polski to obszary z przewagą upraw żyta, mieszanek zbożowych i kukurydzy. Sady i plantacje owoców jagodowych koncentrują się na Mazowszu (rejon grójecki), w województwie lubelskim (okolice Sandomierza), a także w Wielkopolsce i województwie łódzkim. Uprawa zbóż intensywnych (głównie pszenicy) oraz buraków cukrowych i rzepaku najczęściej występuje w południowo-wschodniej, północnej i zachodniej części kraju.

Chów bydła mlecznego koncentruje się przede wszystkim w województwie mazowieckim, podlaskim oraz wielkopolskim, a trzody chlewnej w województwie wielkopolskim, mazowieckim, łódzkim i kujawsko-pomorskim.

Po wprowadzeniu w Polsce w 2023 r. wsparcia finansowego w ramach ekoschematów, zwiększyło się zainteresowanie rolników **integrowaną produkcją**. Liczba gospodarstw stosujących metody integrowanej produkcji (łącznie zgłoszone i z certyfikatem) w 2024 r. wzrosła do 40,5 tys., w tym z certyfikatem do 20,8 tys. gospodarstw na 341,8 tys. ha powierzchni.

Gospodarstw stosujących **ekologiczne metody produkcji** (łącznie w okresie konwersji i z certyfikatem) w 2024 r. było 23,2 tys., tj. o 3,6% więcej niż w poprzednim roku.

Polska jest wśród państw o wysokim poziomie bezpieczeństwa żywnościowego. W latach 2022–2024 mniej niż 2,5% populacji w Polsce doświadczyło niedożywienia, natomiast 0,5% populacji doświadczyło umiarkowanego lub dużego braku bezpieczeństwa żywnościowego.

Intensyfikacja i koncentracja procesów produkcji rolniczej wpływa na **emisje gazów cieplarnianych**, amoniaku oraz innych zanieczyszczeń, w tym pyłów zawieszonych i metali ciężkich. Źródłem ich emisji w rolnictwie jest przede wszystkim nawożenie azotowe (podtlenek azotu), fermentacja jelitowa zwierząt hodowlanych (metan), gospodarka nawozami naturalnymi (amoniak), niektóre zabiegi agrotechniczne na glebach użytkowanych rolniczo (amoniak, podtlenek azotu) oraz spalanie resztek pożywnych (tlenek węgla), a ich poziom jest ściśle skorelowany ze zmianami w pogłowiu głównych gatunków zwierząt gospodarskich, tj. bydła i trzody chlewnej.

W 2024 r. nastąpił nieznaczny spadek obrotów polskiego **handlu zagranicznego** produktami rolno-spożywczymi. W porównaniu do 2023 r. wartość eksportu produktów rolno-spożywczych (według nomenklatury CN) była mniejsza o 2,4%, natomiast importu zwiększyła się o 1,3%. Wymiana handlowa zamknęła się dodatnim saldem, ale niższym niż przed rokiem o 9,1%.

Executive summary

The **sown area** in 2024 was 11.1 million ha, which means a slight increase (by 0.4%) compared to the previous year. The sowing structure was dominated by cereals (64.0% of the total sown area), fodder crops (13.8%) and industrial crops (12.6%).

Harvests and yields of the main agricultural crops in 2024 were lower. Comparing to the previous year, the decrease of harvests was recorded for total cereals, rape and turnip rape, fruit from fruit trees and bushes in orchards, as well as fruit from berry plantations. The harvests of sugar beets and potatoes were higher than a year ago. Vegetable harvests remained at a similar level compared to the previous year. Variable weather conditions during the growing season with uneven rainfall distribution, both temporally and territorially, were not favourable for crops in 2024.

The total **cattle** population (as of December 2024) amounted 6.2 million heads and was by 1.2% lower than in December of the previous year. Decline in the number of cattle herd occurred in the group of cattle aged 2 years and more (by 5.9%) and calves (by 0.8%) with a simultaneous increase in the population of cattle aged 1–2 years (by 7.2%).

The **pig** population (as of December 2024) amounted 9.1 million heads and was 7.1% lower than a year ago. The number of all weight and use groups decreased over the year. The largest decrease was observed in the number of piglets (by 11.3%) and mated sows (by 9.9%). With the decrease in livestock purchasing prices, the profitability of pigs fattening declined compared to the previous year.

Year-over-year **purchase prices** of rape and turnip rape, most fruit, live cattle and cow's milk increased. However, the prices of cereals, sugar beets, potatoes, most vegetables, live pig and poultry and chicken eggs decreased.

The **value of global agricultural production** in current prices compared to 2023 fell by 2.2% as a result of the decrease in crop production by 7.3%. In addition to changes in the volume of products of plant origin, the volume of global agricultural production was affected by changes in prices of agricultural products correlated with domestic supply and changes in prices occurring on foreign, primarily EU agricultural markets.

The value of **market production** in current prices was lower than a year ago. Calculated per 1 ha of UAA, the value of marketable crop production decreased from PLN 3744 in 2023 to PLN 3483 in 2024 and animal market production increased from PLN 5771 to PLN 5849.

In 2024, the **procurement volume** of basic crop products (most cereals, rape and turnip rape, fruits and vegetables) was lower in comparison to the previous year. The higher than the last year volumes were recorded for sugar beets and potatoes. In animal production, the procurement volumes increased for milk, poultry and beef as well as slightly for pork. Egg volumes decreased from the level of the previous year.

On private farms, with the increase in prices of sold agricultural products per year by 0.4% accompanied by the rise in the prices of purchased goods and services acquired for current agricultural production and for consumption and investment by 4.9%, price relation („**price gap**”) of sold agricultural products to the prices of purchased goods and services was more favourable than the year before and amounted 95.8.

In 2024, the upward trend in **agricultural land prices** was continued. The price of arable land in private turnover increased to 9.9% comparing to the previous year.

In **sales of industrial feed** used in livestock feeding, no major changes comparing to the previous year were recorded. Total sales of feed amounted to about 11894 thousand tonnes.

Sales of **plant protection products** (PPP) for agriculture in commodity mass, compared to the previous year, increased by 18.0% and amounted to 72.5 thousand tonnes. Throughout the year, the dynamics of changes in sales of PPP varied depending on their type. Sales of fungicides increased significantly by 27.2%,

herbicides by 18.3% and insecticides by 11.0%, while the volume of growth regulators introduced to the market decreased by 19.5% and rodenticides by approximately 3%.

In Poland, dynamic processes of modernisation, intensification and specialisation of agricultural production have been experienced followed by **regionalisation**.

The areas of central, eastern and north-eastern Poland are areas with predominance of rye, cereal mixed and maize. Orchards and berry fruit plantations are concentrated in Mazowieckie (Grójec region), Lubelskie voivodship, in the area of Sandomierz, as well as in Wielkopolska and Łódź voivodship. The cultivation of intensive cereals (mainly wheat) as well as sugar beet and rapeseeds is most often found in the south-eastern, northern and western part of the country.

Rearing of dairy cattle is mainly concentrated in the following voivodships: Mazowieckie, Wielkopolskie and Podlaskie, while pigs in Wielkopolskie, Mazowieckie, Łódzkie and Kujawsko-Pomorskie voivodships.

After the introduction of financial support under eco-schemes in Poland in 2023, farmers' interest in **integrated production** has increased. The number of farms using integrated production methods (including those notified and with a certificate) in 2024 increased to 40.5 thousand, including up to 20.8 thousand certified farms on 341.8 thousand hectares of area.

A number of farms using **organic farming production methods** (including during period of conversion and with certification) in 2024 reached 23.2 thousand, i.e. by 3.6% more than in the previous year.

Poland belongs to countries with a high level of food security. During the years 2022–2024 less than 2.5% of the population in Poland experienced undernourishment, while 0.5% of the population faced moderate or severe lack of food safety.

The intensification and concentration of agricultural production processes affects **emissions of greenhouse gases**, ammonia and other various types of pollutants, including suspended dusts and heavy metals. The source of these types of emissions from agriculture are primarily the management of natural fertilizers (ammonia), certain agrotechnical treatments on agriculturally used soils (ammonia, nitrous oxide) and the burning of post-harvest residues (carbon monoxide) and their levels are closely correlated with changes in the populations of the main species of livestock, i.e. cattle and pigs.

In the year 2024, slightly decrease in the Polish **foreign trade** in agri-food products. The value of export of agri-food products (by CN nomenclature) compared to 2023 was smaller by 2.4%, while import increased by 1.3%. The exchange closed with a positive balance, but lower than in the previous year by 9.1%.

Rozdział 1. Aspekty ekonomiczno-społeczne

Chapter 1. Economic and social aspects

1.1. Koniunktura w rolnictwie w kontekście głównych czynników rozwoju społeczno-gospodarczego kraju

1.1. The economic situation in agriculture in the context of the main factors of the socio-economic development of the country

Koniunktura w polskim rolnictwie w 2024 r. kształtowała się przede wszystkim pod wpływem wolumenu produkcji oraz zmian cen na rynkach rolnych. W 2024 r. uwarunkowania rynkowe produkcji rolniczej uległy poprawie w porównaniu z rokiem poprzednim. Szacuje się, że przy wzroście cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (o 0,4%), wzroście przeciętnych cen towarów i usług zakupywanych na cele bieżącej produkcji rolniczej oraz na cele konsumpcyjne i inwestycyjne (o 4,9%), relacje cen („nożyce cen”) poprawiły się i wynosiły 95,8 wobec 84,8 w 2023 r. W generowaniu bieżącego wyniku finansowego gospodarstw rolnych, miały udział płatności bezpośrednie oraz dodatkowe wsparcie w szczególnych warunkach, występujące na niektórych rynkach. Wyniki ekonomiczne gospodarstw, uzależnione przede wszystkim od efektywności i kierunku produkcji, były zróżnicowane. Na koniunkturę w rolnictwie, wpływały czynniki produkcyjne, ekonomiczne, zmiany nawyków żywieniowych ludności, jak również w znacznym stopniu sytuacja na zagranicznych rynkach rolnych.

Subiektywnej oceny sytuacji w rolnictwie dostarczają wyniki badania koniunktury gospodarstw rolnych. W ocenie rolników, zmiany jakie miały miejsce w drugim półroczu 2024 r. spowodowały, że koniunktura w użytkowanych przez nich gospodarstwach rolnych kształtowała się mniej negatywnie, a prognozy na pierwsze półrocze 2025 r. były również mniej pesymistyczne. W grudniu 2024 r. mniej pesymistyczni w ocenie aktualnej sytuacji produkcji rolniczej byli użytkownicy gospodarstw ukierunkowanych na produkcję zwierzęcą, a bardziej pesymistyczni użytkownicy gospodarstw prowadzących produkcję roślinną. Biorąc pod uwagę gospodarstwa produkcji zwierzęcej, najkorzystniej bieżącą opłacalność produkcji rolniczej ocenili rolnicy zajmujący się chowem brojlerów oraz drobiu nieśnego, a najbardziej negatywnie – prowadzący chów trzody chlewnej i hodowlę koni. Wśród gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną najbardziej negatywne opinie o bieżącej opłacalności produkcji rolniczej wyrazili rolnicy prowadzący uprawy zbóż i trwałych użytków zielonych, natomiast wśród rolników prowadzących plantacje drzew i krzewów owocowych odnotowano niewielkie dodatnie saldo odpowiedzi.

Kierujący gospodarstwami rolnymi w 2 półroczu 2024 r. wyrazili mniej pesymistyczne oceny odnośnie zmian opłacalności produkcji rolniczej niż w 1 półroczu 2024 r. Najbardziej negatywne opinie o zmianie opłacalności produkcji odnotowano wśród rolników prowadzących uprawy rzepaku i rzepiku oraz roślin przemysłowych, jak również chów trzody chlewnej i hodowlę koni. W drugim półroczu 2024 r. kierujący gospodarstwami ukierunkowanymi na produkcję roślinną wyrazili najbardziej niekorzystne opinie odnośnie popytu na wytwarzane przez te jednostki produkty rolne, natomiast najmniej pesymistyczne rolnicy specjalizujący się w produkcji zwierzęcej. Najbardziej negatywne oceny bieżącego popytu przeważały u rolników zajmujących się uprawą rzepaku i rzepiku oraz roślin przemysłowych, a także prowadzących hodowlę koni oraz chów świń. Opinie zebrane wśród rolników potwierdziły, że czynnikami ograniczającymi rozwój gospodarstw rolnych w 2024 r. były wysokie koszty produkcji, nadal niesatysfakcjonujące rolników ceny zbytu produktów rolnych oraz niekorzystne warunki agrometeorologiczne.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące wpływu wojny w Ukrainie na sytuację gospodarstw rolnych, 22,9% rolników wskazało wojnę w Ukrainie jako czynnik mający poważny wpływ na funkcjonowanie ich gospodarstw, a 16,2% jako czynnik zagrażający stabilności gospodarstw rolnych.

We wrześniu 2024 r. południową i zachodnią część Polski dotknęła powódź powodując znaczne straty w gospodarstwach rolnych. Wśród rolników dotkniętych powodzią i uczestniczących w badaniu koniunktury,

poważne skutki powodzi wykazało 58% użytkowników gospodarstw rolnych ukierunkowanych na produkcję zwierzęcą, a 16,1% respondentów z tej grupy uznało skutki powodzi, jako zagrażające stabilności prowadzonych gospodarstw. Głównym skutkiem powodzi w gospodarstwach rolnych było zniszczenie plonów (87,7%), uszkodzenie pasz, nawozów lub materiału siewnego (16,3%). Użytkownicy gospodarstw specjalizujących się w produkcji roślinnej oprócz zniszczenia plonów zgłaszali głównie szkody w zabudowaniach mieszkalnych (13,4%) i gospodarczych (17,7%).

Na poziom produkcji roślinnej w znacznym stopniu wpływają uwarunkowania przyrodniczo-klimatyczne, a przede wszystkim występowanie zjawisk o charakterze klęskowym. Zmienne warunki pogodowe w okresie wegetacji z nierównomiernym rozkładem opadów deszczu, zarówno w układzie czasowym, jak i terytorialnym nie sprzyjały uprawom w 2024 r. Niższe odnotowano m.in. zbiory zbóż ogółem, rzepaku i rzepiku. W 2024 r. spadek produkcji upraw ogrodniczych był spowodowany wiosennymi przymrozkami oraz brakiem dostatecznej ilości opadów deszczu w trakcie wegetacji. Niższe niż w roku ubiegłym były zbiory owoców z drzew i krzewów owocowych oraz owoców z plantacji jagodowych w sadach. Wyższe natomiast niż przed rokiem były zbiory buraków cukrowych oraz ziemniaków. Zbiory warzyw utrzymały się na zbliżonym poziomie z poprzedniego roku.

Przy spadku cen niektórych produktów, wartość globalnej produkcji roślinnej (w cenach bieżących) zmniejszyła się w skali roku o 7,3%, w tym najbardziej spadła wartość produkcji zbóż (o 19,0%). Wystąpił również spadek towarowej produkcji roślinnej – o 7,0%. Wartość towarowej produkcji roślinnej w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych spadła do 3483 zł wobec 3744 zł przed rokiem.

W 2024 r. na wzrost wartości globalnej produkcji zwierzęcej w cenach bieżących (o 2,7%) wpłynął przede wszystkim wzrost wartości produkcji żywca wołowego (o 26,6%). Wartość towarowej produkcji zwierzęcej w cenach bieżących wzrosła o 1,4%. Na 1 ha UR wartość towarowej produkcji zwierzęcej zwiększyła się do 5849 zł wobec 5771 zł w 2023 r.

Produkcja żywca rzeźnego (w wbc) była wyższa o 7,9% w 2024 r., przy równoczesnym spadku pogłowia niektórych gatunków zwierząt gospodarskich m.in. bydła i trzody chlewnej. Największy udział w produkcji żywca rzeźnego ogółem stanowił żywiec drobiowy (52,9%). W 2024 r. produkcja żywca drobiowego (w wbc) zwiększyła się o 5,1% i w porównaniu z rokiem poprzednim wynosiła 2907 tys. ton, a ceny skupu drobiu spadły o 7,8% (do 5,34 zł/kg).

Pogłowie świń (wg stanu w grudniu 2024 r.) liczyło 9078,3 tys. sztuk i było o 7,1% niższe niż przed rokiem. W skali roku zmniejszyła się liczebność wszystkich grup wagowo-użytkowych. W największym stopniu spadło pogłowie prosiąt (o 11,3%) i loch prośnych (o 9,9%). Pogłowie świń na ubój, w grupie świń o wadze 50 kg i więcej zmniejszyło się o 4,3%. W 2024 r. import żywych świń wynosił 8522,6 tys. szt., w tym o wadze do 50 kg – 7914,2 tys. sztuk.

Pogłowie bydła ogółem (wg stanu w grudniu 2024 r.) liczyło 6190,9 tys. szt. i było o 1,2% mniejsze niż w grudniu roku poprzedniego. Spadek liczebności stada wystąpił w grupie bydła w wieku 2 lat i więcej (o 5,9%) przy jednoczesnym wzroście pogłowia młodego bydła w wieku od 1 do 2 lat (o 7,2%).

Produkcja mleka była wyższa niż w 2023 r. o 3,6% (wynosiła 15,6 mld l). Ceny skupu tego surowca za 1 hl (210,79 zł) były również o 1,5% wyższe niż rok wcześniej.

Produkcja jaj kurzych była większa o 11,8% i wynosiła 14299 mln sztuk, a cena skupu jaj kurzych konsumpcyjnych kształtowała się na poziomie niższym o 18,0% (0,41 zł/szt.) niż przed rokiem.

Według wyników badania budżetów gospodarstw domowych sytuacja materialna gospodarstw domowych w Polsce poprawiła się. Nominalnie gospodarstwa domowe miały zarówno wyższe dochody, jak i wydatki. Poziom przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w 2024 r. (w zaokrągleniu do 1 zł) wyniósł 3167 zł i w skali roku był nominalnie wyższy o 18,3%, a realnie o 14,1%. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę gospodarstwa domowego wyniosły 1878 zł, a wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły 1814 zł i w obu przypadkach były nominalnie wyższe o 14,8% niż w 2023 r. Gospodarstwa domowe rolników dysponowały dochodem rozporządzalnym w wysokości 3309 zł na 1 osobę

i cechowały się najniższym udziałem wydatków w dochodach (39,6%). Przeciętne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych rolników wynosiły 1311 zł i były o 30,2% niższe od średnich wydatków gospodarstw domowych ogółem (niższe o 23,9% w 2023 r.).

Finansowe wsparcie rolnictwa ze środków Unii Europejskiej, realizowane od momentu przystąpienia Polski do Wspólnoty, ma znaczący udział we wzroście dochodów rolników. Podmiotem wdrażającym instrumenty pomocy finansowanej w ramach środków współfinansowanych z funduszy unijnych i jednocześnie agencją płatniczą jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która w latach 1994–2024 wypłaciła beneficjentom środki finansowe w wysokości 503,4 mld zł, w tym 34,1 mld zł w 2024 r. Najbardziej powszechnym instrumentem wspierającym rolników pozostaje przede wszystkim pomoc w ramach systemów wsparcia bezpośredniego. Od 2023 r. płatności bezpośrednie są realizowane zgodnie z ustawą z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym (PS) dla Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023–2027 i od tego roku nowym elementem płatności bezpośrednich są ekoschematy. Ponadto stosowane jest przejściowe wsparcie krajowe, finansowane w całości z budżetu krajowego w formie: uzupełniającej płatności podstawowej (UPP) i płatności niezwiązanej do tytoniu.

Tablica 1. Płatności zrealizowane w ramach Kampanii

Table 1. Payments made under Campaign

Płatności Payments	Kampania Campaign 2010	Kampania Campaign 2015	Kampania Campaign 2018	Kampania Campaign 2019	Kampania Campaign 2020	Kampania Campaign 2021	Kampania Campaign 2022	Kampania Campaign 2023	Kampania Campaign 2024
	w mln zł in million PLN								
Jednolita płatność obszarowa Single area payment scheme	7816	6285	6412	6586	6689 ^c	6760 ^c	7217 ^c	6780 ^{bc}	6442 ^b
Uzupełniające płatności ^a Supplementa- ry payment ^a	4109	153	122	113	106	107	510 ^c	816 ^c	677

a Przejściowe wsparcie krajowe. b Od 2023 r. Podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (podstawowe wsparcie dochodów). c Aktualizacja na dzień 31.08.2025 r.

a Transitional National Support. b The Basic income support for sustainability (basic income support). c Update as of 31.08.2025.

Źródło: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – w 2024 r. według stanu na dzień 31.08.2025 r.

Source: The Ministry of Agriculture and Rural Development – in 2024 as of 31.08.2025.

Maksymalna koperta finansowa w 2024 r. przeznaczona na realizację dopłat w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i przejściowego wsparcia krajowego (łącznie z ekoschematami) wynosiła 15,7 mld złotych. O przyznanie płatności bezpośrednich w ramach kampanii na 2024 r. ubiegało się 1,24 mln rolników. Ogółem do końca 2024 r. ARiMR wypłaciła 9,04 mld złotych.

Poniższa tabela zawiera wykaz płatności bezpośrednich, o które mogli ubiegać się producenci rolni w 2024 r.

Tablica 2. Wysokość wybranych stawek płatności bezpośrednich wypłacanych przez ARiMR w Kampanii 2024 r.

Table 2. The number of selected direct payment rates executed by ARMA in the 2024 Campaign

Rodzaj płatności Type of payment	Jednostka Unit	Stawka płatności Payment rate	Koperta finansowa ^a w tys. euro Financial envelope ^a in thousands EUR
Podstawowe wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (podstawowe wsparcie dochodów) Basic income support for sustainability (basic income support)	zł/ha	483,20	1520276
Płatność dla małych gospodarstw Payment for small farmers	zł/ha	962,73	127514
Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników (płatność dla młodych rolników) Payment for young farmers	zł/ha	256,55	42600
Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów do celów zrównoważoności (płatność redystrybucyjna) Complementary redistributive income support for sustainability (redistributive income support)	zł/ha	168,79	373640
Płatność do bydła Payment for cattle	zł/szt.	320,35	164806
Płatność do krów Payment for cows	zł/szt.	409,86	146785
Płatność do owiec Payment for sheep	zł/szt.	109,40	4470
Płatność do kóz Payment for goats	zł/szt.	47,83	275
Płatność do strączkowych na nasiona Payment for protein crops for grain	zł/ha	794,08	90688
Płatność do roślin pastewnych Payment for protein crops for feed	zł/ha	430,18	18897
Płatność do chmielu Payment for hops	zł/ha	1852,03	751
Płatność do ziemniaków skrobiowych Payment for starch potatoes	zł/ha	1580,89	10093
Płatność do buraków cukrowych Payment for sugar beet	zł/ha	1253,34	80375
Płatność do pomidorów Payment for tomatoes	zł/ha	2097,56	3415
Płatność do truskawek Payment for strawberries	zł/ha	1154,20	7093
Płatność do lnu Payment for flax	zł/ha	431,98	263
Płatność do konopi włóknistych Payment for hemp	zł/ha	125,32	29

Tablica 2. Wysokość wybranych stawek płatności bezpośrednich wypłacanych przez ARiMR w Kampanii 2024 r. (cd.)

Table 2. The number of selected direct payment rates executed by ARMA in the 2024 Campaign (cont.)

	Rodzaj płatności Type of payment	Jednostka Unit	Stawka płatności Payment rate	Koperta finansowa ^a w tys. euro Financial envelope ^a in thousands EUR
Płatności w ramach ekoschematów obszarowych Area ecoschemes				745076
Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi ^a Carbon farming and nutrient management ^a	Ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt Extensive use of permanent pasture with stocking rate	zł/ha	435,10	
	Międzyplony ozime lub wsiewki śródpłonowe Winter catch crops/undersowns	zł/ha	435,10	
	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant podstawowy Preparation of and adherence to a fertilisation plan – basic variant	zł/ha	87,02	
	Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia – wariant z wapnowaniem Preparation of and adherence to a fertilisation plan – liming variant	zł/ha	261,06	
	Zróżnicowana struktura upraw Diversified crop structure	zł/ha	225,01	
	Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji Manure mixing on arable land within 12 hours of application	zł/ha	174,04	
	Stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo Application of liquid manure by methods other than splash application	zł/ha	261,06	
	Uproszczone systemy uprawy Simplified farming systems	zł/ha	251,94	
	Wymieszanie słomy z glebą Straw-soil mixing	zł/ha	134,60	
Obszary z roślinami miododajnymi Areas with melliferous plants		zł/ha	898,66	
Integrowana Produkcja Roślin Integrated Plant Production system		zł/ha	818,92	
Biologiczna ochrona upraw Biological crop protection		zł/ha	300,06	
Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych Water retention on permanent pasture		zł/ha	244,57	
Grunty wyłączone z produkcji Land excluded from production		zł/ha	422,34	

Tablica 2. Wysokość wybranych stawek płatności bezpośrednich wypłacanych przez ARiMR w Kampanii 2024 r (cd.)

Table 2. The number of selected direct payment rates executed by ARMA in the 2024 Campaign (cont.)

	Rodzaj płatności Type of payment	Jednostka Unit	Stawka płatności Payment rate	Koperta finansowa ^a w tys. euro Financial envelope ^a in thousands EUR
Płatności w ramach ekoschematu dobrostan zwierząt Ecoscheme Animal Welfare				182555
Płatności w ramach ekoschematu dobrostan zwierząt w odniesieniu do świń i bydła Ecoscheme animal welfare for pigs and cattle				
Dobrostan loch ^a Welfare of breeding sows ^a	Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 20%	zł/szt.	361,72	
	Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 50%	zł/szt.	862,57	
	Utrzymywanie na ściółce Ensuring maintenance on the litter	zł/szt.	148,40	
	Późniejsze odsadzanie młodych Later weaning of the young	zł/szt.	250,42	
	Utrzymanie zgodnie z systemem QAFP Maintenance according to the QAFP system	zł/szt.	176,22	
Dobrostan tuczników ^a Welfare of butchers ^a	Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 20%	zł/szt.	37,10	
	Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 50%	zł/szt.	55,65	
	Utrzymywanie na ściółce Ensuring maintenance on the litter	zł/szt.	55,65	
	Utrzymanie w cyklu zamkniętym Maintenance in a closed loop	zł/szt.	27,82	
	Utrzymanie zgodnie z systemem QAFP Maintenance according to the QAFP system	zł/szt.	46,37	
Dobrostan krów mlecznych ^a Welfare of dairy cows ^a	Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 20%	zł/szt.	639,97	
	Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 50%	zł/szt.	927,50	
	Utrzymywanie na ściółce Ensuring maintenance on the litter	zł/szt.	92,75	
	Późniejsze odsadzanie młodych Late weaning of youngsters	zł/szt.	157,67	
	Zapewnienie wybiegu Provision of an enclosure	zł/szt.	185,50	
	Zapewnienie wypasu Provision of grazing	zł/szt.	287,52	

Tablica 2. Wysokość wybranych stawek płatności bezpośrednich wypłacanych przez ARiMR w Kampanii 2024 r. (cd.)

Table 2. Amount of rates of direct payments carried out by ARMA in Campaign 2024 (cont.)

Rodzaj płatności Type of payment		Jednostka Unit	Stawka płatności Payment rate	Koperta finansowa ^a w tys. euro Financial envelope ^a in thousands EUR
Płatności w ramach ekoschematu dobrostan zwierząt (cd.) Ecoscheme Animal Welfare (cont.)				
Płatności w ramach ekoschematu dobrostan zwierząt w odniesieniu do świń i bydła (dok.) Ecoscheme animal welfare for pigs and cattle (cont.)				
Dobrostan krów mamek utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach ^a Welfare of suckler cows kept indoors or in buildings ^a	Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 20%	zł/szt.	333,90	
	Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 50%	zł/szt.	844,02	
	Utrzymywanie na ściółce Ensuring maintenance on the litter	zł/szt.	83,47	
	Zapewnienie wybiegu Provision of an enclosure	zł/szt.	139,12	
	Zapewnienie wypasu Provision of grazing	zł/szt.	139,12	
	Utrzymanie zgodnie z systemem QMP Maintenance in accordance with the QMP system	zł/szt.	231,87	
Dobrostan krów mamek utrzymywanych w systemie otwartym Welfare of suckler cows – open system	Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa Increasing the living space by at least 20%	zł/szt.	352,45	
	Utrzymanie zgodnie z systemem QMP Maintenance in accordance with the QMP system	zł/szt.	231,87	
Dobrostan opasów ^a Welfare of fattening ^a	Zwiększona co najmniej o 20% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 20%	zł/szt.	74,20	
	Zwiększona co najmniej o 50% powierzchnia bytowa w pomieszczeniach lub w budynkach Increasing the living space in buildings/rooms by at least 50%	zł/szt.	185,50	
	Utrzymywanie na ściółce Ensuring maintenance on the litter	zł/szt.	83,47	
	Zapewnienie wybiegu Provision of an enclosure	zł/szt.	259,70	
	Zapewnienie wypasu Provision of grazing	zł/szt.	268,97	
	Utrzymanie zgodnie z systemem QMP Maintenance in accordance with the QMP system	zł/szt.	120,57	

Tablica 2. Wysokość wybranych stawek płatności bezpośrednich wypłacanych przez ARiMR w Kampanii 2024 r. (dok.)

Table 2. Amount of rates of direct payments carried out by ARMA in Campaign 2024 (cont.)

Rodzaj płatności Type of payment		Jednostka Unit	Stawka płatności Payment rate	Koperta finansowa ^a w tys. euro Financial envelope ^a in thousands EUR
Płatności w ramach ekoschematu dobrostan zwierząt (dok.) Ecoscheme Animal Welfare (cont.)				
Płatności w ramach ekoschematu dobrostan zwierząt w odniesieniu do owiec, kóz, koni i drobiu Ecoscheme Animal welfare for sheep, goats, horses and poultry				
Dobrostan owiec Welfare of sheep		zł/szt.	143,30	
Dobrostan kur niosek Welfare of laying hens		zł/szt.	13,12	
Dobrostan kurcząt brojlerów Welfare of broiler chickens	Podstawowy zestaw wymogów Basic set of requirements	zł/szt.	0,18	
	Utrzymanie zgodnie z systemem QAFP Maintenance according to the QAFP system	zł/szt.	0,15	
Dobrostan indyków utrzymywanych z przeznaczeniem do produkcji mięsa Welfare of turkeys reared for meat production	Podstawowy zestaw wymogów Basic set of requirements	zł/szt.	2,78	
	Utrzymanie zgodnie z systemem QAFP Maintenance according to the QAFP system	zł/szt.	1,00	
Dobrostan koni utrzymywanych w pomieszczeniach lub w budynkach Welfare of horses kept indoors or in buildings		zł/szt.	401,32	
Dobrostan koni utrzymywanych w systemie otwartym Welfare of horses in open system		zł/szt.	181,68	
Dobrostan kóz Welfare of goats		zł/szt.	138,39	

a Praktyki w ramach wariantu objęte są systemem punktowym.

a The internships under the variant are subject to a points system.

Źródło: Sprawozdanie z działalności ARiMR za 2024 r.

Source: Report about activity of ARMA in 2024.

W 2024 r. w ramach przejściowego wparcia krajowego stawka płatności do tytoniu wynosiła 2,52 zł/kg, natomiast dla Uzupełniającej Płatności Podstawowej (UPP) – 63,22 zł/kg.

Rolnicy ubiegający się o płatność za realizację praktyki polegającej na utrzymywaniu zwierząt zgodnie z wymogami ekoschematów na rzecz dobrostanu zwierząt w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 zobowiązani byli do uzyskania certyfikatu QAFP (Quality Assurance for Food Products) lub QMP (Quality Meat Program).

Płatność do ekoschematu „Grunty wyłączone z produkcji” była przyznawana:

- do powierzchni gruntów ornych będących w posiadaniu rolnika, na których nie jest prowadzona produkcja rolna, położonych na obszarze zatwierdzonym do podstawowego wsparcia dochodów,
- do nie więcej niż 4% powierzchni gruntów ornych posiadanych przez rolnika na podstawie tytułu prawnego w dniu 31 maja roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie tej płatności.

Płatność w ramach ekoschematu „Grunty wyłączone z produkcji” nie przysługuje do gruntów ugorowanych w ramach realizacji zobowiązań w zakresie Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2014–2020 oraz zobowiązań w zakresie płatności ekologicznych PROW 2014–2020 i PS 2023–2027.

System płatności bezpośrednich jest komplementarny z pozostałymi formami wsparcia rolnictwa i obszarów wiejskich, do których należą działania restrukturyzacyjne i modernizacyjne w PROW 2014–2020 oraz wspólna organizacja rynków rolnych (WORR). W 2024 r. ARiMR realizowała płatności z PROW 2004–2006, PROW 2007–2013 i PROW 2014–2020 na kwotę 7,5 mld zł, natomiast wsparcie udzielone w ramach WORR w 2024 r. wyniosło 0,8 mld złotych.¹

W 2024 r. notowany był spadek tempa wzrostu cen podstawowych środków produkcji dla rolnictwa.

Tablica 3. Dynamika cen detalicznych środków do produkcji rolnej

Table 3. Indices of retail prices of means of agricultural production

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024 ^a
	rok poprzedni = 100 previous year = 100						
Nasiona siewne, drzewka, sadzonki i inne Seeds, saplings, seedlings and other	102,9	94,5	102,5	103,2	118,3	118,0	99,9
Nawozy mineralne lub chemiczne oraz wapniowe Mineral or chemical and lime fertilizers	89,4	100,1	97,5	120,8	190,8	85,5	83,6
w tym: including:							
azotowe nitrogenous	91,4	100,3	96,0	129,7	212,5	73,2	79,1
fosforowe phosphorous	82,9	99,0	100,4	111,1	165,1	107,7	88,9
wapniowe lime	101,6	101,8	102,3	105,0	117,8	113,2	101,1
Środki ochrony roślin Plant protection products	100,8	101,6	102,0	103,0	110,3	108,5	98,3
Zwierzęta hodowlane i ptactwo Farm animals and birds	104,8	101,3	.	.	.	.	.
Pasze Feed	100,4	97,2	101,4	110,0	128,6	103,1	90,5
Maszyny i narzędzia rolnicze Agricultural machinery and tools	101,4	100,6	103,8	108,7	118,3	110,0	101,9
Materiały budowlane Building materials	99,2	99,6	103,2	112,2	127,1	111,8	101,5
Paliwa, oleje i smary techniczne (łącznie z węglem) Fuels, oils and technical lubricants (including coal)	108,8	89,8	93,5	117,3	133,1	97,9	97,6
Obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodnictwa Machine maintenance of agricultural and horticultural production	103,5	101,5	103,8	109,2	120,9	111,3	102,9
Usługi weterynaryjne Veterinary services	101,7	101,0	103,1	103,6	110,3	108,5	105,0

a Dane wstępne.

a Preliminary data.

1 Źródło: Sprawozdanie z działalności ARiMR za 2024 r.
Source: Report about activity of ARMA in 2024.

W porównaniu z rokiem poprzednim znaczący spadek cen wystąpił w przypadku nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych (o 16,4%), w tym nawozów azotowych (o 20,9%) i fosforowych (o 11,1%). Niższe były również ceny pasz (o 9,5%) oraz paliw, olejów i smarów (o 2,4%). Ceny materiałów nasion siewnych, drzewek, sadzonek pozostały na zbliżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego (spadek o 0,1%). Wyższe tempo wzrostu wykazały natomiast ceny usług weterynaryjnych (o 5,0%), obsługi maszynowej produkcji rolniczej i ogrodniczej (o 2,9%), maszyn i narzędzi rolniczych (o 1,9%), materiałów budowlanych (o 1,5%) oraz nawozów wapniowych (o 1,1%).

1.2. Wyniki produkcyjne rolnictwa

1.2. Production results of agriculture

Wartość produkcji globalnej sektora rolnego w cenach bieżących w 2024 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, spadła o 2,2% w wyniku spadku wartości produkcji roślinnej o 7,3%. W produkcji roślinnej największy spadek wartości zanotowano w produkcji zbóż o 19,0% oraz warzyw o 9,0%. Wzrost wartości produkcji zwierzęcej wynikał ze wzrostu wartości żywca wołowego o 26,6% i mleka o 5,1%.

W skupie ceny poszczególnych gatunków ziarna zbóż były znacznie niższe niż przed rokiem od 33,4% (gryka) do 8,4% (owies i mieszanki zbożowe). Odnotowano również spadek cen m.in.: cebuli (o 35,7%), pomidorów (o 23,2%), buraków cukrowych (o 7,1%), ziemniaków (o 5,0%), marchwi (o 4,8%). Wzrosły natomiast ceny skupu m.in.: porzeczek (o 263,0%), wiśni (o 89,5%), agrestu (o 86,7%), malin (o 73,9%), jabłek (o 50,1%), truskawek (o 13,7%), śliwek (o 12,5%), ogórków (o 7,7%) oraz kalafiorów (o 3,6%).

Ceny skupu niektórych produktów zwierzęcych były wyższe, w tym żywca wołowego (o 2,2%) oraz mleka krowiego (o 1,5%). Niższe były ceny skupu żywca wieprzowego (o 15,0%) i żywca drobiowego (o 7,8%).

Wskaźnik cen w globalnej produkcji rolniczej wyniósł 97,5, w tym w produkcji roślinnej 97,1, a zwierzęcej 97,7. W towarowej produkcji rolniczej omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 99,7, w tym w produkcji roślinnej – 102,4, a zwierzęcej – 98,2. Wskaźnik cen skupu produktów rolnych wyniósł: ogółem – 97,2, roślinnych – 95,1 i zwierzęcych – 97,7.

Zmiany poziomu produkcji rolniczej w poszczególnych latach ilustrują wskaźniki dynamiki globalnej produkcji rolniczej w cenach stałych.

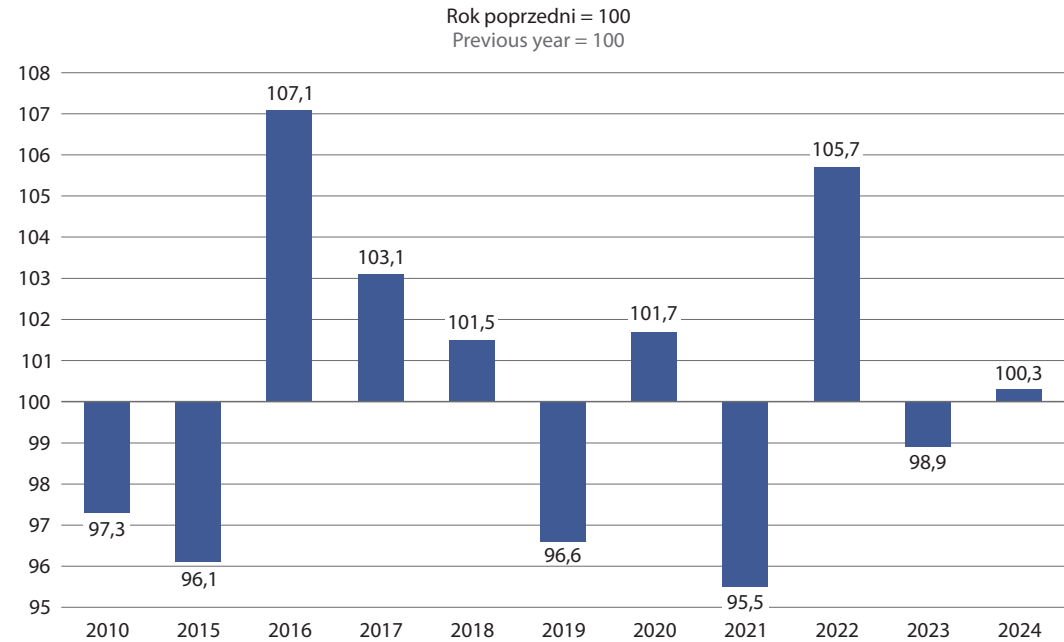
Tablica 4. Wskaźniki dynamiki globalnej produkcji rolniczej (w cenach stałych)

Table 4. Dynamic indices of gross agricultural output (in constant prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
rok poprzedni = 100 previous year = 100							
Produkcja globalna Gross output	97,3	96,1	101,7	95,5	105,7	98,9	100,3
Produkcja roślinna Crop output	90,6	89,1	101,2	99,2	110,0	99,3	95,5
Produkcja zwierzęca Animal output	105,0	103,4	102,3	91,7	100,9	98,6	105,1
2010=100							
Produkcja globalna Gross output	100,0	106,2	117,0	111,7	118,1	116,8	117,2
Produkcja roślinna Crop output	100,0	101,9	107,0	106,1	116,7	115,9	110,7
Produkcja zwierzęca Animal output	100,0	109,2	125,5	115,1	116,1	114,5	120,3

W 2024 r. globalna produkcja rolnicza (w cenach stałych) utrzymała się na zbliżonym poziomie do roku poprzedniego (wzrost o 0,3%). Na wynik produkcji globalnej wpłynął wzrost produkcji zwierzęcej, w tym żywca wołowego o 24,6%, żywca wieprzowego o 7,3% i wzrost produkcji mleka o 3,6% oraz spadek produkcji roślinnej, który był wynikiem zmniejszenia zbiorów m.in. kapusty o 9,1%, pszenżyta o 6,1%, pszenicy o 5,8%, żyta o 5,5%, buraków o 4,8% i marchwi o 3,1%.

Wykres 1. Zmiany globalnej produkcji rolniczej
Chart 1. Changes of gross agricultural output

Zmiany w towarowości produkcji rolniczej w cenach bieżących na przestrzeni lat: 2010, 2015 – 2024, procentuje udział towarowej produkcji rolniczej w produkcji globalnej.

Tablica 5. Udział towarowej produkcji rolniczej w produkcji globalnej (w cenach bieżących)^a
Table 5. Share of market agricultural output in gross output (in current prices)^a

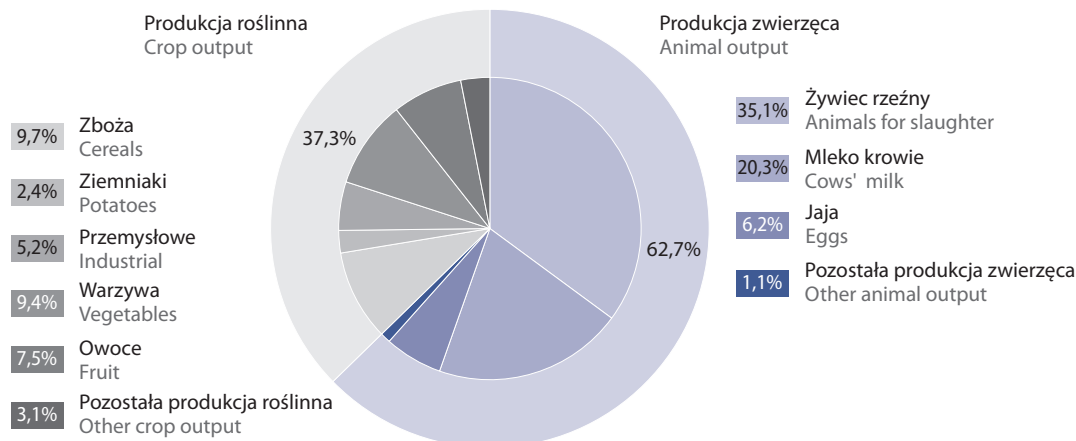
Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Produkcja globalna Gross output	70,3	75,2	73,1	74,4	71,5	74,9	75,1
Produkcja roślinna Crop output	58,1	62,3	58,2	58,9	54,6	60,0	60,2
Produkcja zwierzęca Animal output	84,0	88,2	88,6	91,3	90,3	89,3	88,1

a Łącznie z naliczonymi za dany rok płatnościami uzupełniającymi.
a Including supplementary payments charged for a given year.

W 2024 r. odnotowano wzrost udziału produkcji towarowej ogółem w produkcji globalnej do 75,1% (74,9% w 2023 r.) i wzrost udziału produkcji roślinnej do 60,2% (60,0% przed rokiem) oraz spadek udziału produkcji zwierzęcej do 88,1% (89,3% w 2023 r.). W 2024 r., w porównaniu do 2023 r., w strukturze towarowej produkcji rolniczej udział produkcji zwierzęcej zwiększył się o 2,1 p. proc. w wyniku wzrostu głównie produkcji żywca wołowego o 24 p. proc.

Wykres 2. Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2024 r.

Chart 2. Structure of market agricultural output in 2024

Zmiany poziomu towarowej produkcji rolniczej ilustrują wskaźniki dynamiki towarowej produkcji rolniczej w cenach stałych.

Tablica 6. Wskaźniki dynamiki towarowej produkcji rolniczej (w cenach stałych)

Table 6. Dynamic indices of market agricultural output (in constant prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
rok poprzedni = 100 previous year = 100							
Produkcja towarowa Market output	98,4	99,3	101,7	97,9	104,0	100,9	98,4
Produkcja roślinna Crop output	89,0	94,1	99,5	100,4	110,1	106,9	90,8
Produkcja zwierzęca Animal output	106,1	102,8	103,2	96,2	99,7	96,8	103,3
2010=100							
Produkcja towarowa Market output	100,0	111,4	121,7	119,1	123,9	125,0	123,0
Produkcja roślinna Crop output	100,0	107,1	106,8	107,2	118,0	126,1	114,5
Produkcja zwierzęca Animal output	100,0	113,5	131,2	126,2	125,8	121,8	125,8

W 2024 r. odnotowano spadek o 1,6% wartości towarowej produkcji rolniczej ogółem (w cenach stałych). Zasadniczym elementem produkcji towarowej decydującym o jej wielkości i zachodzących zmianach jest skup produktów rolnych. W 2024 r. wartość skupu produktów rolnych w cenach stałych była mniejsza o 1,7% niż rok wcześniej, w tym produktów roślinnych o 8,6% natomiast zwierzęcych większa o 1,1%.

Od 2012 r. udział skupu w produkcji towarowej (w cenach bieżących) przekracza 70%. W 2024 r., w porównaniu z rokiem poprzednim wyniósł 73,1%. Mniejszy niż przed rokiem udział skupu w produkcji towarowej spowodowany był głównie spadkiem wartości skupionych zbóż.

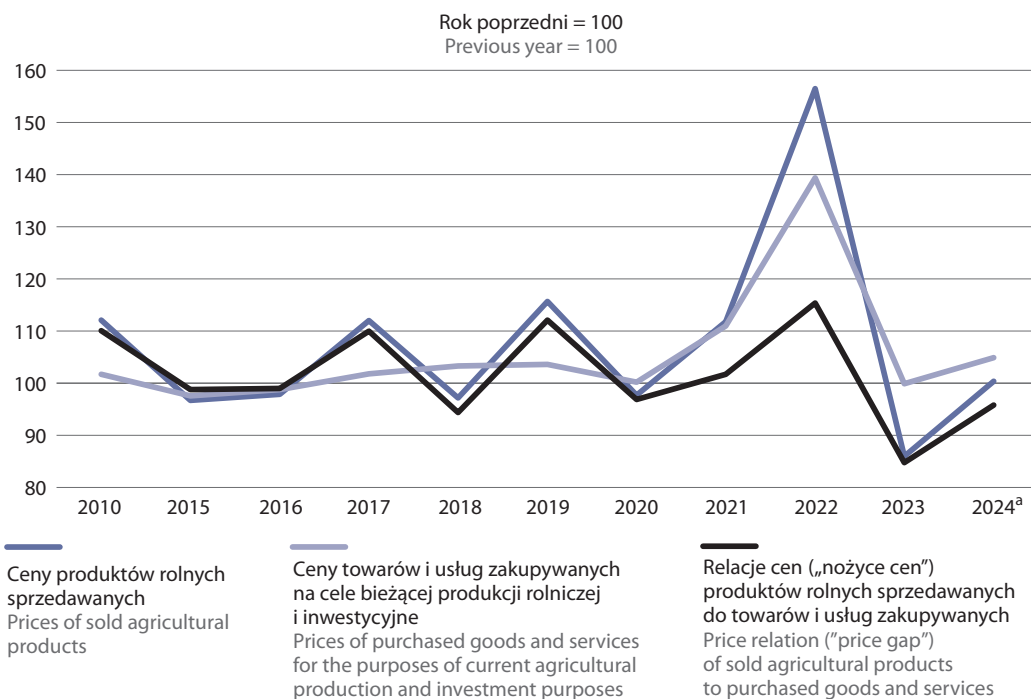
Tablica 7. Wskaźniki dynamiki skupu produktów rolnych (w cenach stałych)

Table 7. Dynamic indices of agricultural products procurement (in constant prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024			
	rok poprzedni = 100 previous year = 100							2010=100	2015=100	2021=100
Ogółem Total	105,8	99,7	102,5	99,1	101,5	100,9	98,3	132,6	108,5	100,7
Produkty roślinne Crop products	96,1	93,8	101,2	98,3	103,3	112,0	91,4	132,3	108,5	105,7
Produkty zwierzęce Animal products	110,5	102,5	103,1	99,5	100,7	96,0	101,1	130,3	107,6	97,8

W 2024 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano spadek wartości skupu produktów rolnych ogółem w cenach stałych o 1,7%. Wartościowo mniejszy niż przed rokiem był skup produktów roślinnych o 8,6%, w tym marchwi o 19,8%, cebuli o 9,3% i buraków o 0,4%. Wartościowo natomiast większy niż przed rokiem był skup produktów zwierzęcych o 1,1%, w wyniku wzrostu wartości skupu m.in. żywca wołowego (o 5,6%) oraz mleka (o 3,8%).

W wyniku wzrostu cen produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne o 0,4% (w 2023 r. spadek o 14,0%), wzrostu cen towarów i usług zakupywanych przez te gospodarstwa na cele bieżącej produkcji rolniczej oraz na cele konsumpcyjne i inwestycyjne o 4,9% (przed rokiem spadek o 0,1%), relacje cen („nożyce cen”) poprawiły się i wyniosły 95,8 (84,8 w 2023 r.).

Wykres 3. Relacje cen („nożyce cen”)^a w rolnictwieChart 3. Price relation („price gap”)^a in agriculture

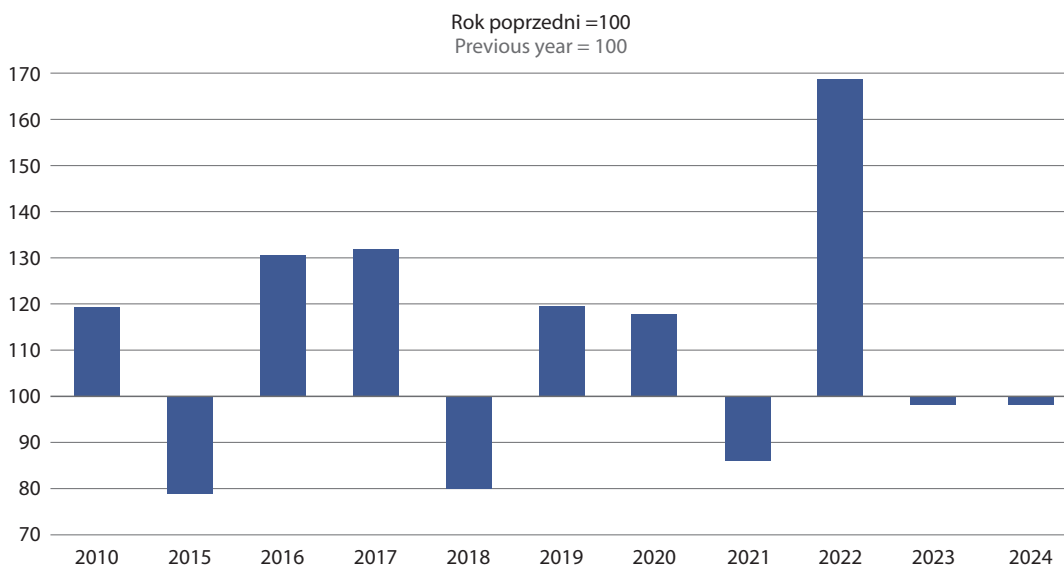
^a Dane wstępne.
a Preliminary data.

Produkcja globalna, dotacje (unijne i krajowe), jak również zużycie wyrobów i usług na cele bieżącej produkcji rolniczej są czynnikami generującymi dochód z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie. Na tej podstawie wyliczany jest przeciętny dochód wyłącznie z pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie na 1 ha przeliczeniowy. Dochód ten nie obejmuje profitów uzyskiwanych przez rolników z innych źródeł, np. z tytułu emerytur, rent i innych świadczeń socjalnych (w tym płatności z programu 800+). Wysokość dochodu jest wielkością uśrednioną w skali całego kraju i stanowi wypadkową wartości dochodów z gospodarstw indywidualnych, w których zyski z prowadzonych działalności mogą być skrajnie różne. Wskaźnik jest wykorzystywany m.in. do określenia wysokości zasiłku rodzinnego, ubiegania się o stypendium socjalne, otrzymania dodatku mieszkaniowego, przyznania osobie uprawnionej świadczenia alimentacyjnego.

Na przestrzeni ostatniego dziesięciolecia obserwuje się silną zmienność przeciętnego dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych z 1 ha przeliczeniowego, co prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Dynamika przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym z 1 ha przeliczeniowego

Chart 4. The dynamics of average income from work in private agricultural farm from 1 conversion hectare

Źródło: Obwieszczenie Prezesa GUS w sprawie wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego.

Source: Announcement of the President of the Statistics Poland on the amount of average income from work in private agricultural farms per 1 conversion hectare.

Uzależnienie wielkości produkcji od warunków atmosferycznych, cen produktów rolnych, sytuacji na rynkach międzynarodowych, cen środków produkcji, a także bieżącej sytuacji na rynku krajowym, powoduje znaczne wahania wielkości tego wskaźnika w ujęciu rocznym.

Począwszy od 1998 r. GUS sporządza, wspólnie z Instytutem Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowym Instytutem Badawczym (IERiGŻ-PIB), Rachunki Ekonomiczne Rolnictwa – RER (ang. Economic Accounts for Agriculture – EAA). Stanowią one rachunek makroekonomiczny, uwzględniający wielkość i wartość produkcji wytworzonej w gospodarstwach rolnych w danym roku. RER mają charakter rachunku satelitarne w stosunku do dochodu liczonego dla rolnictwa metodą Rachunków Narodowych. Podstawę prawną dla sporządzania RER jest Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/590 z dnia 6 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 138/2004 w odniesieniu do regionalnych rachunków ekonomicznych dla rolnictwa – dokument określający zakres i metodologię krajowych i regionalnych rachunków.

Według trzeciego szacunku (końcowego) Rachunków Ekonomicznych Rolnictwa globalna produkcja rolna w 2024 r. w cenach bieżących producenta kształtowała się na poziomie 166,4 mld zł i była wyższa o ok. 3% w stosunku do roku ubiegłego. Globalna produkcja rolna w cenach bazowych, tj. z uwzględnieniem dopłat bezpośrednich do produktów w 2024 r. wyniosła 170 mld zł wykazując wzrost w stosunku do 2023 r. na poziomie 1,7%. Zwiększenie wartości produkcji rolnej w cenach bazowych w 2024 r. było spowodowane zwiększeniem wartości produkcji zwierzęcej z ok. 80523 mln zł do ok. 89952 mln zł, tj. o 11,7%, przy spadku wartości produkcji roślinnej z ok. 82030 mln zł do ok. 74956 mln zł, tj. o 8,6%. Do wzrostu wartości produkcji zwierzęcej w 2024 r. przyczynił się wzrost udziału produkcji bydła w produkcji zwierzęcej o ok. 4% przy jednoczesnym spadku udziału produkcji drobiu o ok. 3% w stosunku do 2023 r. Spadek wartości produkcji roślinnej w stosunku do poprzedniego roku spowodowany był obniżeniem wartości produkcji roślin zbożowych o 22%, w wyniku spadku cen w skupie. Zarejestrowano również spadek produkcji owoców w wymiarze ilościowym o 14,4% w stosunku do 2023 r. w wyniku niesprzyjających warunków pogodowych.

Drugorzędna nierozdzielna działalność rolnicza wzrosła z ok. 835 mln zł w 2023 r. do ok. 1041 mln zł w 2024 r. natomiast usługi świadczone przez gospodarstwa rolne z ok. 3805 mln zł w 2023 r. do ok. 4050 mln zł w 2024 r., co daje ogólny wzrost pozostałej produkcji i usług w rachunku ekonomicznym o 9,7% w stosunku do roku poprzedniego.

Uzyskane wyniki ekonomiczne dla rolnictwa w Polsce wg Rachunków Ekonomicznych Rolnictwa w 2024 r. na tle lat poprzednich wskazują na zmiany wartości produkcji rolnictwa. W 2024 r. udział produkcji roślinnej w wartości produkcji globalnej zmalał w stosunku do 2023 r. o ok. 5%. W wyniku tego zmianie uległa występująca w poprzednich latach tendencja wzrostu udziału wartości produkcji roślinnej w produkcji globalnej, której udział w latach 2013–2022 wynosił ok. 48% (ok. 49% w 2023 r.), a ok. 44% w 2024 r. W wartości produkcji roślinnej w 2024 r. udział produkcji zbóż ze średniej ok. 37% w latach 2013–2022 spadł do poziomu 32%. Udział produkcji zwierzęcej w wartości produkcji globalnej w 2024 r. wzrósł o 4,7% w stosunku do roku ubiegłego, wykazując wzrost w stosunku do średniej z lat 2013–2022 o 1,1%. Tendencją obserwowaną w produkcji zwierzęcej jest wzrost udziału wartości produkcji produktów zwierzęcych, gdzie średnia w latach 2013–2022 wynosiła ok. 42% (ok. 48% w 2023 r.), a ok. 47% w 2024 r.

W 2024 r. wg RER, niewielkiemu wzrostowi produkcji rolnictwa w stosunku do roku ubiegłego towarzyszyła utrzymująca się wartość zużycia pośredniego oraz wzrost zużycia środków trwałych na poziomie 4,4%. W wartości dodanej netto odnotowano wzrost o ok. 6% (z ok. 54412 mln zł do ok. 57664 mln złotych) w porównaniu do 2023 r.

Wartość kolejnej kategorii wynikowej RER to dochód z czynników produkcji, który w 2024 r. był wyższy o ok. 1780 mln zł, tj. o 2,6% w porównaniu do roku poprzedniego. Było to wynikiem m.in. spadku podatków płaconych od produkcji przez rolników o ok. 18% w stosunku do roku ubiegłego, natomiast wartość dotacji pozostałych wyniosła 15787 mln zł w 2024 r. i była niższa o ok. 10% w stosunku do 2023 r.

Dochód przedsiębiorcy rolnego jako ostatnia kategoria rachunku tworzenia dochodów, będący dochodem z czynników produkcji pomniejszonym o miarę poziomu wynagrodzenia pracowników, zaangażowanego kapitału oraz dzierżaw z tytułu własności wzrósł o ok. 2172 mln zł, tj. o 3,8% w stosunku do roku poprzedniego. Nastąpiło tym samym zwiększenie w 2024 r. dochodu z czynników produkcji w przeliczeniu na 1 AWU, który w skali roku wzrósł o 2,7%.

Tablica 8. Wyniki ekonomiczne dla rolnictwa w Polsce (w cenach bieżących)

Table 8. Economic results for agriculture in Poland (in current prices)

Lp. No.	Wyszczególnienie Specification	2013–2022	2022	2023	2024	
			mln zł	million PLN		2023=100
1.	Globalna produkcja rolnicza (A+B+C+D) Gross agricultural output	114051	185318	167193	169999	101,7
A	Produkcja roślinna Crop output	53506	91763	77916	72877	93,5
B	Produkcja zwierzęca Animal output	55076	86190	78991	88414	111,9
C	Dopłaty do produktów Subsidies on products	2502	3164	5647	3617	64,1
D	Pozostała produkcja i usługi Other output and agricultural services	2966	4202	4640	5091	109,7
2.	Zużycie pośrednie Total intermediate consumption	71556	118525	103986	103046	99,1
3.	Wartość dodana brutto (1–2) Gross value added at basic prices	42496	66793	63208	66953	105,9
4.	Amortyzacja Fixed capital formation	7463	8474	8796	9289	105,6
5.	Wartość dodana netto (3–4) Net value added at basic prices	35033	58320	54412	57664	106,0
6.	Pozostałe podatki do produkcji Other taxes on production	1958	2020	2433	1994	81,9
7.	Pozostałe dotacje do produkcji Other subsidies on production	16872	17956	17699	15787	89,2
8.	Dochód z czynników produkcji (5–6+7) Factor income	49947	74255	69678	71458	102,6
9.	Wynagrodzenia pracowników Compensation of employees	6934	9281	9892	10035	101,4
10.	Nadwyżka operacyjna (8–9) Operating surplus/mixed income	43012	64975	59786	61423	102,7
11.	Koszty dzierżaw Rents and other real estate rental charges to be paid	407	809	862	790	91,6
12.	Saldo odsetek zapłaconych i uzyskanych Balance of interest paid and interest received	1116	1135	1082	620	57,3
13.	Dochód przedsiębiorcy rolnego (10–11–12) Entrepreneurial income	41489	63031	57841	60013	103,8
14.	Dopłaty ogółem Total subsidies	19374	21120	23346	19404	83,1
15.	Nakłady pracy w rolnictwie ogółem (w tys. AWU) Total agricultural labour input (in 1000 AWU)	1704	1428	1367	1367	100,0
16.	Dochód z czynników produkcji na 1 AWU w zł Factor income per 1 AWU in PLN	30351	52018	50986	52348	102,7

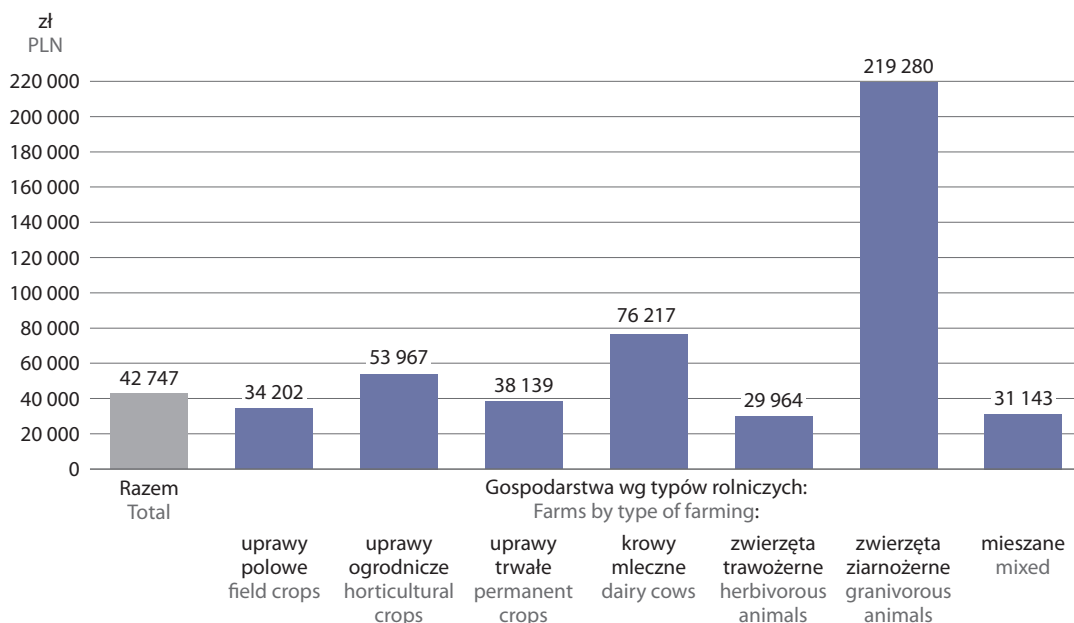
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB (IERiGŻ-PIB) w ramach Systemu zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (tzw. Polski FADN, a od 2025 r. Polski FSDN) gromadzi dane z gospodarstw rolnych pozwalające na monitoring ich wyników produkcyjnych i ekonomicznych. Badanie przeprowadzone w 2024 r. na próbie 11074 gospodarstw indywidualnych objętych

Polskim FADN pozwoliło na wskazanie zróżnicowania poziomu i dynamiki dochodów różnych grup gospodarstw rolnych. Z uwagi na większy potencjał produkcyjny gospodarstw ujętych w próbie prezentowane wyniki produkcyjno-ekonomiczne tych gospodarstw są znacząco większe od przeciętnych dla całego pola obserwacji Polskiego FADN obejmującego blisko 750 tys. gospodarstw.

Według danych wstępnych przeciętny dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego w 2024 r. dla gospodarstw w próbie FADN wyniósł 113 211 zł i był większy o blisko 9% w stosunku do 2023 r. Przeciętny wzrost dochodu gospodarstw w próbie Polskiego FADN był efektem mniejszej o ok. 23% wartości kosztów ogółem przy zmniejszonej o ok. 16% wartości produkcji ogółem. Równocześnie kwota dopłat do działalności operacyjnej w 2024 r. zmniejszyła się o ok. 9% w porównaniu z 2023 r.

Wykres 5. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny^a dla pola obserwacji Polski FADN w 2024 r.

Chart 5. Income from a family farm for a full-time family worker^a in observation field of Polish FADN in 2024

^a Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (jednostkę przeliczeniową pracy rodziny) obliczony jest tylko dla gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej.

Źródło: Wyniki Standardowe Polskiego FADN, wyniki wstępne za rok obrachunkowy; Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.

^a Income from a family farm for a full-time family worker (conversion unit of family work) is calculated for farms with own labour input. Source: Standard Results of the Polish FADN, preliminary results for the fiscal year; The Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute.

Szacunek wyników dla pola obserwacji Polskiego FADN wskazał, że w 2024 r. średni dochód na osobę pełnozatrudnioną rodziny w gospodarstwach odpowiedzialnych za produkcję towarową był mniejszy od przeciętnego rocznego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej o blisko 40%.

Większymi od przeciętnych w gospodarce narodowej dochodami charakteryzowały się gospodarstwa w typie produkcyjnym „zwierzęta ziarnożerne” (obejmującym producentów trzody chlewnej i drobiu) oraz „krowy mleczne”. Z kolei w gospodarstwach w typach produkcyjnych „zwierzęta trawożerne”, „uprawy trwałe”, „mieszane” i „uprawy polowe” przeciętny dochód w przeliczeniu na pracującego w pełnym wymiarze czasu pracy członka rodziny rolniczej był o ponad połowę mniejszy od przeciętnego rocznego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej. Zwiększenie dysparytetu dochodów tych gospodarstw było przede wszystkim efektem niższych cen zbóż w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tablica 9. Rachunek dochodu przeciętnego gospodarstwa dla próby Polski FADN

Table 9. Income account of an average farm in Polish FADN sample

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2023	2024 ^a
	w zł in PLN					
Produkcja ogółem Total output	323315	280595	339291	382364	284347	237870
Koszty ogółem Total costs	298202	221264	237433	245966	236982	182014
Dopłaty do działalności operacyjnej Subsidies for operating activities	55881	54543	54856	56385	57835	52481
Raty dotacji inwestycyjnych Installments of investment subsidies	3480	3319	3503	2982	3132	2660
Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego Income from a family farm	78032	113476	156222	194488	104291	113211

a Dane wstępne na dzień 10.10.2025 r.

a Preliminary data as of 10.10.2025.

1.3. Produkcja roślinna

1.3. Crop production

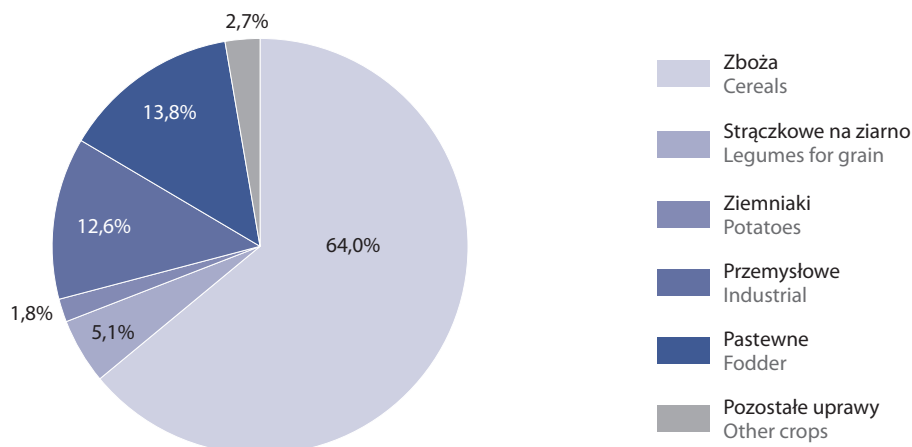
W 2024 r. utrzymała się wzrostowa tendencja cen ziemi rolnej. Cena gruntów ornych ogółem w obrocie prywatnym wzrosła o 9,9% (do 69,4 tys. zł/ha z 63,2 tys. zł/ha przed rokiem). Najwyższe tempo wzrostu w skali roku wykazały ceny gruntów średnich (żytnio-ziemniaczanych) – o 10,2% (do 71,4 tys. zł/ha z 64,8 tys. zł/ha) i gruntów dobrych (pszenno-buraczanych) wzrosły o 10,1% (do 83,0 tys. zł/ha z 75,4 tys. zł/ha), a klasy słabej (piaszczystej) o 9,6% (do 52,7 tys. zł/ha z 48,1 tys. zł/ha).

W 2024 r. ogólna powierzchnia zasiewów wyniosła blisko 11,1 mln ha i w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyła się o ok. 41 tys. ha (o 0,4%).

Największy udział w strukturze zasiewów miały jak dotychczas zboża – 64,0%, w tym pszenica – 21,6%, kukurydza na ziarno – 11,5% i pszenżyto – 10,4%.

Wykres 6. Struktura powierzchni zasiewów w 2024 r.

Chart 6. The structure of sowing area in 2024

Powierzchnia uprawy zbóż ogółem (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, kukurydzy, gryki, prosa i innych zbożowych) w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się o 1,5% i wyniosła 7,1 mln ha. W porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się powierzchnia uprawy mieszanek zbożowych (o 11,2%), gryki (o 10,0%), jęczmienia jarego (o 6,8%), żyta (o 6,3%), pszenżyta (o 4,5%) oraz pszenicy ozimej (o 3,1%), natomiast zwiększyła się powierzchnia uprawy pozostałych zbożowych (o 94,7%), prosa (o 26,9%), jęczmienia ozimego (o 19,3%), owsa (o 4,3%), pszenicy jarej (o 4,0%) i kukurydzy na ziarno (o 1,7%).

Zwiększenie powierzchni uprawy w porównaniu do roku ubiegłego odnotowano także w przypadku buraków cukrowych (o 6,6%) oraz ziemniaków (o 4,0%).

Mniejsza niż przed rokiem była natomiast powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (o 8,4%).

Tablica 10. Plony i zbiory głównych ziemiopłodów w 2024 r.

Table 10. Yields and production of main crops in 2024

Wyszczególnienie Specification	Zbiory Production			Plony Yields		
	w mln t in million tonnes	2023=100	2016–2020 ^a = =100	w dt/ha in dt/ha	2023=100	2016–2020 ^a = =100
Zboża ogółem Cereals total	35,0	97,6	114,2	49,4	99,0	123,2
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals including cereal mixed	25,4	95,9	97,9	44,7	98,0	118,3
w tym: of which:						
pszenica wheat	12,4	94,2	110,7	52,0	96,7	112,1
żyto rye	2,4	94,5	97,6	35,7	100,6	122,3
jęczmień barley	3,0	103,8	90,5	43,4	96,7	117,3
owies oats	1,6	107,5	119,4	31,7	102,9	113,2
pszenżyto triticale	5,1	93,9	99,9	44,0	98,2	117,3
mieszanki zbożowe cereal mixed	0,8	90,3	33,8	33,0	101,5	112,6
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	3,3	87,4	129,6	32,4	95,6	114,1
Ziemniaki Potatoes	5,9	105,9	75,4	302	102,0	111,9
Buraki cukrowe Sugar beet	18,4	108,8	127,4	663	102,0	106,6
Warzywa gruntowe Field vegetables	3,8	100,0	90,4	.	.	.
Owoce z drzew ^b Tree fruit ^b	3,7	85,6	99,7	.	.	.
Owoce jagodowe ^b Berry ^b	0,5	85,1	89,3	.	.	.

a Przeciętne roczne. b W sadach.

a Average annual. b In orchards.

Zmienne warunki pogodowe w okresie wegetacji z nierównomiernym rozkładem opadów deszczu zarówno w układzie czasowym, jak i terytorialnym spowodowały, że plony i zbiory większości głównych ziemiopłodów rolnych spadły w porównaniu do 2023 r. Niższe zbiory odnotowano w przypadku zbóż ogółem, rzepaku i rzepiku, owoców z drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych w sadach. Wyższe natomiast były m.in. zbiory buraków cukrowych oraz ziemniaków. Zbiory warzyw gruntowych były zbliżone do poziomu z poprzedniego roku.

Tablica 11. Skup ważniejszych produktów roślinnych
Table 11. Procurement of major crop products

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
Zboża w tys. t Cereals in thousand tonnes	9383,2	12005,0	13826,7	12178,9	12166,0	13944,8	12416,0
w tym zboża podstawowe ^a of which basic cereals ^a	8275,4	9896,7	10693,4	8962,1	8553,1	10582,2	9102,1
pszenica wheat	5603,2	6785,5	6829,7	5669,3	5754,4	7611,2	6430,2
żyto rye	940,6	889,5	1259,7	1019,1	657,0	713,7	647,7
jęczmień barley	850,9	877,2	991,0	960,6	897,1	950,1	855,2
owies i mieszanki zbożowe oats and cereal mixed	103,4	117,2	157,2	133,2	104,6	78,3	109,8
pszenżyto triticale	777,3	1227,2	1455,7	1180,0	1140,0	1228,9	1059,1
kukurydza na ziarno maize for grain	1098,1	2098,9	3116,3	3209,3	3597,5	3350,1	3304,2
Ziemniaki w tys. t Potatoes in thousand tonnes	1143,4	1530,4	1938,6	2081,3	1631,4	1776,2	1989,0
Buraki cukrowe w mln t Sugar beet in million tonnes	9,6	10,7 ^b	14,2	14,8	14,7	16,3	18,6
Rzepak i rzepik w tys. t Rape and turnip rape in thousand tonnes	1986,1	1898,3	1892,7	1519,7	1168,7	1707,3	1379,8
Warzywa w tys. t Vegetables in thousand tonnes	1370,5	1652,0	1524,6	1643,8	1841,2	1724,6	1560,8
Owoce w tys. t Fruit in thousand tonnes	1615,1	2554,7	2462,5	3005,4	3391,2	3080,6	2287,5

a łącznie z mieszankami zbożowymi. b łącznie ze skupem ze zbiorów z poprzedniego roku.

a Including cereal mixed. b Including procurement from the production of previous year.

W 2024 r. wolumen skupu podstawowych produktów roślinnych był zdecydowanie mniejszy w przypadku owoców (o 25,7%), rzepaku i rzepiku (o 19,2%), zbóż ogółem (o 11,0%), warzyw (o 9,5%) oraz kukurydzy na ziarno (o 1,4%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek dostaw zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 14,0%, w tym największy w przypadku pszenicy (o 15,5%) oraz pszenżyta (o 13,8%). W skupie zbóż odnotowano jedynie wzrost w przypadku owsa z mieszankami zbożowymi (o 40,3%). Większy niż przed rokiem był skup buraków cukrowych (o 14,3%) i ziemniaków (o 12,0%).

Wartość skupu produktów roślinnych (w cenach bieżących) w 2024 r. spadła o 13,0%, a wartość skupu dla wszystkich produktów ogółem była niższa o 4,6%.

Tablica 12. Wartość skupu produktów roślinnych (ceny bieżące)

Table 12. Procurement value of crop products (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
	mln zł million PLN						
Ogółem^a Total^a	41324,5	57040,2	67114,0	75843,5	110716,3	105347,8	100525,1
Produkty roślinne Crop products	13777,6	18600,1	21124,7	24246,6	33766,9	29965,3	26065,9
w tym: of which:							
Zboża Cereals	5241,3	7492,6	9370,0	10674,6	16638,4	12591,7	9400,9
w tym zboża podstawowe ^b of which basic cereals ^b	4575,7	6287,0	7473,0	8077,5	12377,9	10019,1	7179,0
Ziemniaki Potatoes	417,7	610,9	868,9	947,2	1139,6	1622,9	1727,1

a Ogółem – obejmuje wartość skupu produktów roślinnych i zwierzęcych. b Z mieszankami zbożowymi.

a Total – includes procurement value of crop and animal products. b With cereal mixed.

Powierzchnia zasiewów zbóż ogółem w 2024 r. wyniosła 7,1 mln ha, w tym powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi – 5,7 mln hektarów.

W porównaniu z rokiem poprzednim w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi:

- powierzchnia uprawy zbóż ozimych zmniejszyła się o ok. 103 tys. ha (o 2,3%) i wyniosła 4,5 mln ha, natomiast powierzchnia uprawy zbóż jarych była mniejsza o 24 tys. ha (o 1,9%) i wyniosła 1,2 mln ha;
- powierzchnia uprawy zbóż intensywnych (pszenicy, jęczmienia i pszenżyta) zmniejszyła się o 70 tys. ha (o 1,6%) i wyniosła 4,2 mln ha, natomiast powierzchnia uprawy zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) zmniejszyła się o 56 tys. ha (o 3,7%) i wyniosła 1,5 mln hektarów.

Zbiory zbóż ogółem ocenia się na 35,0 mln t, tj. o 2,4% mniej od zbiorów sprzed roku. Produkcję zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 25,4 mln t, tj. o 4,1% mniej od uzyskanej w 2023 r. W ogólnej produkcji ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi udział zbiorów zbóż ozimych zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł 83,3% (w 2023 r. – 84,0%), natomiast udział zbiorów zbóż jarych zwiększył się i wyniósł 16,7% (w 2023 r. – 16,0%). Udział zbiorów zbóż intensywnych zmniejszył się w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł 80,6% (w 2023 r. – 81,0%), a udział zbiorów zbóż ekstensywnych zwiększył się i wyniósł 19,4% (w 2023 r. – 19,0%).

Tablica 13. Skup zbóż w roku gospodarczym 2023/2024

Table 13. Procurement of cereals in the farming year 2023/2024

Wyszczególnienie Specification	07–12 2023		01–06 2024	
	w tys. t in thousand tonnes	07–12 2022=100	w tys. t in thousand tonnes	01–06 2023=100
Ziarno zbóż^a Cereals^a	5812,3	115,9	4312,7	91,2
w tym: of which:				
pszenica wheat	3954,8	124,9	3265,5	89,8
żyto rye	473,7	106,3	266,9	112,7
Kukurydza ogółem Maize total	2424,0	97,9	850,2	91,8

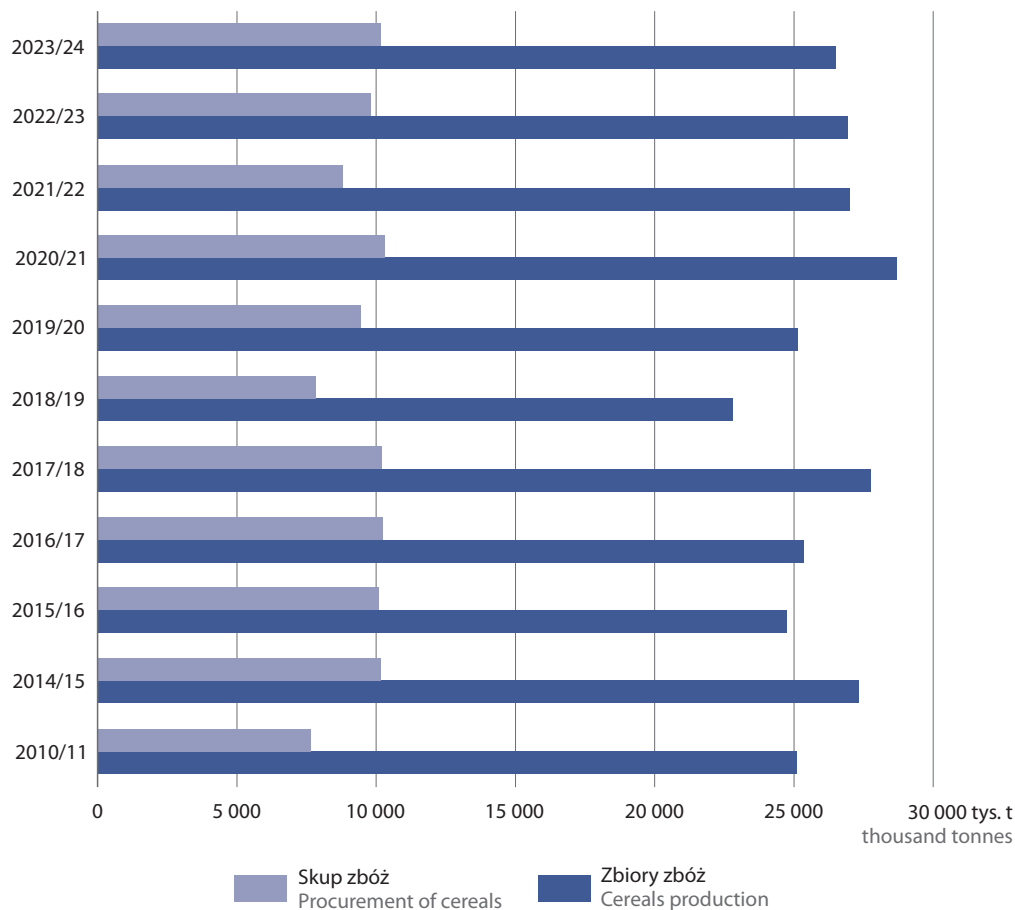
a Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

a Basic with cereal mixed without seeds.

W roku gospodarczym 2023/2024 krajowa podaż ziarna była zróżnicowana. W pierwszej połowie sezonu notowany był wzrost wolumenu zbóż (o 15,9%), natomiast w drugiej połowie spadek (o 8,8%). W 2024 r. wolumen skupu zbóż bez ziarna siewnego był niższy w porównaniu z rokiem poprzednim (o 14,0%) i ceny skupu ziarna (bez ziarna siewnego) znacznie spadły (pszenżyta o 19,4%, żyta o 18,1%, pszenicy o 16,4%, jęczmienia o 15,3% oraz owsa i mieszanek zbożowych o 8,4%).

Wykres 7. Zbiory i skup zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

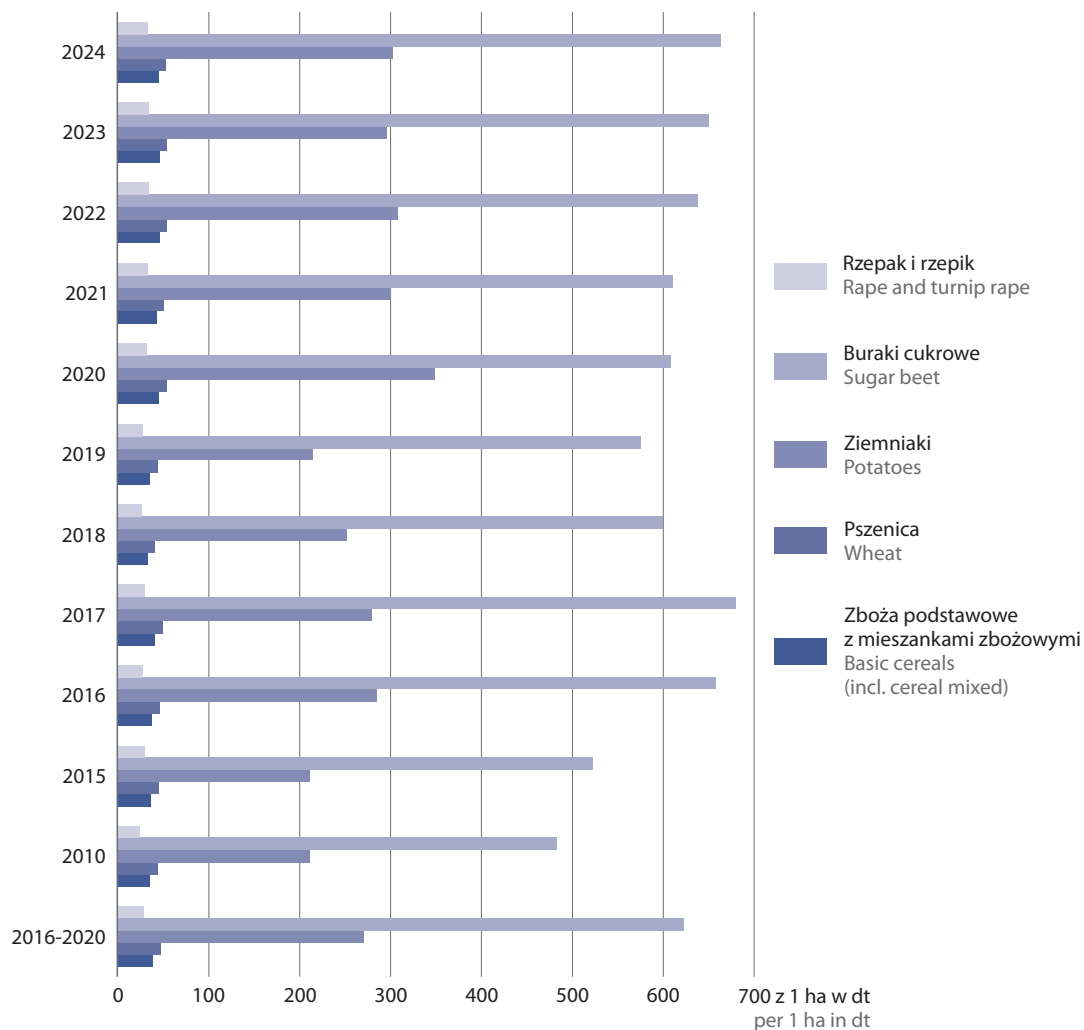
Chart 7. Production and procurement of basic cereals with cereal mixed

Udział skupu zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w zbiorach w latach prezentowanych na wykresie wahał się w granicach ok. 30% – 40%. W roku 2022/2023 r. wynosił 36,4%, a w 2023/2024 – 38,4%.

Wykres 8. Plony głównych ziemiopłodów rolnych

Chart 8. Yields of major agricultural crops

Na zróżnicowane plonowanie prezentowanych upraw wpływ miał przede wszystkim niekorzystny rozkład opadów deszczu w okresie wegetacji, powodujący w wielu rejonach kraju nadmierne przesuszenie gleby. W 2024 r. niższe plony osiągnęły, m.in. zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi (o 2,0%) oraz rzepak i rzepik (o 4,4%), wyżej plonowały natomiast buraki cukrowe i ziemniaki (po 2,0%).

Tablica 14. Zbiory warzyw gruntowych
Table 14. Field vegetables production

Wyszczególnienie Specification	2016–2020 ^a	2022	2023	2024		
	w tys. t in thousand tonnes				2016–2020 ^a = =100	2023=100
Ogółem Total	4239,5	3985,3	3833,2	3831,4	90,4	100,0
Kapusta Cabbage	899,2	644,4	628,4	571,2	63,5	90,9
Kalafiory Cauliflowers	211,2	132,2	126,9	108,1	51,2	85,2
Cebula Onion	616,8	649,8	633,7	675,4	109,5	106,6
Marchew jadalna Edible carrot	747,0	619,6	577,4	559,4	74,9	96,9
Buraki ćwikłowe Beetroots	305,5	242,4	252,8	240,7	78,8	95,2
Ogórki Cucumbers	234,1	144,5	131,1	112,7	48,1	85,9
Pomidory Tomatoes	240,8	171,5	169,6	203,4	84,5	119,9
Pozostałe ^b Others ^b	984,9	1381,0	1313,2	1360,4	138,1	103,6

a Przeciętne roczne. b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

a Average annual. b Parsley, leeks, celery, radish, lettuce, rhubarb, asparagus, fennel and others.

Warunki wegetacji w 2024 r. były zróżnicowane i na ogół niesprzyjające uprawom warzyw. Pomimo wzrostu powierzchni upraw (o 5,1%), zbiory warzyw gruntowych wyniosły 3,8 mln t i były zbliżone do poziomu z poprzedniego roku. W marcu z powodu nadmiernego uwilgotnienia gleby, nastąpiły opóźnienia w pracach polowych, zwłaszcza w rejonach północno-wschodniej i południowo-wschodniej Polski. Występujące na przełomie kwietnia i maja przymrozki doprowadziły lokalnie do uszkodzeń mrozowych roślin. W drugiej połowie maja miejscami wystąpiły gradobicia, które uszkodziły część upraw, natomiast przedłużający się do czerwca brak opadów przyczynił się do silnego przesuszenia wierzchniej warstwy gleby. W lipcu opady deszczu poprawiły wilgotność gleby, ale równocześnie sprzyjały rozwojowi chorób grzybowych i szkodników roślin. Utrzymujące się od lipca do początku września wysokie temperatury i intensywne nasłonecznienie przyspieszyły dojrzewanie warzyw. Warunki pogodowe we wrześniu i październiku umożliwiały przyrost masy warzyw późnych odmian, a przebieg zbiorów w głównych rejonach produkcyjnych był korzystny. Ze względu na większą powierzchnię uprawy, zbiory pomidorów gruntowych w 2024 r. były o 19,9% wyższe niż w roku ubiegłym. Produkcja cebuli wzrosła o 6,6%, a pozostałych warzyw (m.in. dyni, fasolki szparagowej i kukurydzy cukrowej) zwiększyła się o 3,6%. Największy spadek zanotowano w przypadku zbiorów kalafiorów (o 14,8%). Produkcja ogórków zmniejszyła się o 14,1%, a kapusty – o 9,1%. Mniejsze były także zbiory buraków ćwikłowych o 4,8% i marchwi o 3,1%.

Ceny skupu podstawowych gatunków warzyw były w większości niższe niż w 2023 r. Za 1 dt cebuli płacono – 146,45 zł/dt – mniej o 35,7%, pomidorów – 215,55 zł/dt – mniej o 23,2%, buraków – 54,89 zł/dt – mniej o 6,7%, marchwi – 79,02 zł/dt – mniej o 4,8%, kapusty – 149,73 zł/dt – mniej o 0,9%. Wyższe niż w poprzednim roku były ceny ogórków – 328,98 zł/dt – więcej o 7,7% i kalafiorów – 214,63 zł/dt – więcej o 3,6%.

Łączne zbiory warzyw spod osłon (z cyklu wiosennego i jesienno) wyniosły 1444,5 tys. t i były o 8,4% wyższe od uzyskanych w poprzednim roku, natomiast powierzchnia uprawy warzyw pod osłonami zmniejszyła się o 3,5% i wyniosła 4,3 tys. hektarów. W 2024 r. w strukturze produkcji warzyw uprawianych pod osłonami udział pomidorów wyniósł 56,4%, ogórków – 21,1%, papryki – 16,2%, natomiast 6,2% stanowiły pozostałe warzywa (m.in. sałata, rzodkiewka i bakłażany).

Tablica 15. Zbiory owoców z drzew w sadach

Table 15. Fruit trees production in orchards

Wyszczególnienie Specification	2022	2023	2024	
	w tys. t in thousand tonnes		2023=100	
Ogółem Total	4763,4	4358,7	3731,6	85,6
Jabłonie Apple trees	4264,7	3892,7	3384,5	86,9
Grusze Pear trees	80,6	79,0	74,2	93,9
Śliwy Plum trees	133,2	127,1	95,2	74,9
Wiśnie Sour cherry trees	183,8	168,7	110,2	65,4
Czereśnie Sweet cherry trees	76,6	68,8	51,0	74,2
Brzoskwinie Peaches	6,4	5,3	3,4	64,0
Morele Apricots	4,6	4,4	3,5	80,0
Orzechy włoskie Walnut trees	10,7	9,9	7,2	73,0

Zbiory owoców z drzew w sadach w 2024 r. były mniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim o 14,4% i wyniosły 3,7 mln ton. Spadek zbiorów spowodowany był przymrozkami, które na przełomie kwietnia i maja w wielu regionach kraju doprowadziły do znacznych uszkodzeń pąków kwiatowych oraz silnego opadu zawiązków. Do uszkodzeń owoców doszło także w drugiej połowie maja, w wyniku lokalnie występujących opadów gradu. Przebieg warunków pogodowych w kolejnych miesiącach okresu wegetacyjnego był zróżnicowany. Istotnym negatywnym czynnikiem notowanym na przeważającym obszarze kraju był niedobór opadów deszczu, skutkujący drobnieniem owoców i spadkiem jakości plonu. Wysokie temperatury powietrza w sierpniu i we wrześniu, występujące również w nocy, prowadziły do gorszego wybarwienia owoców i obniżenia ich walorów smakowych. W październiku pogoda sprzyjała prowadzonym zbiorom owoców. Produkcja z sadów jabłoniowych w 2024 r. zmniejszyła się o 13,1% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła niespełna 3,4 mln ton. Ze względu na wysoką wrażliwość na niesprzyjające warunki pogodowe produkcja brzoskwiń zmniejszyła się o 36,0%, zbiory wiśni spadły o 34,6%, a czereśni o 25,8%. W porównaniu z 2023 r. produkcja śliw spadła o 25,1%, moreli o 20,0%, gruszek o 6,1%, a w przypadku orzechów włoskich zbiory były o 27,0% mniejsze.

Produkcja owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach w 2024 r. wyniosła 481,7 tys. t i była o 14,9% niższa w porównaniu z rokiem poprzednim. Do spadku zbiorów przyczyniły się wiosenne przymrozki oraz brak dostatecznej ilości opadów deszczu w trakcie wegetacji. W konsekwencji produkcja porzeczek zmniejszyła się o 22,7%, agrestu o 21,5%, a malin o 20,0%. Brak dostatecznej ilości opadów deszczu przyczynił się także do zmniejszenia zbiorów aronii o 15,8%. Z tego samego względu produkcja truskawek była o 11,8% mniejsza niż przed rokiem, natomiast zbiory borówki wysokiej utrzymały się na poziomie z 2023 r. Łączne zbiory pozostałych owoców jagodowych zmniejszyły się o 11,3% i wyniosły 32,4 tys. ton. Największy wpływ na wielkość zbiorów w tej grupie roślin miała wielkość produkcji jagody kamczackiej.

Ceny skupu owoców z drzew i krzewów owocowych w większości były wyższe niż w 2023 r. Najbardziej wzrosły ceny porzeczek – prawie 3-krotnie (592,05 zł/dt), wiśni – o 89,5% (475,74 zł/dt), agrestu – o 86,7% (250,71 zł/dt), malin – o 73,9% (1151,81 zł/dt) i jabłek – o 50,1% (129,83 zł/dt). Więcej płacono również za: truskawki – o 13,7% (510,41 zł/dt), śliwki – o 12,5% (306,86 zł/dt) oraz czereśnie – o 1,3% (1010,54 zł/dt). Tańsze niż przed rokiem były natomiast gruszki – o 1,9% (295,24 zł/dt).

Tablica 16. Zbiory owoców z plantacji jagodowych oraz z krzewów owocowych w sadach

Table 16. Fruit production from berry plantations and fruit bushes in orchards

Wyszczególnienie Specification	2022	2023	2024	
	w tys. t in thousand tonnes		2023=100	
Ogółem Total	599,6	565,9	481,7	85,1
Truskawki i poziomki Strawberries and wild strawberries	185,1	179,7	158,6	88,2
Maliny Raspberries	104,9	96,1	76,9	80,0
Porzeczki Currants	145,8	129,7	100,2	77,3
Agrest Gooseberries	9,8	8,3	6,5	78,5
Borówka wysoka Blueberries	64,0	61,9	62,0	100,1
Aronia Chokeberry	53,9	53,5	45,1	84,2
Pozostałe ^a Others ^a	36,2	36,6	32,4	88,7

a Jagoda kamczacka, winorośl oraz inne krzewy owocowe i plantacje jagodowe.

a Haskap berry, grapevine and other fruit bushes and berry plantations.

W 2024 r. ogólna powierzchnia paszowa roślin pastewnych uprawianych w plonie głównym, łącznie z are-
ałem trwałych użytków zielonych, wyniosła 4,1 mln ha i w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyła
się o 0,1 mln ha (o 1,6%), przy czym powierzchnia polowych upraw pastewnych zwiększyła się o ok. 28 tys.
ha (o 1,9%), a trwałych użytków zielonych o ok. 37 tys. ha (o 1,4%).

Tablica 17. Zbiory roślin pastewnych na paszę

Table 17. Production of fodder crops

Wyszczególnienie Specification	2016–2020 ^a	2022	2023	2024		
	w tys. t in thousand tonnes			2016–2020 ^a = =100	2023=100	
Okopowe pastewne Feed root plants	251,9	168,7	159,3	190,6	75,7	119,6
Strączkowe pastewne Feed pulses	441,5	539,6	592,3	779,1	176,5	131,6
Motylkowe drobnonasienne ^b Small seeds legumes ^b	8809,9	20025,9	20626,2	20073,8	227,9	97,3
Kukurydza na zielonkę Maize for green feed	27924,7	30388,7	28494,9	30008,0	107,5	105,3
Trwale użytki zielone ^c Permanent grasslands ^c	15127,5	15444,5	14526,0	14784,4	97,7	101,8
łąki trwałe permanent meadows	13706,1	14203,3	13294,2	13535,8	98,8	101,8
pastwiska trwałe permanent pastures	1421,4	1241,2	1231,8	1248,6	87,8	101,4

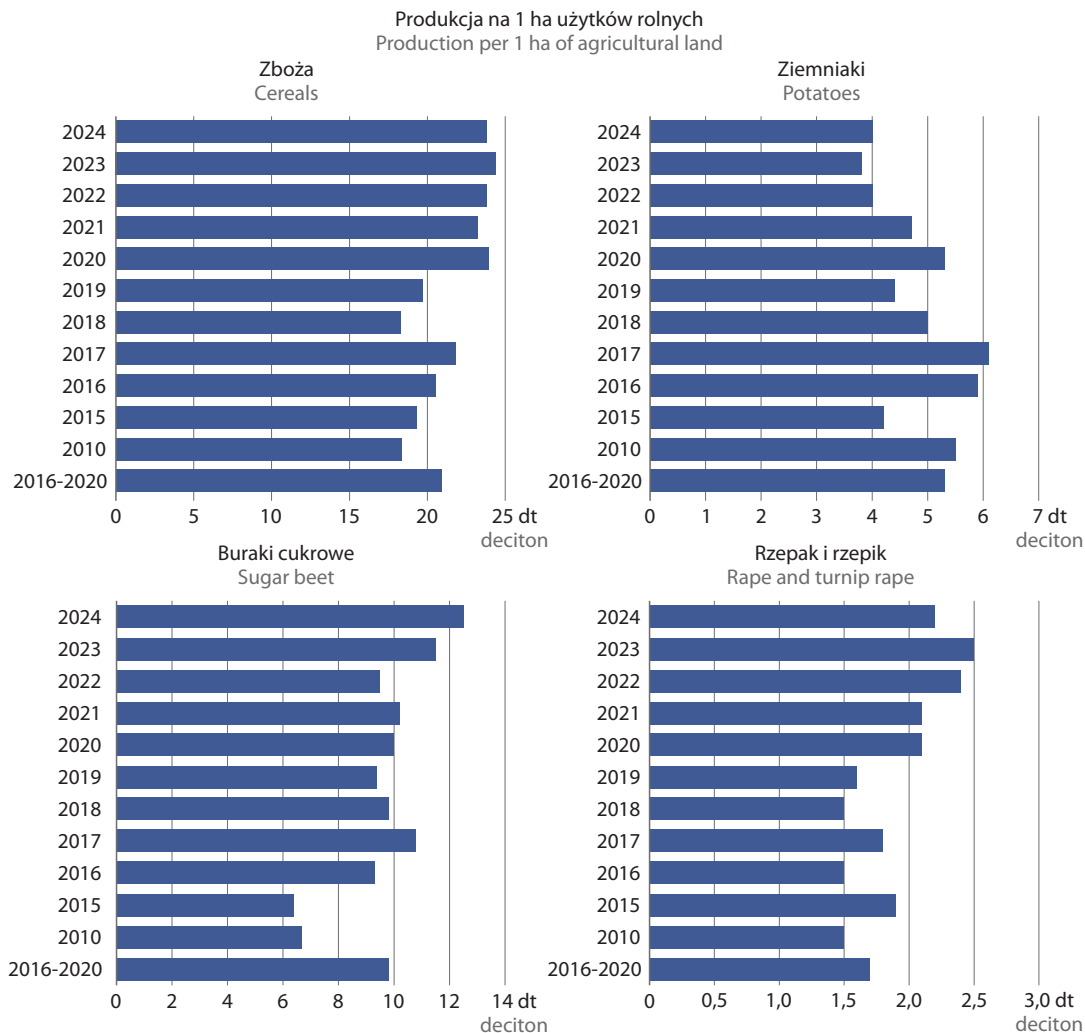
a Przeciętne roczne. b łącznie z trawami i pastwiskami polowymi. c W przeliczeniu na siano.

a Average annual. b Including grass and field pastures. c In terms of hay.

Zbiory roślin pastewnych przeznaczonych na paszę w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyły się w przypadku roślin strączkowych pastewnych (o 31,6%), okopowych pastewnych (o 19,6%) oraz kukurydzy na zielonkę (o 5,3%). Zmniejszyły się natomiast zbiory motylkowych drobnonasiennych (o 2,7%).

Wykres 9. Produkcja ważniejszych produktów roślinnych

Chart 9. Production of major crop products

1.4. Produkcja zwierzęca

1.4. Animal production

Sytuacja w produkcji zwierzęcej, przy spadku cen zbóż w skupie oraz spadku cen pasz, kształtowała się w 2024 r. głównie pod wpływem możliwości eksportowych i zmian cen (przede wszystkim na europejskich rynkach rolnych silnie skorelowanych z cenami na rynkach krajowych). W 2024 r. odnotowano dalszy wzrost pogłowia drobiu przy równoczesnym spadku pogłowia bydła i świń.

W 2024 r. produkcja żywca rzeźnego w wadze bitej ciepłej (wbc), zbilansowana eksportem i importem żywych zwierząt wzrosła o 7,9%, w wyniku wzrostu produkcji wszystkich podstawowych gatunków żywców tzn. żywca wołowego łącznie z cielęcym (o 24,6%), wieprzowego (o 7,3%), drobiowego (o 5,1%), baraniego (o 24,0%), końskiego (o 34,5%) i dziczyzny (o 2,6%). Spadek produkcji zaobserwowano jedynie w przypadku żywca króliczego (o 5,3%) i koziego (o 38,2%).

W stosunku do roku poprzedniego wyższa była produkcja jaj kurzych (o 11,8%) i produkcja mleka (o 3,6%).

Tablica 18. Sprzedaż pasz^a stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich

Table 18. Sales of feed^a used in feeding livestock

Wyszczególnienie Specification	2010	2015	2020	2021	2022	2023	2024
	w t in tonnes						
Ogółem Total	7304047	9394073	10536820	10598439	11007111	11416258	11893916
Do karmienia: Feeding:							
trzody chlewnej pigs	1640112	1889904	2464635	2573398	2414381	2285785	2341322
bydła cattle	1007315	878983	1215953	1288288	1237534	1326071	1321361
drobiu poultry	4224643	6085277	6539711	6307690	6954000	7450437	7823910
pozostałych zwierząt ^b other animals ^b	159684	295501	157717	210842	200001	180490	215540
Premiksy Premixtures	272293	244408	158804	218221	201195	173475	191783

a Dostawy pasz na rynek krajowy przez producentów i importerów. b Konie, owce, ryby.

a Feed supplies for internal market by producers and importers. b Horses, sheep, fish.

W 2024 r. sprzedaż pasz przemysłowych stosowanych w żywieniu zwierząt gospodarskich była wyższa (o 4,2%) niż w roku poprzednim i wyniosła 11894 tys. t (w 2023 r. 11416 tys. t). Większa niż przed rokiem była sprzedaż pasz dla drobiu (7823,9 tys. t) i trzody chlewnej (2341,3 tys. t) – odpowiednio o 5,0% i 2,4%. Odnotowano niewielki spadek sprzedaży pasz dla bydła (o 0,4%), a ich sprzedaż kształtowała się na poziomie 1321,4 tys. t (1326,1 tys. t w 2023 r.). W strukturze sprzedaży pasz ogółem, tak jak w latach ubiegłych największy odsetek – 65,8% stanowiły pasze dla drobiu. Udział pasz dla trzody chlewnej wynosił 19,7%, bydła – 11,1% oraz pasz dla pozostałych zwierząt – 1,8%.

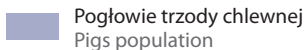
Table 19. Procurement of animals for slaughter in terms of meat

Ogółem^a
Total^a

a Wołowy, cielęcy, wieprzowy, barani, koński i drobiowy: łącznie z tłuszczami (w wbc).
a Beef, veal, pork, sheep, horse and poultry: including fats (in post-slaughter warm weight).

Skup żywca rzeźnego (w wbc) ogółem wzrósł w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,8%. Wzrost wystąpił w skupie żywca drobiowego o 7,3%, wołowego o 5,6% oraz żywca wieprzowego o 1,0%.

Chart 10. Procurement prices of pigs for slaughter and their relation to the rye prices and pigs population

a The market place price survey was suspended from April to June 2020 and from November 2020 to June 2021 due to the decision to close market places because of the threat of the COVID-19 disease.

Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen skupu żyta na targowiskach w grudniu w 2024 r. wyniosła 7,3 w wobec 7,5 miesiąc wcześniej i 8,6 przed rokiem. Przeciętna cena skupu żywca wieprzowego w 2024 r. wyniosła 7,10 zł/kg i była o 15,0% niższa od notowanej w poprzednim roku.

Tablica 20. Poglówie trzody chlewnej^a

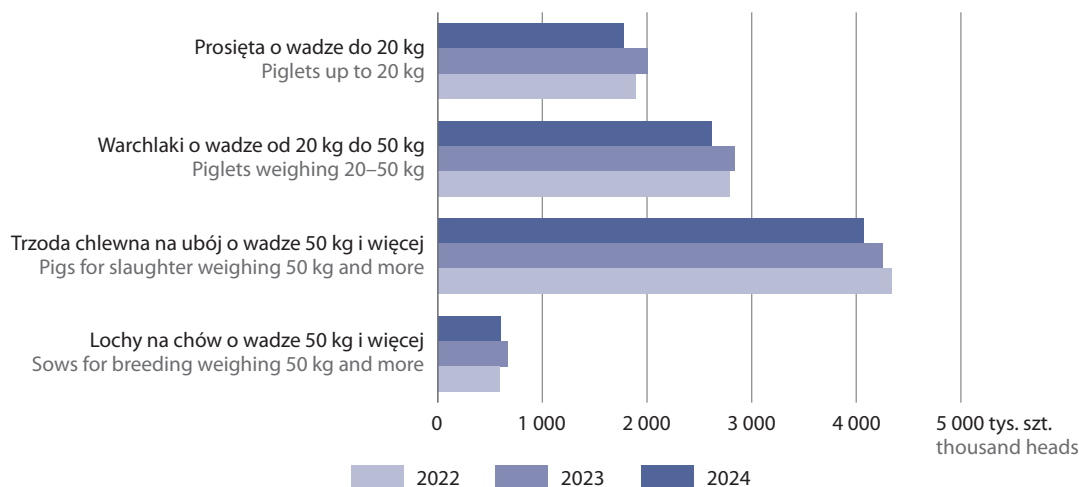
Table 20. Pigs population^a

Wyszczególnienie Specification	12 2023		06 2024		12 2024		
	w tys. szt. in thousand heads	12 2022=100	w tys. szt. in thousand heads	06 2023=100	w tys. szt. in thousand heads	12 2023=100	w % in %
Ogółem Total	9769,7	101,5	9132,0	96,8	9078,3	92,9	100,0
Prosięta do 20 kg Piglets up to 20 kg	2006,7	106,1	1903,2	94,5	1780,3	88,7	19,6
Warchlaki od 20 kg do 50 kg Piglets between 20 and 50 kg	2835,7	101,7	2706,6	94,3	2616,4	92,3	28,8
Trzoda chlewna o wadze 50 kg i więcej: Pigs of 50 kg and more:							
na ubój for slaughter	4252,9	97,9	3869,1	98,0	4071,5	95,7	44,8
na chów for breeding	674,4	111,9	653,0	108,7	610,0	90,5	6,7
w tym lochy of which sows	663,3	111,9	642,6	108,8	599,7	90,4	6,6
w tym prośne of which mated sows	456,5	112,8	439,5	104,2	411,4	90,1	4,5

a Według stanu na dzień, tj. 01.06. i 01.12.

a As of: 01.06. and 01.12.

Na początku grudnia 2024 r. pogłowie trzody chlewnej wynosiło 9078,3 tys. sztuk i było niższe o 7,1% od stanu notowanego w analogicznym okresie ubiegłego roku. Spadek liczebności stada trzody chlewnej (w skali roku) wykazano dla wszystkich grup wagowo-użytkowych. Największy spadek pogłowia wystąpił w grupie prosiąt o 11,3% oraz loch prośnych o 9,9%. W grudniu 2024 r. obsada trzody chlewnej na 100 ha UR wynosiła 61,7 szt. wobec 66,4 szt. przed rokiem, a obsada loch na 100 ha UR – 4,1 szt. wobec 4,5 szt. w 2023 r.

Wykres 11. Struktura pogłowia trzody chlewnej^a (stan w grudniu)Chart 11. Structure of pigs population^a (as of December)

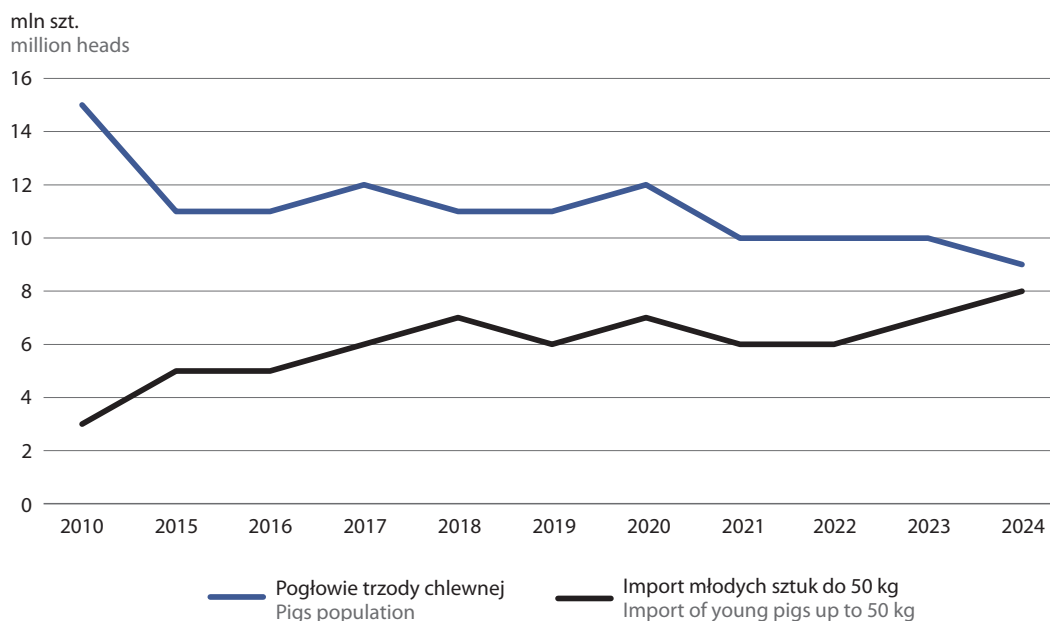
a Bez pogłowia knurów.
a Without boars for breeding.

Analiza struktury pogłowia trzody chlewnej rejestrowanego w grudniu 2024 r. wykazała, że w porównaniu z grudniem 2023 r., udział świń na chów był mniejszy i wynosił 6,7% (wobec 6,9% w 2023 r.), w tym warchlaków 28,8% (29,0% w 2023 r.), prosiąt 19,6% (20,5% przed rokiem) oraz loch ogółem 6,6% (6,8% w 2023 r.). W pogłowie większy był udział świń na ubój i wynosił 44,8% (43,5% rok wcześniej). Mniejszy udział świń przeznaczonych na chów, w tym loch, w pogłowie ogółem może świadczyć o spadku zainteresowania rozwojem stada podstawowego świń.

Import młodych świń o wadze do 50 kg w okresie od stycznia do grudnia 2024 r. osiągnął 7914,2 tys. szt. i był większy niż w analogicznym okresie 2023 r. o 16,0% (o 1092,2 tys. szt.).

Wykres 12. Pogłowie trzody chlewnej i import młodych sztuk do 50 kg (stan w grudniu)

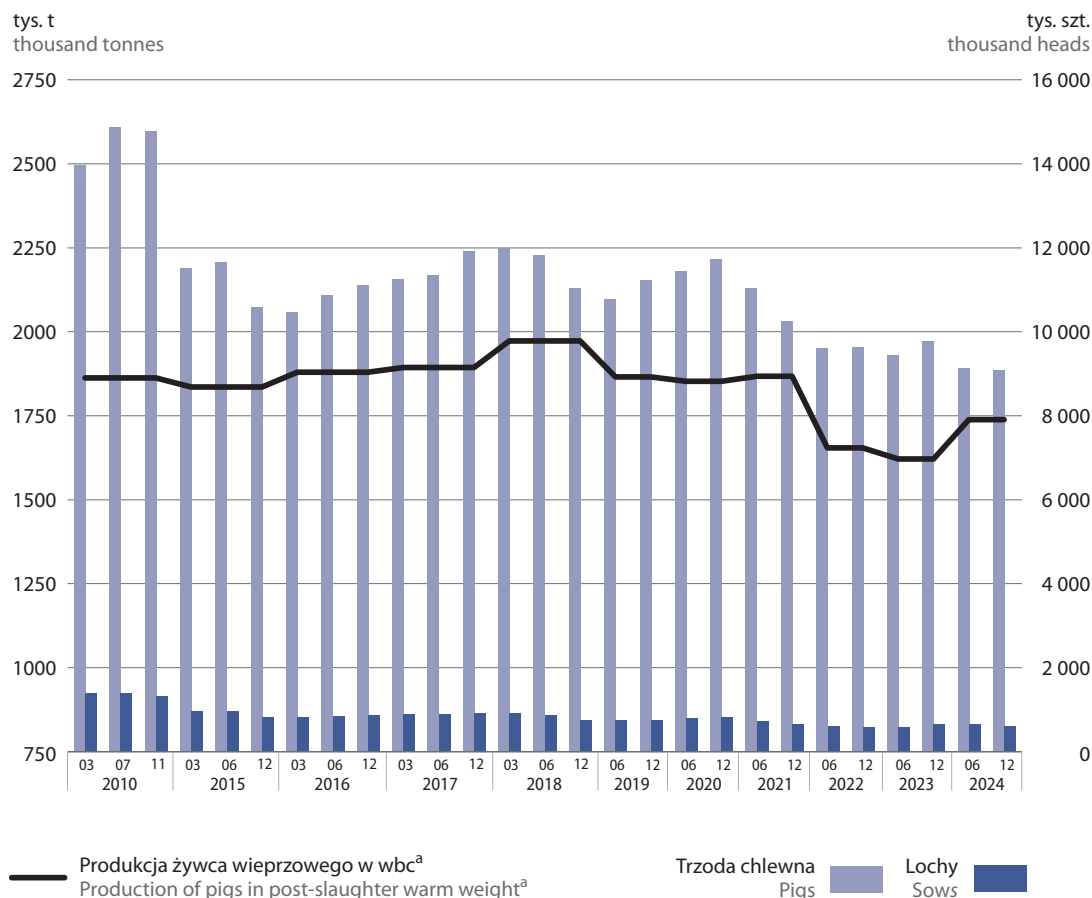
Chart 12. Pigs population and import of young pigs up to 50 kg (as of December)

Wpływ na sytuację w chowie trzody chlewnej miało również wystąpienie kolejnych przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) i związany z tym ubój asekuracyjny. Według danych Głównego Inspektoratu Weterynarii w 2024 r. na terenie Polski wystąpiły 44 ogniska zakażeń (wobec 30 rok wcześniej). Hodowcy trzody chlewnej otrzymujący zakaz hodowli i chowu świń mogą ubiegać się w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o wsparcie finansowe w związku z utraconymi dochodami z tytułu prowadzenia produkcji świń.

Wykres 13. Pogłowie trzody chlewnej i produkcja żywca wieprzowego

Chart 13. Pigs population and production of pigs for slaughter

— Produkcja żywca wieprzowego w wbc^a
Production of pigs in post-slaughter warm weight^a

Trzoda chlewna Pigs
Lochy Sows

^a Od 2018 r. zmieniono współczynniki przeliczeniowe żywca rzeźnego w wadze bitej ciepłej (wbc), dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.

^a Since 2018 change of conversion rates in post-slaughter warm weight, data are not fully comparable with data for previous years.

Krajowa produkcja żywca wieprzowego w wadze poubojowej ciepłej (1738 tys. t) w porównaniu z 2023 r. zwiększyła się o 7,3%. Udział żywca wieprzowego (wyrażonego w kg wagi żywej) w ogólnej produkcji żywca rzeźnego stanowił 30,4% (wobec 30,8% w 2023 r.).

W układzie regionalnym spadek pogłowia trzody chlewnej notowany w grudniu 2024 r. (w porównaniu ze stanem rejestrowanym przed rokiem) wystąpił prawie we wszystkich województwach. Największy spadek odnotowano w świętokrzyskim (o 26,0%), zachodniopomorskim (o 24,3%), opolskim (o 22,8%), i małopolskim (o 19,7%). Wzrost pogłowia świń wystąpił w województwie łódzkim (o 9,0%) lubelskim (o 7,0%) i mazowieckim (o 3,8%). Udział województwa wielkopolskiego w krajowym pogłowie trzody chlewnej był nadal największy i wynosił 26,7%.

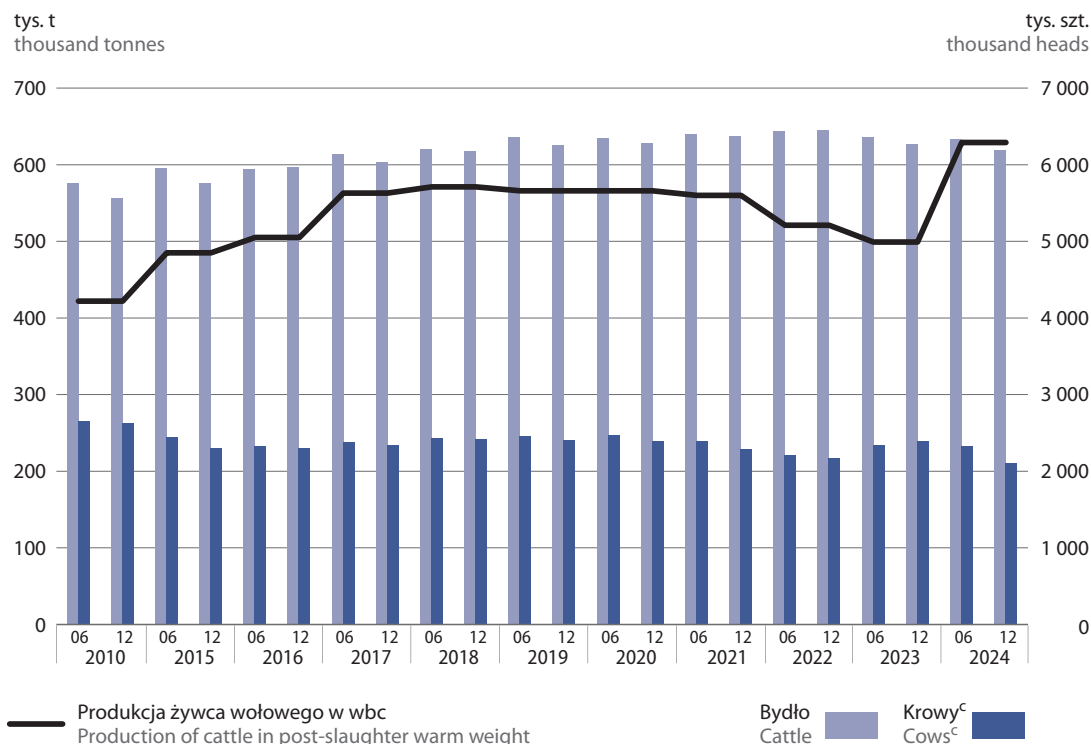
Obsada świń w przeliczeniu na 100 ha UR była również najwyższa w województwie wielkopolskim i wynosiła 137,6 szt. wobec 159,1 szt. w 2023 r., przy średniej obsadzie w skali kraju na poziomie 61,7 sztuk. Wysoką obsadę na 100 ha UR wykazywały województwa: łódzkie – 112,1 szt., pomorskie – 107,2 szt., kujawsko-pomorskie – 86,2 sztuk. W pozostałych województwach obsada była znacznie niższa.

Tablica 21. Pogłowie bydła
Table 21. Cattle population

Wyszczególnienie Specification	06 2024			12 2024		
	w tys. szt. in thousand heads	06 2023=100	w % in %	w tys. szt. in thousand heads	12 2023=100	w % in %
Ogółem Total	6335,9	99,6	100,0	6190,9	98,8	100,0
Cielęta poniżej 1 roku Calves less than 1 year old	1881,6	101,4	29,7	1849,1	99,2	29,9
Młode bydło od 1 do 2 lat Bovines aged between 1 and 2	1640,8	98,2	25,9	1626,6	107,2	26,3
Bydło 2-letnie i starsze Bovines aged 2 years and over	2813,5	99,3	44,4	2715,2	94,1	43,9
w tym krowy of which cows	2335,6	99,9	36,9	2101,2	87,7	33,9
w tym mleczne of which dairy	2189,8	99,9	34,6	1960,3	87,4	31,7

W grudniu 2024 r. pogłowie bydła ogółem liczyło 6190,9 tys. szt. i było o 1,2% mniejsze niż w analogicznym okresie 2023 r. Dane z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wykazały spadek pogłowia cieląt (o 0,8%) i bydła w wieku 2 lat i więcej (o 5,9%), w tym krów (o 12,3%) przy jednoczesnym wzroście liczebności stada młodego bydła w wieku 1–2 lat (o 7,2%).

Wykres 14. Pogłowie bydła^a i produkcja żywca wołowego^b
Chart 14. Cattle population^a and production of cattle for slaughter^b

a Od 2022 r. dane ARiMR; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b Łącznie z cielęcym i podrobami; od 2018 r. zmieniono współczynniki przeliczeniowe żywca rzeźnego w wadze bitej ciepłej (wbc), dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. c W 2023 i 2024 r. dane ARiMR uzupełnione szacunkiem GUS.

a Since 2022 data from ARMA; for 2010 data of the Agricultural Census. b Including calves and pluck; since 2018 change of conversion rates in post-slaughter warm weight, data are not fully comparable with data for previous years. c In 2023 and 2024 data from ARMA supplemented by Statistics Poland estimate.

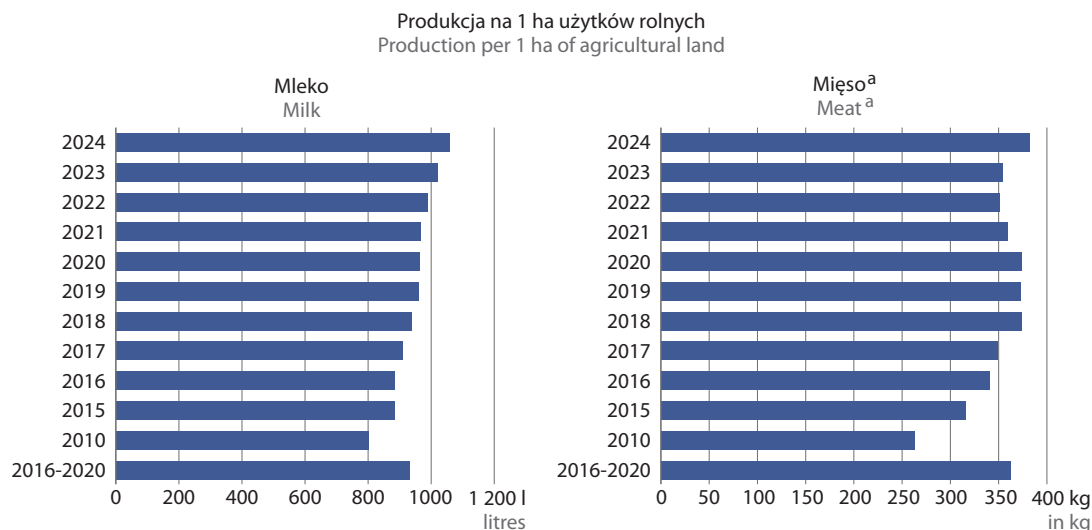
Spadek pogłowia bydła, według stanu w grudniu 2024 r., w przekroju terytorialnym wystąpił w 11 województwach, największy w podkarpackim (o 3,6%), warmińsko-mazurskim (o 3,3%) i świętokrzyskim (o 2,9%). Populacja bydła najbardziej wzrosła w województwie lubuskim (o 6,5%). Województwo podlaskie charakteryzowało się, podobnie jak w latach poprzednich, najwyższą obsadą bydła na 100 ha UR, która wynosiła 93,7 szt. (95,4 szt. w 2023 r.), przy średniej krajowej 42 szt. (42,6 szt. w poprzednim roku). Krajowa produkcja żywca wołowego łącznie z cielęcym w przeliczeniu na mięso (w wadze bitej ciepłej) wyniosła ok. 622 tys. t i wzrosła o 24,6% w porównaniu do roku poprzedniego.

Skup żywca wołowego łącznie z cielęcym (760,2 tys. t) był większy o 5,6% w porównaniu do poprzedniego roku. Pomimo wzrostu krajowej podaży, przeciętna roczna cena skupu żywca wołowego bez cieląt w wadze żywej (10,62 zł/kg) wzrosła w skali roku o 2,2%.

Przy zwiększonej produkcji żywca drobiowego (o 5,1%), przeciętna cena drobiu rzeźnego w wadze żywej w 2024 r. kształtowała się na poziomie 5,34 zł/kg i obniżyła się w stosunku do poprzedniego roku o 7,8%.

Produkcja jaj kurzych w Polsce wzrosła w stosunku do 2023 r. o 11,8% i wynosiła 14299 mln sztuk. Wzrosła również wydajność nieśna kur niosek. Przeciętna roczna liczba jaj od jednej kury nioski wynosiła 276 szt. (wobec 258 szt. w 2023 r.). Skup jaj kurzych konsumpcyjnych wynosił ok. 907 mln szt. i był w skali roku mniejszy o 10,6%. Stanowił 7,3% produkcji jaj kurzych.

Wykres 15. Produkcja mięsa i mleka
 Chart 15. Production of meat and milk

^a Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, drobiowe, kozie, królicze i dziczyzna: łącznie z tłuszczami i podrobami; w wadze poubojowej ciepłej. Od 2018 r. zmieniono współczynniki przeliczeniowe żywca rzeźnego w wadze bitej ciepłej (wbc); dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie.

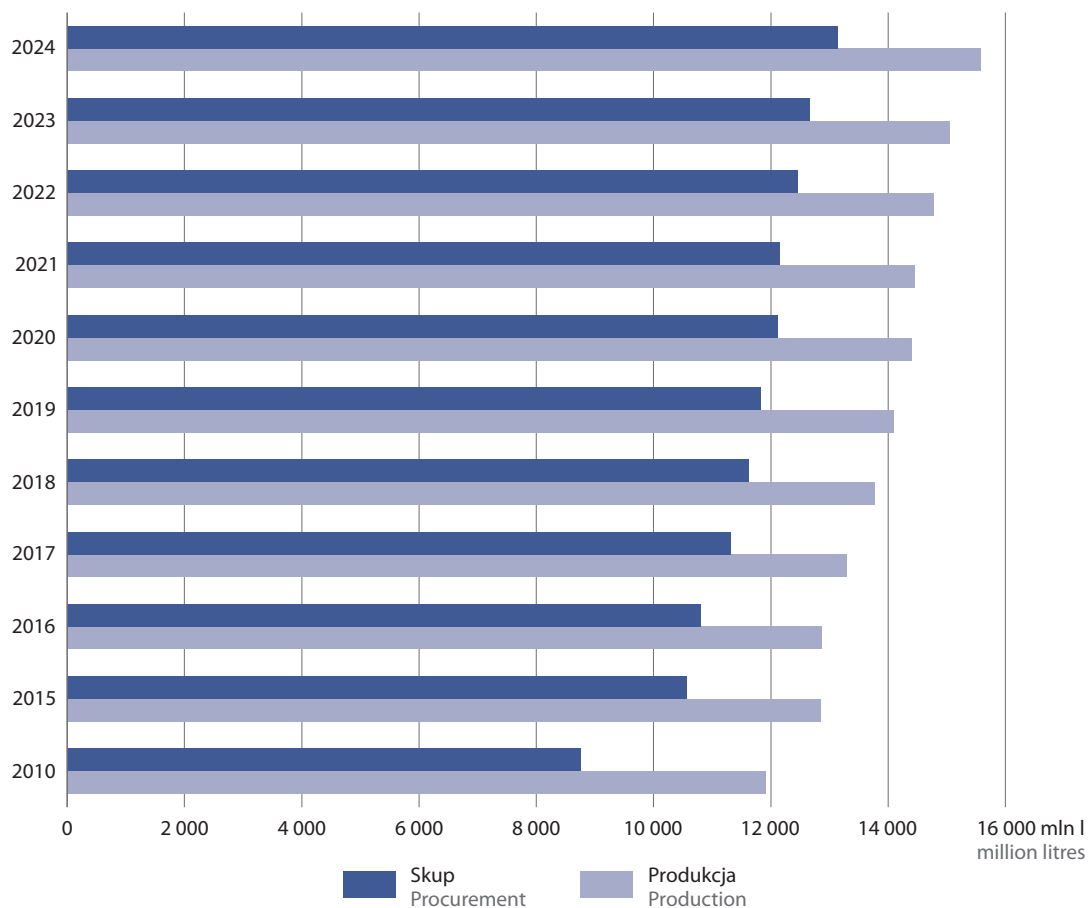
^a Beef, veal, pork, mutton, horse, poultry, goat, rabbit and game: including fats and offals; in post-slaughter warm weight. Since 2018 change of conversion rates in post-slaughter warm weight; data incomparable with data for previous years.

Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy systematycznie rośnie. W 2024 r. był o 2,1% większy niż przed rokiem i wynosił ok. 6842 litrów.

Produkcja mleka w 2024 r. wzrosła o 3,6% (do 15583 mln l) oraz przeciętna cena skupu 1 hl tego surowca była wyższa o 1,5% (z 207,76 zł do 210,79 zł).

Wykres 16. Produkcja i skup mleka

Chart 16. Production and procurement of milk

Od 2007 r. obserwowany jest wzrost skupu mleka. W 2024 r. producenci dostarczyli 13140,6 mln litrów tego surowca, tj. więcej niż rok wcześniej (o 3,8%). Skupiony surowiec stanowił 84,3% produkcji.

Tablica 22. Produkcja żywca rzeźnego^aTable 22. Production of animals for slaughter^a

Wyszczególnienie Specification	2023		2024	
	w tys. t in thousand tonnes	2022=100	w tys. t in thousand tonnes	2023=100
Ogółem Total	5208	99,3	5622	107,9
w tym: of which:				
wołowy ^b beef ^b	499	95,9	622	124,6
wieprzowy pork	1621	98,0	1738	107,3
drobiowy poultry	2766	100,7	2907	105,1

a W przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami i podrobami (w wbc); wołowy, cielęcy, wieprzowy, barani, koński, drobiowy, kozi, króliczy i dziczyznę. b Łącznie z cielęcym.

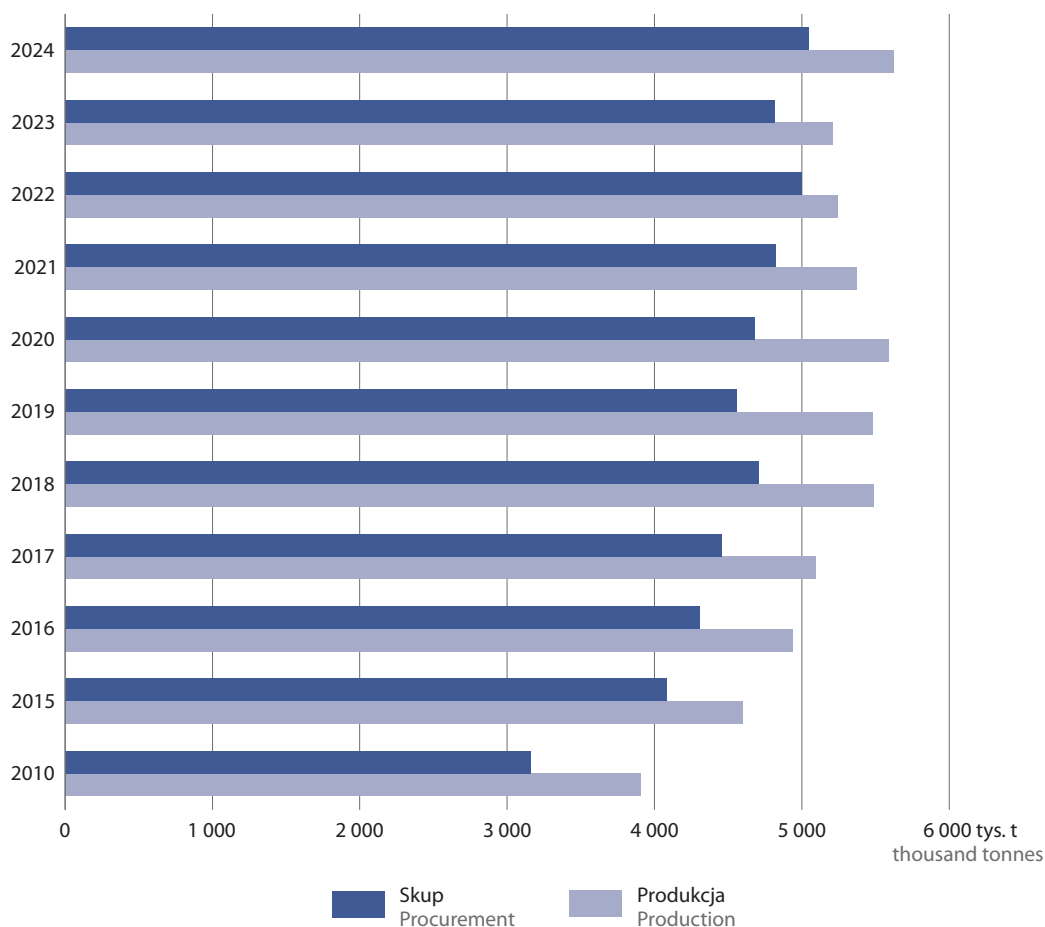
a In terms of meat in post-slaughtered warm weight; beef, veal, pork, sheep, horse, poultry, goat, rabbit and game, including fats and pluck. b Including veal.

Produkcja żywca rzeźnego (w wbc) w przeliczeniu na mięso, łącznie z tłuszczami w 2024 r. wzrosła w stosunku do 2023 r. o 7,9%, przede wszystkim w wyniku wzrostu produkcji wszystkich podstawowych gatunków żywców, tj. żywca wołowego łącznie z cielęcym (o 24,6%), wieprzowego (o 7,3%) i drobiowego (o 5,1%).

Dostawy żywca rzeźnego (w wbc) do krajowych jednostek skupujących były o 4,8% większe niż przed rokiem (5049,0 tys. t) i stanowiły 95,7% produkcji w 2024 r. wobec 98,4% w 2023 r. (4816,2 tys. t).

Wykres 17. Produkcja i skup żywca rzeźnego^a (w wbc)

Chart 17. Production and procurement of animals for slaughter^a (in post-slaughter warm weight)

^a Od 2018 r. zmieniono współczynniki przeliczeniowe żywca rzeźnego w wadze bitej cieplej (wbc), dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie.

^a Since 2018 change of conversion rates in post-slaughter warm weight, data incomparable with data for previous years.

1.5. Bezpieczeństwo żywnościowe

1.5. Food security

1.5.1. Bezpieczeństwo żywnościowe w ujęciu Celów Zrównoważonego Rozwoju

1.5.1. Food Security from the Sustainable Development Goals perspective

Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 wskazuje na eliminację ubóstwa i głodu jako jednego z głównych elementów trwałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Zgodnie z agendą państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych zobowiązały się do podejmowania działań mających na celu zapewnienie obywatelom podstawowego standardu życia, tj. dostępu do systemów ochrony socjalnej oraz bezpieczeństwa żywnościowego, poprzez wyeliminowanie wszelkich form niedożywienia. Jednocześnie ONZ zobowiązało się do przeznaczania środków na wsparcie rozwoju obszarów wiejskich i zrównoważonego rolnictwa, co wskazuje na preferencję oparcia bezpieczeństwa żywnościowego na krajowej produkcji surowców żywnościowych. W 2024 r. wolumen produkcji towarowej zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego, ale nie miało to wpływu na zmniejszenie bezpieczeństwa żywnościowego.

Polska jest wśród państw o wysokim poziomie bezpieczeństwa żywnościowego. Raport Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), opisujący wskaźniki bezpieczeństwa żywnościowego wskazuje, że w latach 2022–2024 mniej niż 2,5% populacji w Polsce doświadczyło niedożywienia². Wyższą wartość od 2,5% dla częstości występowania niedożywienia wśród Państw Członkowskich UE odnotowano jedynie dla Słowacji – 3,1%. W porównaniu z rokiem poprzednim była to wartość mniejsza o 0,5 p. proc. Świadczy to o zmniejszeniu skali niedożywienia w tym kraju, ale wciąż pozostającego na wyższym poziomie od obserwowanego w innych Państwach Członkowskich UE.

W ujęciu globalnym szacuje się, że w 2024 r. niedożywienia doświadczyło od 638 do 720 milionów ludzi, co odpowiada 7,8% – 8,8% światowej populacji. Przyjmując wartość środkową tego przedziału za bazową, w porównaniu z 2023 r., liczba tych osób zmniejszyła się o około 15 milionów. Najwyższą wartość wskaźnika niedożywienia (w ujęciu kontynentalnym) odnotowano w Afryce 20,2%, przy 20,0% w 2023 r.

Dla porównania w Azji, Ameryce Południowej i Oceanii wartość wskaźnika mieściła się w przedziale 5,1%–7,6%, a w Ameryce Północnej i Europie poniżej wartości progowej 2,5%.

Wskaźnik 2.1.2 Częstotliwość występowania umiarkowanego lub dużego braku bezpieczeństwa żywnościowego w populacji, w oparciu o Skalę Bezpieczeństwa Żywnościowego obrazuje liczbę osób doświadczających niepewności pozyskania odpowiedniej ilości żywności, tj. zmuszonych do zmniejszenia racji żywnościowych. Szacuje się, że brak odpowiedniego dostępu do żywności w 2024 r. dotyczył 2,3 miliarda osób, przy czym w tej grupie ok. 828 milionów osób doświadczyło czasowego braku dostępu do żywności, w tym trwającego jeden lub więcej dni. W przypadku Afryki blisko 59% populacji znalazło się w grupie doświadczającej umiarkowanego lub dużego braku bezpieczeństwa żywnościowego. Dla Europy wskaźnik ten wyniósł 6,8% i był najniższy w ujęciu kontynentalnym. Średnio w latach 2022–2024 w Polsce wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,5% (podobnie we Włoszech) i był najniższy wśród państw UE. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w Rumunii – ok. 7% i na Węgrzech – 4,5%.

Polska jest w gronie państw o najwyższym poziomie bezpieczeństwa żywnościowego. Mimo zmniejszenia o 1,5% wolumenu produkcji rolniczej, można uznać, że w 2024 r. podobnie, jak w poprzednich latach społeczeństwo w Polsce miało zapewniony dostęp do żywności na więcej niż satysfakcjonującym poziomie.

2 Źródło: FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. The State of Food Security and Nutrition in the World 2025 – Addressing high food price inflation for food security and nutrition. Rome. <https://doi.org/10.4060/cd6008en>.
Source: FAO, IFAD, UNICEF, WFP and WHO. The State of Food Security and Nutrition in the World 2025 – Addressing high food price inflation for food security and nutrition. Rome. <https://doi.org/10.4060/cd6008en>.

1.5.2. Jakość żywności

1.5.2. Food quality

Bezpieczeństwo żywności w Państwach Unii Europejskiej jest jednym z priorytetowych obszarów działalności Komisji Europejskiej. Żywność oferowana konsumentom UE musi spełniać określone standardy minimalizujące ryzyko zagrożenia dla zdrowia konsumentów. Jakość żywności podlega kontroli na wszystkich etapach łańcucha żywnościowego i w przypadku wykrycia nieprawidłowości podejmowane są działania prewencyjne w celu eliminacji zagrożenia dla zdrowia. Wszystkie państwa członkowskie za pomocą wyspecjalizowanych instytucji są zobowiązane do prowadzenia kontroli w gospodarstwach rolnych oraz przedsiębiorstwach zajmujących się przetwórstwem i dystrybucją żywności, w transporcie surowców żywnościowych, jak też w jednostkach gastronomicznych. Państwa członkowskie zobowiązane są także do kontrolowania jakości surowców i produktów żywnościowych importowanych spoza Unii Europejskiej i przeciwdziałania wprowadzaniu na rynek unijny surowców i produktów żywnościowych niespełniających unijnych norm.

Unijna polityka bezpieczeństwa żywności koncentruje się w czterech głównych obszarach:

- higiena żywności: przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją i obrotem środków spożywczych, począwszy od gospodarstw rolnych do restauracji i punktów sprzedaży, muszą przestrzegać unijnego prawa żywnościowego. Zasada ta obejmuje również przedsiębiorstwa importujące żywność do UE,
- zdrowie zwierząt: kontrole i środki sanitarne obejmują swym zakresem zwierzęta dzikie, domowe i gospodarskie w zakresie monitorowania i zwalczania chorób, a także warunków chowu wszystkich zwierząt gospodarskich,
- zdrowie roślin: działania mające na celu wykrywanie i zwalczanie szkodników na wczesnym etapie ich rozwoju zapobiegają ich rozprzestrzenianiu,
- zanieczyszczenia i niepożądane pozostałości: prowadzi się stały monitoring żywności i pasz w kierunku wykrywania zanieczyszczeń. Do krajowych i importowanych produktów spożywczych oraz paszowych zastosowanie mają limity obecności substancji dozwolonych. Normy te są regulowane przez system przepisów prawnych, a przestrzeganie ich podlega kontroli przez wyspecjalizowane instytucje.³

Bezpieczeństwu żywności na rynku unijnym służy sieć powiadamiania i współpracy ACN⁴ (Alert and Cooperation Network), która obejmuje: system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed) oraz system współpracy i pomocy administracyjnej AAC (Administrative Assistance and Cooperation Networks). System AAC obejmuje sieci na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności FF (Agri-Food Fraud), ochrony roślin PH (Plant Health) oraz od roku 2024 sieci ds. zwierząt domowych PA (Pet Animals) i ds. dobrostanu zwierząt AW (Animal Welfare).

Unijny system monitoringu jakości żywności obejmuje instytucje Państw Członkowskich odpowiedzialne za prowadzenie kontroli i egzekwowanie wdrażania przepisów i norm wspólnotowych. W Polsce do prowadzenia urzędowych kontroli żywności i surowców żywnościowych upoważnione są: Państwowa Inspekcja Sanitarna, Inspekcja Weterynaryjna, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.⁵

Według raportu ACN w 2024 r. odnotowano 5250 zgłoszeń w ramach systemu RASFF (wzrost o ok. 12%), 3212 w ramach systemu AAC, 546 w ramach systemu FF, 397 w ramach systemu PH, 3 w ramach systemu

3 Źródło: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/food-safety_en.

Source: https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/food-safety_en.

4 Źródło: Komisja Europejska, 2025, Annual Report. Alert & Cooperation Network.

Source: https://food.ec.europa.eu/document/download/a47b9d6a-9b47-4b57-a1ca-35e5bbfa837f_en?filename=acn_annual-report_2024.pdf.

5 Źródło: Zintegrowany Wieloletni Plan Kontroli na lata 2025–2029 <https://www.gov.pl/web/gis/zintegrowany-wieloletni-plan-kontroli-mancp2>.

Source: Integrated Multi-Annual Control Plan for 2025–2029 <https://www.gov.pl/web/gis/zintegrowany-wieloletni-plan-kontroli-mancp2>.

AW oraz 52 w ramach systemu PA. Najwięcej powiadomień w ramach sieci ACN w 2024 r. zgłosiły Niemcy (1907), Holandia (1155), Włochy (965), Belgia (863), Francja (742), Polska (689) i Hiszpania (671).

W 2024 r. najwięcej zarejestrowanych w ramach sieci ACN nieprawidłowości dotyczyło: owoców i warzyw, orzechów, żywności dietetycznej, suplementów diety i żywności wzbogaconej, żywych zwierząt, wyrobów cukierniczych, mięsa i produktów mięsnych (z wyłączeniem drobiu) oraz gotowych dań i przekąsek.

Wśród zgłoszeń dotyczących produktów żywnościowych najwięcej (1479) dotyczyło owoców i warzyw (ok. 16% udziału ze zgłoszeń w ACN). Zgłoszenia w ok. 66% przypadkach dotyczyły potencjalnych źródeł zagrożeń dla zdrowia związanych z pozostałością pestycydów (ok. 65%), występowaniem mikotoksyn (ok. 13%), mikroorganizmów chorobotwórczych, metali i substancji powodujących skażenie środowiska. Zgłoszone produkty pochodzące spoza terytorium UE stanowiły ok. 84% zgłoszeń w tej grupie produktów. Podobnie jak w poprzednich latach, owoce i warzywa, co do których zarejestrowano największą liczbę zgłoszeń pochodziły z Turcji (głównie figi, owoce cytrusowe i papryka). Drugim krajem pod względem ilości zgłoszeń był Egipt z zastrzeżeniami dotyczącymi głównie pomarańczy i innych owoców cytrusowych.

Drugą kategorią produktów (ok. 10% udziału) pod względem ilości zgłoszeń (932 zarejestrowanych w ACN) były mięsa i wyroby mięsne, z tego zagrożenia mikrobiologiczne stanowiły blisko połowę zgłoszeń. Przypadki występowania bakterii *Salmonella* dotyczyły głównie drobiu, mielonej wołowiny, kiełbas wieprzowych i dziczyzny. Zarejestrowano też przypadki zanieczyszczeń chemicznych metalami ciężkimi (np. ołów i kadm w dziczyźnie) oraz pozostałości leków weterynaryjnych (np. antybiotyki) powyżej maksymalnych limitów dopuszczalnych w UE: w wołowinie, wieprzowinie i drobiu. W tej grupie produktów miały też miejsce przypadki zanieczyszczenia fizycznego ciałami obcymi (np. metal, plastik), fałszowanie dokumentacji (jak informacja o pochodzeniu produktu) i produktów (jak niezgłoszona substytucja mięsa wołowego tańszym mięsem drobiowym).

Kolejną kategorią produktów (ok. 7% udziału) pod względem ilości zgłoszeń (657) w 2024 r. były orzechy i produkty bazujące na orzechach. Najczęstsze zastrzeżenia dotyczyły orzeszków ziemnych z powodu zanieczyszczenia aflatoksynami oraz pistacji zanieczyszczonych mikotoksynami i w mniejszym stopniu pozostałościami pestycydów. Zgłoszone produkty pochodziły głównie z krajów z poza UE: Turcja, Egipt i Stany Zjednoczone, przy czym w przypadku pierwszego z wymienionych dominowały zgłoszenia zanieczyszczenia pistacji aflatoksynami, podczas gdy dla Egiptu obecnością mikotoksyn w orzeszkach ziemnych.

Zgłoszenia dotyczące żywności dietetycznej, suplementów diety i żywności wzbogaconej stanowiły ok. 7% udziału zgłoszeń (642) w ACN. W tej grupie ok. 60% zgłoszeń miało status potencjalnych zagrożeń dla zdrowia konsumentów i w zdecydowanej większości były oznaczone jako potencjalne oszustwa. Duża liczba takich zgłoszeń jest związana z intensywną sprzedażą internetową tych produktów, co ułatwia ich fałszowanie. Wśród państw dostarczających surowców do suplementów diety wyróżniały się Chiny, podczas gdy Stany Zjednoczone były dominującym źródłem produktów i składników dietetycznych, często (ok. 37%) nieposiadających odpowiednich zezwoleń dopuszczających do sprzedaży na rynku UE.

W 2024 r. 562 zgłoszeń w systemie ACN (ok. 6% udziału) dotyczyło produktów z kategorii zboża i wyroby piekarnicze, z czego ok. 70% miało status potencjalnych zagrożeń dla zdrowia. Najwięcej zastrzeżeń (ok. 45%) dotyczyło ryżu basmati i produktów na bazie kukurydzy, z uwagi na pozostałości pestycydów przekraczające maksymalne limity oraz nieprawidłowości oznakowania i zanieczyszczenia mikotoksynami. Produkty zbożowe i piekarnicze, podlegające zgłoszeniom, pochodziły głównie spoza UE w szczególności z Pakistanu i Indii, ale też z krajów UE, w tym z Włoch, Niemiec i Holandii (np. ekologicznej mąki kukurydzianej, płatków pszennych, komosy ryżowej).

Wśród (392) zgłoszeń obejmujących zioła i przyprawy (ok. 4% udziału ze zgłoszeń w ACN) zakwestionowano produkty z uwagi na wysoki poziom alkaloidów pirolizydynowych, mikotoksyny i pozostałości pestycydów, stwarzających (ok. 81% ze zgłoszonych) zagrożenie dla zdrowia. Głównie kwestionowano oregano i kumin pochodzące z Indii. W kategorii produktów tłuszcze i oleje (265 zgłoszeń stanowiło ok. 3% wszystkich zarejestrowanych w ACN) najczęściej zgłaszane były (ok. 17%) niezgodności z deklarowaną jakością

i oznakowaniem, a także podejrzenia oszustwa (np. wykorzystywanie olejów technicznych do produkcji artykułów spożywczych, tańszych gatunków olejów i olejów niższej jakości).

Produkty dla których udział zgłoszeń nie przekroczył progu 4% wszystkich zarejestrowanych zgłoszeń w ACN obejmowały: mleko i produkty mleczne, produkty rybne, wyroby cukiernicze, miód i materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością. W pierwszej z wymienionych grup zgłoszenia dotyczyły głównie potencjalnych zagrożeń dla zdrowia, związanych z przypadkami skażenia mikrobiologicznego, zanieczyszczeń ciałami obcymi oraz niezgodności związanych z oznaczeniem produktów, ich przetwarzaniem i przechowywaniem. Podobnie zakwestionowanie produktów rybnych związane było głównie z zanieczyszczeniami mikrobiologicznymi, a w drugiej mierze metalami i metaloidami. Dla wyrobów cukierniczych potencjalne zagrożenie dla zdrowia stanowiły zarejestrowane przypadki obecności kannabinoidów i niedozwolonych dodatków. Kwestionowano też prawidłowość etykietowania produktów. Kontrole miodu wskazały z kolei na fałszowanie produktów poprzez rozcieńczanie go innymi cukrami oraz błędów w oznakowaniu. Zgłoszenia dotyczące materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością dotyczyły potencjalnych zagrożeń dla zdrowia z tytułu możliwości przenikania szkodliwych substancji do żywności oraz niezgodności związanych z dokumentacją i etykietowaniem.

W Polsce instytucją odpowiedzialną za publikację ostrzeżeń jest Główny Inspektorat Sanitarny (GIS).⁶ Ostrzeżenia w formie komunikatów są umieszczane między innymi na stronach internetowych GIS, gdy zaistnieją podejrzenia o zagrożeniu zdrowia konsumentów. W 2024 r. GIS opublikował 62 ostrzeżenia dotyczące produktów żywnościowych, jak też innych produktów i materiałów mających kontakt z żywnością. Ostrzeżenia zawierały szczegółowe informacje o produkcie (nazwa producenta, nr partii, data ważności), charakterystykę zagrożenia oraz informację o podjętych działaniach i zaleceniach dla konsumentów celem zminimalizowania zagrożenia.

Organizację bieżącego nadzoru nad bezpieczeństwem żywności w Polsce reguluje Zintegrowany Wieloletni Plan Kontroli na lata 2025–2029, który zawiera informacje dotyczące struktury i organizacji systemu urzędowej kontroli w Polsce i służy koordynacji działań na poziomie krajowym służb sprawujących nadzór nad jakością żywności. W 2024 r. w Polsce liczba obiektów według rejestru zakładów podlegających nadzorowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej zwiększyła się z 584878 do 592442 z czego 42,1% stanowiły zakłady obrotu żywnością (głównie sklepy spożywcze i środki transportu żywności), 30,3% – zakłady produkcji żywności, 26,0% – zakłady żywienia zbiorowego i 1,7% – pozostałe obiekty obejmujące wytwórnie materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz zajmujące się ich obrotem.

Najliczniejszą spośród nadzorowanych grup producentów żywności stanowili producenci rolni. Ogólna liczba nadzorowanych podmiotów związanych z produkcją rolniczą, obejmująca producentów pierwotnych, rolniczy handel detaliczny i dostawców bezpośrednich, wyniosła 152611, co stanowiło ok. 85% wszystkich zakładów produkcji żywności ujętych w 2024 r. W grupie związanej z produkcją rolniczą dominowali producenci pierwotni (105079).

Ogółem w 2024 r. skontrolowano ponad 169 tys. obiektów (w poprzednim roku ponad 172 tys.). Spośród 242,9 tys. przeprowadzonych kontroli i rekontroli w 698 przypadkach zadecydowano o zawieszeniu produkcji. Równocześnie pobrano ponad 98 tys. próbek laboratoryjnych środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, z których 3,2 tys. (3,3%) nie spełniało wymagań jakości. Zdecydowana większość próbek, blisko 97,6% dotyczyła środków spożywczych i w tej grupie 3,4% próbek zdyskwalifikowano.

Wśród głównych grup produktów produkcji krajowej najwięcej pobrano próbek mleka i przetworów mlecznych (10,8 tys.) i dla tej grupy produktów 8,7% próbek zdyskwalifikowano. W ujęciu wojewódzkim największy udział próbek zdyskwalifikowanych w tej grupie produktów zarejestrowano w województwach: zachodniopomorskim (30,0%), pomorskim (18,1%), warmińsko-mazurskim (12,0%), dolnośląskim i wielkopolskim (po 11,9%) oraz lubuskim (8,7%). Natomiast w województwach: lubelskim, łódzkim, małopolskim,

6 Źródło: Główny Inspektorat Sanitarny <https://www.gov.pl/web/gis/podstawowe-informacje>.
Source: Chief Sanitary Inspectorate <https://www.gov.pl/web/gis/podstawowe-informacje>.

opolskim, podlaskim i świętokrzyskim udział zdyskwalifikowanych próbek nie przekroczył 5% pobranych próbek mleka i przetworów mlecznych.

W przypadku środków spożywczych w grupie wody mineralne i napoje bezalkoholowe zdyskwalifikowano 3,5% próbek. W przypadku mięsa, podrobów i przetworów mięsnych próbki zdyskwalifikowane stanowiły 4,5% pobranych próbek.

Przeprowadzone badania laboratoryjne w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych artykułów spożywczych skutkowały zdyskwalifikowaniem 8,1% próbek z powodu zanieczyszczenia bakteriami *Salmonella* przebadanych produktów z grupy drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory oraz zdyskwalifikowaniem 3,2% próbek dotyczących produktów z grupy mięso, podroby i przetwory mięsne. W grupie mięso 0,3% próbek zdyskwalifikowano z powodu wykrycia bakterii *Listeria*. Największy udział próbek zdyskwalifikowanych z powodu obecności pestycydów w próbkach ogółem stwierdzono w grupie warzyw (w tym strączkowe suche) – 5,3%, w grupie kawa, herbata, kakao, herbatki owocowe i ziołowe – 3,7% oraz w grupie owoce – 2,4%.⁷

Według wyników badania budżetów gospodarstw domowych w 2024 r. poprawiła się sytuacja materialna gospodarstw domowych w Polsce. Nominalnie gospodarstwa domowe miały zarówno wyższe dochody, jak i wydatki. Poziom przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na osobę w 2024 r. (w zaokrągleniu do 1 zł) wyniósł 3167 zł i w skali roku był nominalnie wyższy o 18,3%, a realnie o 14,1%. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę gospodarstwa domowego wyniosły 1878 zł, a wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły 1814 zł i w obu przypadkach były nominalnie wyższe o 14,8% niż w 2023 roku. Gospodarstwa domowe rolników dysponowały dochodem rozporządzalnym w wysokości 3309 zł na 1 osobę i cechowały się najniższym udziałem wydatków w dochodach (39,6%). Przeciętne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych rolników wynosiły 1311 zł i były o 30,2% niższe od średnich wydatków dla gospodarstw domowych ogółem (w 2023 r. niższe o 23,9%).

Spożycie podstawowych produktów żywnościowych związane jest z poziomem podaży produktów rolnych, ich cenami na rynku krajowym i poziomem zamożności ludności. Na poziom spożycia żywności wpływa również dostępność produktów związana z miejscem zamieszkania oraz zmieniające się nawyki żywieniowe. Gospodarstwa domowe na terenach wiejskich mają nieco inny model żywienia niż w dużych aglomeracjach miejskich. W 2024 r. według wyników badania budżetów gospodarstw domowych, w porównaniu z 2023 r. nastąpił wzrost spożycia większości podstawowych artykułów żywnościowych w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym (bez spożycia w placówkach gastronomicznych). Na wzrost spożycia w 2024 r. miało wpływ m.in. osłabienie tempa wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych oraz wzrost zamożności gospodarstw domowych. W gospodarstwach domowych w porównaniu z 2023 r. najbardziej zwiększyło się ilościowo spożycie: cukru (o 8,6%), jaj (o 7,5%), owoców (o 5,9%), tłuszczów zwierzęcych (o 5,3%), makaronu i produktów makaronowych (o 5,1%) oraz serów i twarogów (o 5,0%). Najbardziej zmniejszyło się spożycie: margaryny i tłuszczów roślinnych (o 4,5%), mleka świeżego (o 2,5%) oraz pieczywa (o 1,5%).

Średnie miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych ogółem w 2024 r. wyniosło: warzywa 7,12 kg (6,83 kg w 2023 r.), owoce 3,93 kg (3,71 kg w 2023 r.), mięso 5,00 kg (4,85 kg w 2023 r.), w tym mięso surowe 2,92 kg (2,79 kg w 2023 r.), w tym mięso drobiowe 1,54 kg (1,50 kg w 2023 r.), mleko 2,69 l (2,76 l w 2023 r.), pieczywo 2,57 kg (2,61 kg w 2023 r.), tłuszcze zwierzęce 0,40 kg (0,38 kg w 2023 r.), tłuszcze roślinne 0,62 kg (0,63 kg w 2023 r.), jaja 11,39 szt. (10,60 szt. w 2023 r.), sery i twarogi 1,06 kg (1,01 kg w 2023 r.), cukier 0,76 kg (0,70 kg w 2023 r.), makaron i produkty makaronowe 0,41 kg (0,39 kg w 2023 r.).

Miesięczne spożycie ww. produktów na 1 osobę w gospodarstwach domowych rolników wyniosło: warzywa 7,64 kg (6,80 kg w 2023 r.), owoce 3,00 kg (2,61 kg w 2023 r.), mięso 5,50 kg (4,89 kg w 2023 r.), w tym mięso surowe 3,34 kg (2,88 kg w 2023 r.), w tym mięso drobiowe 1,58 kg (1,53 kg w 2023 r.), mleko 2,75 l (2,82 l w 2023 r.), pieczywo 2,96 kg (2,96 kg w 2023 r.), tłuszcze zwierzęce 0,36 kg (0,33 kg w 2023 r.),

7 Źródło: Główny Inspektorat Sanitarny.
Source: Chief Sanitary Inspectorate.

tłuszcze roślinne 0,75 kg (0,71 kg w 2023 r.), jaja 12,75 szt. (10,57 szt. w 2023 r.), sery i twarogi 0,88 kg (0,74 kg w 2023 r.), cukier 0,96 kg (1,02 kg w 2023 r.), makaron i produkty makaronowe 0,40 kg (0,38 kg w 2023 r.).

W ramach subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych ogółem, 57,7% spośród nich oceniło swoją sytuację materialną jako dobrą lub raczej dobrą, a 38,0% jako przeciętną. Wśród rolników subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych przedstawiała się odpowiednio 51,6% oraz 45,1%.

1.5.3. Organizmy genetycznie zmodyfikowane – GMO

1.5.3. Genetically modified organisms

Polska jest krajem wolnym od upraw organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO – ang. genetically modified organisms), tj. upraw roślin, w których materiał genetyczny został zmieniony, w sposób niewystępujący w warunkach naturalnych, w wyniku krzyżowania, mutacji genetycznej oraz technik inżynierii genetycznej. Zakaz upraw roślin modyfikowanych genetycznie jest uregulowany prawnie wraz z zasadami wprowadzenia do obrotu, zamierzonego uwolnienia GMO do środowiska, jak również prowadzenie zakładu inżynierii genetycznej, w którym jest lub ma być prowadzone zamknięte użycie GMO.⁸

Zadania związane z kontrolą upraw w zakresie organizmów genetycznie zmodyfikowanych koordynuje Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa we współpracy z wojewódzkimi inspektorami ochrony roślin i nasiennictwa, zgodnie z metodyką Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (ISTA). Kontroli poddaje się materiał siewny, plantacje nasienne i plantacje produkcyjne kukurydzy, rzepaku jarego i ozimego oraz soi.⁹

W 2024 r. przeprowadzono 2584 badań próbek materiału roślinnego w kierunku obecności organizmów GMO, z czego 483 dotyczyło materiału siewnego, a 2101 próbek pobrano bezpośrednio z upraw. Tylko w przypadku jednej próbki wykryto domieszkę genetycznie zmodyfikowaną na poziomie poniżej 0,1%.

Równolegle urzędowa kontrola w zakresie obecności organizmów GMO w produktach żywnościowych w 2024 r. objęła m.in.: ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne, warzywa i owoce, ziarna roślin oleistych, przetwory mięsne i drobiowe, wyroby cukiernicze i ciastkarskie, koncentraty spożywcze, majonezy, musztardy i sosy, żywność dla określonych grup oraz nową żywność. Łącznie przebadano 426 próbek środków spożywczych, z czego 259 dotyczyło produktów pochodzenia krajowego. W żadnej z badanych próbek nie stwierdzono obecności GMO.¹⁰

1.6. Handel zagraniczny

1.6. Foreign trade

Obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem w 2024 r. wyniosły w cenach bieżących (wg nomenklatury CN) w eksporcie 1523,4 mld zł oraz 1521,0 mld zł w imporcie. W porównaniu z 2023 r. wartość eksportu spadła o 5,6%, a importu o 3,0%. Dodatkowo saldo obrotów kształtowało się na poziomie 2,3 mld zł, w 2023 r. było również dodatnie i wynosiło 45,1 mld złotych.

Wartość eksportu produktów rolno-spożywczych (wg nomenklatury CN) w 2024 r. osiągnęła 232,2 mld zł i była niższa o 2,4% niż przed rokiem, a wartość importu – 154,6 mld zł – wyższa o 1,3%. Wartość eksportu przewyższała wartość importu i wymiana handlowa zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 77,7 mld zł – niższym o 9,1% niż w 2023 r.

8 Źródło: Ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych.
Source: Act of 22 June 2001 on micro-organisms and genetically modified organisms.

9 Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, www.gov.pl/web/piorin/gmo.
Source: State Plant Health and Seed Inspection Service, www.gov.pl/web/piorin/gmo.

10 Źródło: Główny Inspektorat Sanitarny.
Source: Chief Sanitary Inspectorate.

W strukturze wartości polskiego eksportu ogółem, eksport produktów rolno-spożywczych w 2024 r. stanowił 15,2% (wobec 14,7% w 2023 r.), a wartość importu 10,2% (wobec 9,7% przed rokiem).

Spadek polskiego eksportu spowodowany był głównie spowolnieniem gospodarczym w krajach Unii Europejskiej oraz obniżeniem konkurencyjności cenowej polskich produktów rolno-spożywczych w związku z umocnieniem złotego.

1.6.1. Obroty towarowe polskiego handlu zagranicznego według nomenklatury CN

1.6.1. Polish foreign trade turnover by the CN nomenclature

W 2024 r. obroty towarowe handlu zagranicznego ogółem spadły, w porównaniu z poprzednim rokiem, przy czym dodatnie saldo obrotów zmniejszyło się w stosunku do 2023 r.

Tablica 23. Obroty towarowe polskiego handlu zagranicznego ogółem według nomenklatury CN w 2024 r. (ceny bieżące)

Table 23. Polish total foreign trade turnover by the CN nomenclature in 2024 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	zł PLN	EUR	2023=100	
	w mln	in million	zł PLN	EUR
Eksport Export	1523353,8	353002,0	94,4	100,0
w tym UE of which EU	1130662,8	262014,4	93,6	99,1
Import Import	1521021,5	352478,3	97,0	102,7
w tym UE of which EU	805870,0	186729,8	95,1	100,6
Saldo Balance	2332,3	523,8	.	.
w tym UE of which EU	324792,8	75284,6	.	.

Dodatnie saldo obrotów kształtowało się na poziomie 2,3 mld złotych. Największy udział w eksporcie ogółem, tak jak w roku poprzednim, miały kraje rozwinięte – 86,5% (w tym UE 74,2%), a w imporcie – 64,9% (w tym UE 53,0%). Z krajami UE saldo osiągnęło poziom 324,8 mld PLN (75,3 mld EUR).

Do najważniejszych odbiorców polskich towarów należą: Niemcy, Czechy, Francja, Wielka Brytania, Holandia, Włochy, Ukraina, Stany Zjednoczone, Hiszpania i Słowacja. Do naszego kraju towary importowane są przede wszystkim z Niemiec, Chin, Stanów Zjednoczonych, Włoch, Holandii, Francji, Czech, Korei Południowej, Arabii Saudyjskiej oraz Hiszpanii. Obroty z pierwszą dziesiątką partnerów handlowych stanowiły 66,4% eksportu ogółem (66,2% w 2023 r.), a importu ogółem – 61,3% (60,7% w 2023 r.).

W 2024 r. wartość importu i eksportu towarów z niektórymi głównymi partnerami handlowymi Polski wzrosła w porównaniu z 2023 r.; w eksporcie odnotowano wzrost z Ukrainą (o 9,6%) oraz Stanami Zjednoczonymi (o 0,2%), a po stronie importu wzrost wystąpił ze Stanami Zjednoczonymi (o 10,8%), Arabią Saudyjską (o 5,1%), Francją (o 3,2%), Chinami (o 1,3%) i Hiszpanią (o 0,7%).

Głównym partnerem Polski w wymianie towarów (od 1990 r.) są Niemcy. Wartość obrotów w eksporcie do tego kraju osiągnęła w 2024 r. – 413,6 mld zł (95,8 mld EUR), a w imporcie – 292,8 mld zł (67,8 mld EUR). Udział wartości towarów wywiezionych do Niemiec w ogólnej wartości eksportu w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 0,7 p. proc. i wyniósł 27,2% oraz w imporcie spadł o 0,7 p. proc. do 19,2%. Dodatkowo saldo wymiany było niższe niż rok wcześniej i wyniosło 120,8 mld zł (28 mld EUR), wobec 138,8 mld zł (30,3 mld EUR) w 2023 r.

1.6.2. Wskaźniki cen transakcyjnych obrotów handlu zagranicznego

1.6.2. Transaction price indices of foreign trade turnover

Wskaźnik „Terms of Trade” (TT) – relatywne ceny dóbr eksportowanych do importowanych określane warunkami wymiany międzynarodowej; odzwierciedla on zmiany siły nabywczej eksportu w stosunku do importu.

Tablica 24. Dynamika i wskaźniki cen transakcyjnych obrotów handlu zagranicznego

Table 24. Volume indices and transaction price indices of foreign trade

Lata Years	Wskaźniki dynamiki — ceny stałe Indices of dynamics — constant prices		Wskaźniki cen Indices of prices		
	import Import	eksport export	import import	eksport export	Terms of Trade
rok poprzedni=100 previous year=100					
2010	113,7	113,2	101,8	100,4	98,6
2011	106,2	108,1	109,5	107,4	98,1
2012	98,5	103,4	105,6	104,4	98,9
2013	102,9	106,5	98,3	100,8	102,5
2014	110,4	106,7	97,3	100,3	103,1
2015	105,3	107,7	99,9	100,6	100,7
2016	106,4	106,7	99,7	100,3	100,6
2017	110,5	108,2	101,3	101,5	100,2
2018	107,1	106,1	103,0	101,6	98,6
2019	103,0	104,4	101,8	103,1	101,3
2020	100,2	101,0	99,5	102,8	103,3
2021	115,5	112,8	112,8	109,8	97,3
2022	104,4	102,5	123,9	120,0	96,9
2023	99,8	102,4	97,4	91,8	106,1
2024	104,3	102,7	93,0	91,9	98,8

W obrotach polskiego handlu zagranicznego ogółem w latach 2021–2022 obserwowany był spadek wskaźnika „Terms of Trade”, a w 2023 r. wzrost do 106,1. W 2024 r. warunki wymiany międzynarodowej pogorszyły się i nastąpił spadek wskaźnika do 98,8. Ceny dóbr importowanych wzrastały szybciej niż ceny dóbr eksportowanych, co wpłynęło na spadek poziomu omawianego wskaźnika i zmniejszenie siły nabywczej eksportu polskich towarów w odniesieniu do towarów importowanych.

1.6.3. Obroty handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi według nomenklatury CN

1.6.3. Foreign trade turnover of agri-food products by the CN nomenclature

W 2024 r. obroty handlu produktami rolno-spożywczymi wyniosły w eksporcie w cenach bieżących 232,2 mld zł (238,0 mld zł w 2023 r.), a w imporcie 154,6 mld zł (152,5 mld zł w 2023 r.). Dodatkowo saldo wymiany kształtowało się na poziomie 77,7 mld zł (85,4 mld zł w 2023 r.). Od akcesji Polski do UE znaczenie sektora rolno-spożywczego w krajowym bilansie handlowym wzrasta. Wartość obrotów towarami rolno-spożywczymi, w porównaniu z rokiem poprzednim, spadła w eksporcie o 2,4%, natomiast wzrosła w imporcie o 1,3%.

Tablica 25. Obroty polskiego handlu zagranicznego towarami rolno-spożywczymi według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

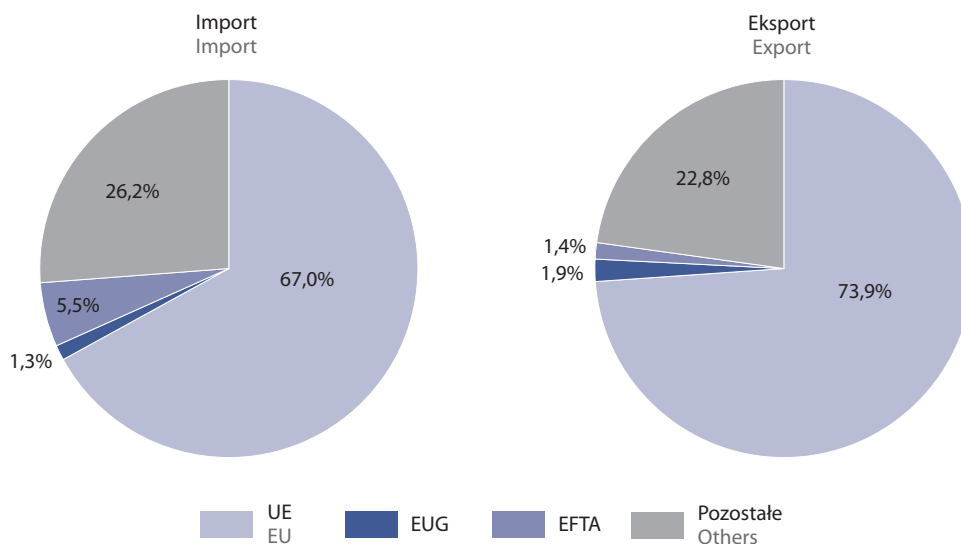
Table 25. Polish foreign trade turnover of agri-food goods by groups of countries and the CN nomenclature (current prices)

Kraje Countries	2023	2024	2023	2024	2023	2024
	import import	import import	eksport export	eksport export	saldo balance	saldo balance
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	152535,3	154565,4	237971,6	232220,2	85436,3	77654,7
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	101122,0	103506,4	175226,5	171603,8	74104,5	68097,5
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	2298,3	2055,1	4446,9	4468,8	2148,6	2413,7
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	9123,3	8576,3	2807,7	3305,1	-6315,6	-5271,2
POZOSTAŁE OTHERS	39991,7	40427,6	55490,5	52842,5	15498,8	12414,7

Głównym partnerem Polski w wymianie handlowej towarami rolno-spożywczymi są kraje Unii Europejskiej. Udział tych krajów w eksporcie nieznacznie wzrósł w stosunku do roku poprzedniego i wynosił 73,9% (73,6% w 2023 r.), a w imporcie – 67,0% (66,3% w 2023 r.).

Wykres 18. Struktura geograficzna polskiego importu i eksportu produktów rolno-spożywczych w 2024 r.

Chart 18. Geographical structure of Polish import and export of agri-food products in 2024

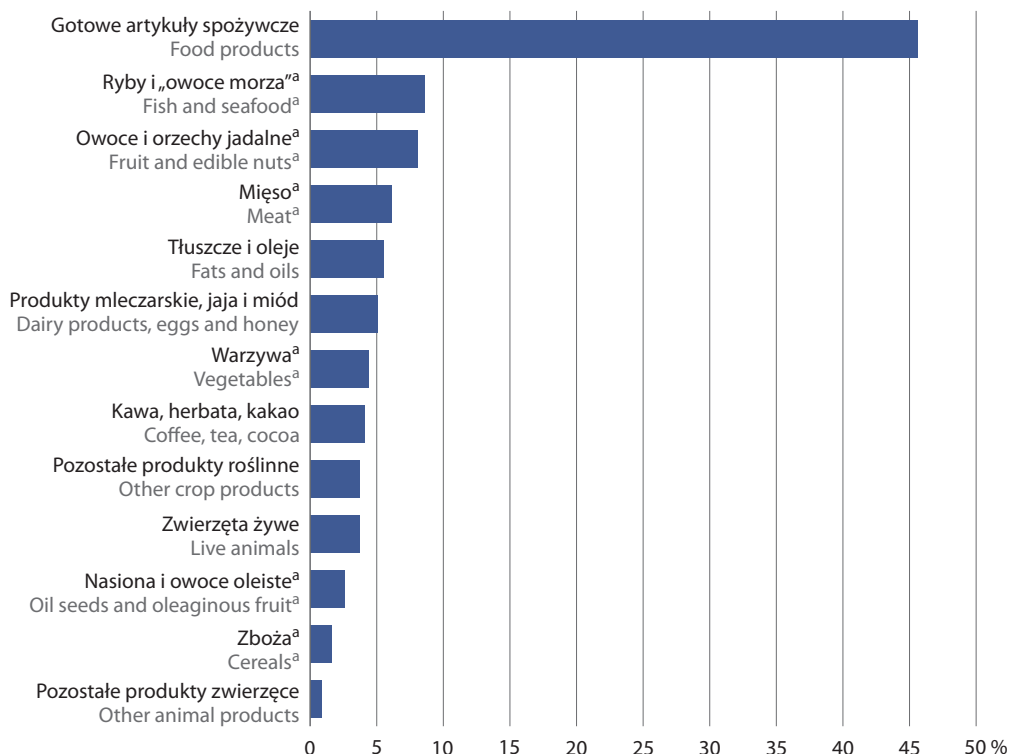
Do krajów Unii Europejskiej wyeksportowano towary rolno-spożywcze (według nomenklatury CN) o wartości 171,6 mld zł (o 2,1% mniej niż przed rokiem). Pod względem wartości eksportu na drugim miejscu w obrotach towarami rolno-spożywczymi są państwa zaliczane do grupy Pozostałe. Udział tych krajów w eksporcie towarów rolno-spożywczych zmniejszył się i wynosił 22,8% (wobec 23,3% w 2023 r.), a udział

krajów grupy Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej i EFTA pozostał nadal na niskim poziomie i wynosił odpowiednio 1,9% i 1,4%.

Z Unii Europejskiej do Polski zaimportowano produkty rolno-spożywcze o łącznej wartości 103,5 mld zł, większej o 2,4% niż w 2023 r. Udział towarów rolno-spożywczych importowanych z grupy państw Pozostałe utrzymał się na podobnym poziomie, jak w roku ubiegłym (26,2%). Zmniejszył się udział przywozu towarów rolno-spożywczych z krajów z grupy Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej i EFTA, który wynosił odpowiednio 1,3% i 5,5% w porównaniu do 2023 r.

Wykres 19. Struktura importu towarów rolno-spożywczych w 2024 r.

Chart 19. Structure of agri-food products import in 2024

a Z przetworami.
a With preserves.

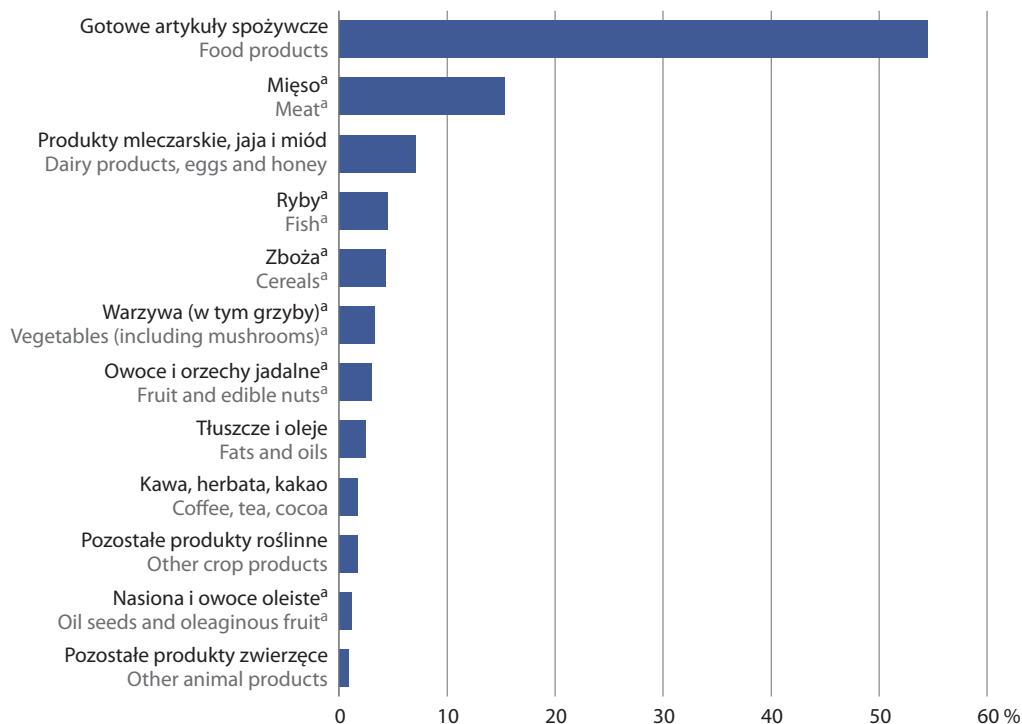
W strukturze importu towarów rolno-spożywczych dominowały produkty, które nie są powszechnie wytwarzane lub uprawiane w Polsce lub nie są dostępne z uwagi na naturalne ograniczenia związane m.in. z warunkami klimatycznymi.

Rosnące zapotrzebowanie krajowe na owoce i orzechy jadalne znalazło odzwierciedlenie w znaczącym udziale tych produktów w wartości importu towarów pochodzenia roślinnego – 33,2%, wobec 30,9% w ubiegłym roku.

Pod względem wartości importu towarów w strukturze towarów rolno-spożywczych w 2024 r., jak w poprzednich latach, przeważały gotowe artykuły spożywcze (45,6%), a znaczący udział miały ryby i owoce morza (8,6%), owoce i orzechy (8,1%), mięso (6,1%) oraz tłuszcze i oleje (5,5%).

Wykres 20. Struktura eksportu towarów rolno-spożywczych w 2024 r.

Chart 20. Structure of agri-food products export in 2024

a Z przetworami.
a With preserves.

W strukturze wartości eksportu towarów rolno-spożywczych, po dominujących gotowych artykułach spożywczych (CN – Gotowe artykuły spożywcze) udział mięsa i podrobów jadalnych był nadal duży i stanowił 15,3%, a następnie produktów mleczarskich, jaj i miodu (7,1%), ryb (4,5%) i zbóż (4,3%).

Udział mięsa i podrobów jadalnych w wartości eksportu produktów pochodzenia zwierzęcego (CN – Zwierzęta żywe; Produkty pochodzenia zwierzęcego) stanowił 54,7%. Spośród produktów pochodzenia roślinnego najwyższy udział w wartości eksportu produktów pochodzenia roślinnego miały zboża (28,4%).

Tablica 26. Polski import i eksport zwierząt żywych i produktów pochodzenia zwierzęcego według nomenklatury CN^aTable 26. Polish import and export of livestock and animal origin products by the CN nomenclature^a

Wyszczególnienie Specification	2022	2023	2024	2022	2023	2024
	ceny bieżące current prices			ceny stałe constant prices		
	w mln zł in million PLN			rok poprzedni=100 previous year=100		
import import						
OGÓŁEM TOTAL	36715,2	38873,8	37886,8	103,8	97,5	105,2
w tym: of which:						
Zwierzęta żywe Live animals	4256,4	5672,0	5716,2	118,0	99,2	112,6
Mięso i podroby jadalne Meat and edible meat offal	9294,6	10118,5	9484,1	114,0	86,2	101,8
Ryby i inne bezkręgowce wodne Fish and other aquatic invertebrates	13516,6	13874,7	13308,2	93,5	101,4	105,3
Produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny, jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego Dairy products, bird's eggs, natural honey, edible animal products	8013,2	7690,5	7954,6	100,6	103,9	104,5
eksport export						
OGÓŁEM TOTAL	66556,9	64108,4	64894,9	103,0	101,5	104,7
w tym: of which:						
Zwierzęta żywe Live animals	737,8	686,0	578,0	92,8	88,6	92,8
Mięso i podroby jadalne Meat and edible meat offal	35330,2	34361,3	35513,6	103,7	104,4	105,7
Ryby i inne bezkręgowce wodne Fish and other aquatic invertebrates	10140,7	10562,8	10334,7	96,5	96,4	107,9
Produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny, jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego Dairy products, bird's eggs, natural honey, edible animal products	18304,9	16491,5	16471,2	107,5	98,8	101,4

a Nazwy działów skrócone w stosunku do nazw w nomenklaturze CN.

a Names of chapters have been shortened in relations to the names in CN nomenclature.

W 2024 r. wartość eksportu w obrotach handlu zagranicznego zwierzętami żywymi i produktami pochodzenia zwierzęcego (według nomenklatury CN) w cenach bieżących wynosiła 64,9 mld zł i była wyższa o 1,2% niż przed rokiem, natomiast wartość importu wyniosła 37,9 mld zł i była 2,5% niższa niż w 2023 r. W cenach stałych wartość eksportu i importu była wyższa (odpowiednio o 4,7% i 5,2%) w stosunku do roku poprzedniego.

W skali roku największy wzrost wartości eksportu w cenach stałych odnotowano w przypadku ryb i innych bezkręgowców wodnych o 7,9%, a w przypadku importu – zwierząt żywych o 12,6%.

Udział ryb w wartości importu produktów pochodzenia zwierzęcego (CN – Zwierzęta żywe; Produkty pochodzenia zwierzęcego) był nadal dominujący i stanowił 35,1% (w 2023 r. 35,7%), a wartość importu w cenach stałych wzrosła o 5,3% w porównaniu z 2023 r. W imporcie w 2024 r. w grupie produktów pochodzenia zwierzęcego dominowały ryby i inne bezkręgowce wodne, których wartość stanowiła 35,1% (35,7% w 2023 r.) ogólnej wartości importu tych produktów. Wartość sprowadzonych do kraju ryb i innych bezkręgowców wodnych wyniosła 13,3 mld złotych. Na drugim miejscu pod względem wartości importu znalazły się mięso i podroby jadalne w imporcie produktów pochodzenia zwierzęcego 25,0% (26,0% w 2023 r.), a na trzecim – produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny, jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego – 21,0% (19,8% rok wcześniej). W ogólnej wartości importu produktów zwierzęcego udział ww. trzech produktów razem stanowił 81,2%.

Największy udział w eksporcie produktów pochodzenia zwierzęcego w 2024 r. osiągnęły mięso i podroby jadalne – 54,7%, (53,6% rok wcześniej), następnie produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny, jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego 25,4% (25,7% w 2023 r.) oraz ryby i inne bezkręgowce wodne 15,9% (16,5% w 2023 r.). Wartość wywiezionych z kraju mięsa i podrobów jadalnych wyniosła 35,5 mld zł, produktów mleczarskich, jaj ptasich, miodu naturalnego, jadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego – 16,5 mld zł, a ryb i innych bezkręgowców wodnych – 10,3 mld zł. W ogólnej wartości eksportu produktów pochodzenia zwierzęcego udział ww. trzech produktów stanowił 96,0%.

Tablica 27. Wartość polskiego importu i eksportu mięsa i podrobów jadalnych według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

Table 27. Polish import and export value of meat and edible pluck by countries and CN nomenclature (current prices)

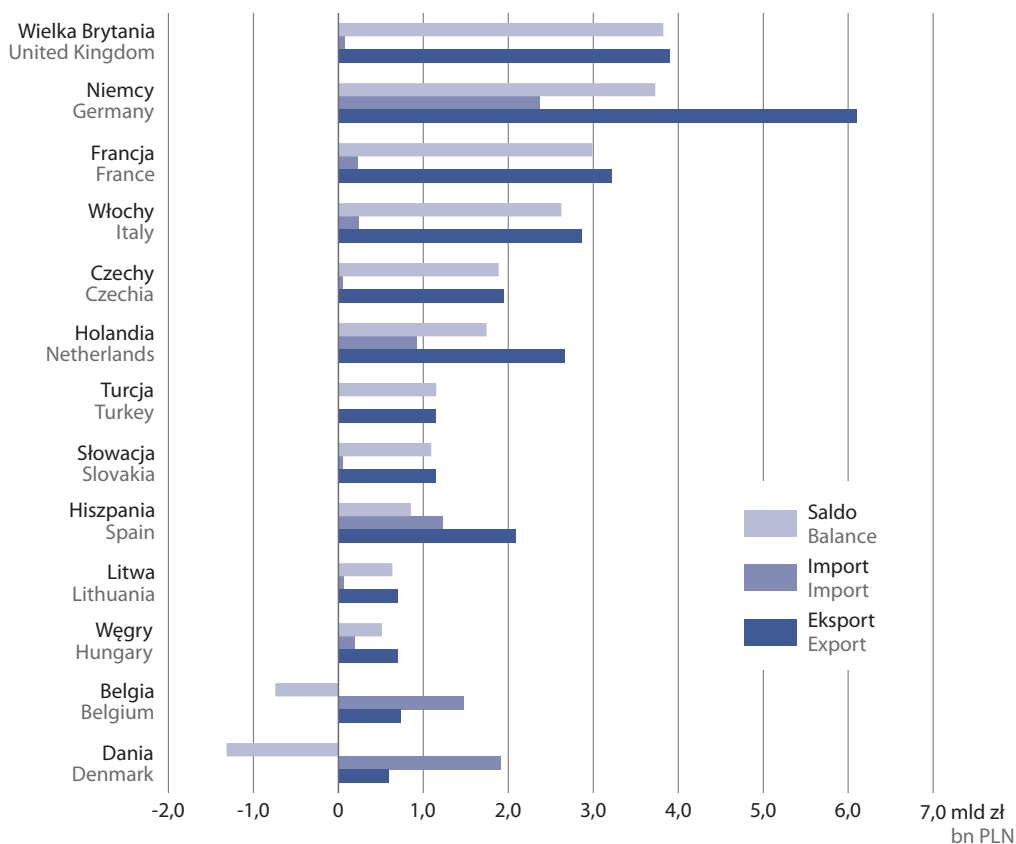
Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	10118,5	9484,1	93,7	34361,3	35513,5	103,4
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	9868,2	9301,6	94,3	26583,2	27100,5	101,9
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	.	.	.	4,1	1,5	35,7
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	3,7	0,6	16,1	43,6	47,3	108,6
POZOSTAŁE OTHERS	246,6	181,9	73,8	7730,4	8364,3	108,2

Wartość importu mięsa i podrobów jadalnych ogółem, w tym z krajów UE, w cenach bieżących była niższa niż w 2023 r. odpowiednio o 6,3% i o 5,7%, przy jednoczesnym wzroście eksportu – odpowiednio o 3,4% i 1,9%. Głównymi odbiorcami polskiego mięsa i podrobów jadalnych były, jak w poprzednim roku, kraje Unii Europejskiej (76,3% udziału) i kraje zaliczane do grupy Pozostałe (23,6% udziału).

Saldo w handlu zagranicznym mięsem i podrobami jadalnymi dla omawianych grup państw było dodatnie, przy czym saldo ogółem zwiększyło się do 26,0 mld zł w 2024 r. (24,2 mld zł w 2023 r.).

Wśród krajów UE, do których eksportowane było mięso i podroby jadalne, podobnie jak w poprzednim roku, na pierwszym miejscu utrzymały się Niemcy z udziałem 17,2% wartości wywozu tych produktów ogółem oraz kolejno: Francja i Włochy.

Wykres 21. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego mięsem i podrobami jadalnymi w 2024 r.
 Chart 21. Main partners in the foreign trade turnover of meat and edible pluck in 2024

Pod względem wartości importu z krajów UE głównym partnerem Polski były Niemcy i podobnie, jak przed rokiem: Dania, Belgia, Hiszpania i Holandia. Wartość przywiezionego mięsa i podrobów jadalnych z krajów UE zmniejszyła się o 5,7% w 2024 r.

Na drugim miejscu, pod względem obrotów handlowych, znalazła się grupa państw Pozostałe. Na wielkość salda w obrotach mięsem i podrobami jadalnymi w tej grupie państw największy wpływ miały Wielka Brytania i Turcja.

W grupie państw Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej w wymianie handlowej mięsem i podrobami jadalnymi zanotowano spadek salda w obrotach handlowych (o 64,3%) w porównaniu z poprzednim rokiem. Wśród krajów tej grupy, mięso i podroby jadalne eksportowano z Polski do Kazachstanu i Kirgistanu.

W grupie krajów EFTA zdecydowana większość eksportu kierowana była podobnie, jak rok wcześniej do Szwajcarii.

Wolumen wywiezionego mięsa i jadalnych podrobów z drobiu świeżego, schłodzonego lub zamrożonego (według nomenklatury CN) wzrósł o 10,0% (wynosił 1,8 mln t), natomiast w imporcie zmniejszył się o 14,5% (do 0,05 mln ton). Wolumen eksportu mięsa (bez drobiu) świeżego, schłodzonego lub zamrożonego w 2024 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększył się o 8,1% (wynosił 0,8 mln t), a w imporcie o 2,0% (do 0,7 mln t).

Tablica 28. Wartość polskiego importu i eksportu trzody chlewnej według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

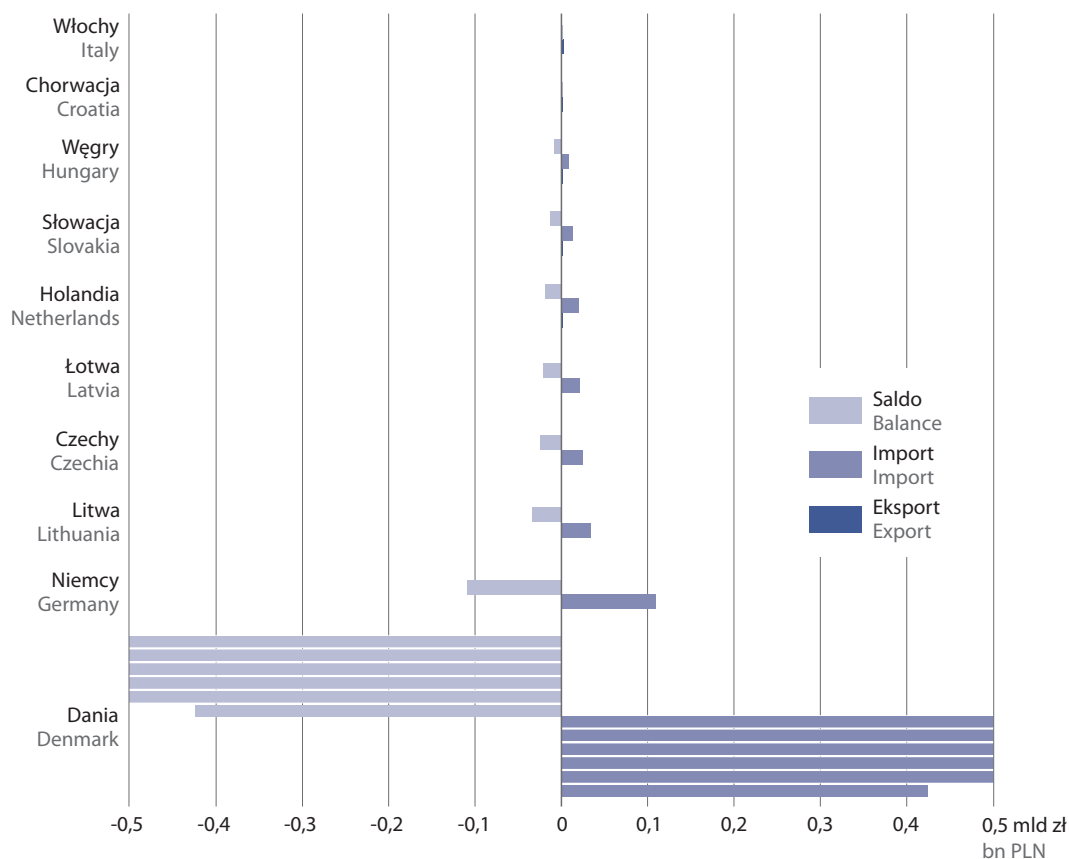
Table 28. Polish import and export value of pigs by groups of countries and CN nomenclature (current prices)

Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	3394,6	3157,8	93,0	29,1	6,2	21,4
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	3394,6	3157,8	93,0	28,7	6,2	21,6
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	.	.	.	.	.	.
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	.	.	.	.	.	.
POZOSTAŁE OTHERS	.	.	.	0,3	0,0	0,1

Wartość importu trzody chlewnej była niższa niż w 2023 r. (o 7,0%), a także wartość eksportu zmniejszyła się o 78,6%. Nadal notowano ujemne saldo obrotów trzodą chlewną, które wyniosło minus 3,2 mld złotych. Dodatni bilans obrotów w handlu zagranicznym trzodą chlewną w 2024 r. wystąpił w przypadku Włoch, Chorwacji i Rumunii.

Wykres 22. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego trzodą chlewną w 2024 r.

Chart 22. Main partners in the foreign trade turnover of pigs in 2024

Na ujemny wynik salda w obrotach handlowych trzodą chlewną wpływał utrzymujący się wysoki import młodych żywych świń. Podobnie jak w 2023 r. importowane prosięta i warchlaki do dalszego chowu o wadze do 50 kg (7,9 mln sztuk – więcej o 16,0% niż w 2023 r.) pochodziły w większości z krajów UE, w tym najwięcej z Danii i Niemiec. Wartość przywozu żywca z Danii wyniosła 2,9 mld zł i stanowiła 92,6% (88,9% w 2023 r.) udziału w wartości przywozu trzody chlewnej do Polski. Drugim krajem, pod względem wartości przywiezionej trzody na krajowy rynek były Niemcy (0,1 mld zł) z udziałem w imporcie wynoszącym 3,5% (5,7% w 2023 r.). Eksport trzody w porównaniu z importem był niewielki i wyniósł 6,2 mln zł – o 78,4% mniejszy niż w poprzednim roku. W 2024 r. najwięcej trzody chlewnej Polska sprzedała Holandii (1,9 mln zł), co stanowiło 30,7% udziału tego żywca w eksporcie ogółem.

Tablica 29. Wartość polskiego importu i eksportu produktów mleczarskich według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

Table 29. Polish import and export value of dairy products by groups of countries and CN nomenclature (current prices)

Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	6672,6	6892,7	103,3	13279,1	13538,6	102,0
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	6429,4	6691,9	104,1	8636,9	9311,8	107,8
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	4,7	1,8	38,1	11,2	8,7	78,1
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	4,9	6,1	124,0	19,1	19,4	101,4
POZOSTAŁE OTHERS	233,6	192,9	82,6	4611,8	4198,6	91,0

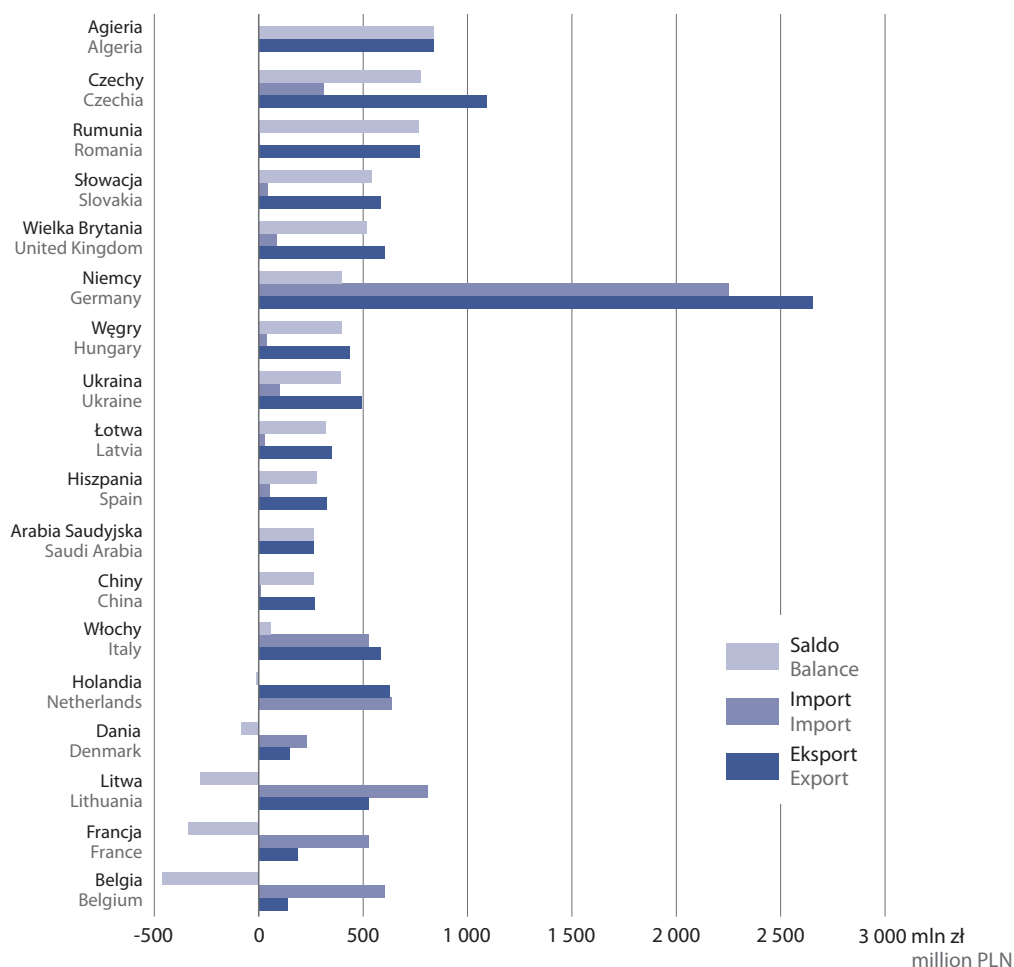
Wartość importu i eksportu produktów mleczarskich ogółem była wyższa niż w 2023 r., odpowiednio o 3,3% i o 2,0%. Udział krajów UE w wartości wywozu wyniósł 68,8% wobec 65,0% w poprzednim roku. Wartościowo eksport tych produktów do UE był większy (o 7,8%) niż w 2023 r. i wynosił 9,3 mld zł (8,6 mld zł w 2023 r.). Wartość importu z krajów UE była również wyższa (o 4,1%) niż w 2023 r. Drugie miejsce pod względem wartości wymiany handlowej tymi produktami zajęły państwa z grupy Pozostałe.

Saldo obrotów w handlu zagranicznym produktami mleczarskimi w 2024 r. podobnie jak w 2023 r. wyniosło 6,6 mld złotych. Najwyższe saldo odnotowano z krajami z grupy Pozostałe, tj. 4,0 mld zł (wobec 4,4 mld zł w 2023 roku). W grupie krajów Pozostałe wysokie saldo wykazały: Algieria – 836,7 mln zł (696,6 mln zł w 2023 r.), Wielka Brytania – 517,0 mln zł (468,9 w 2023 r.), Ukraina – 391,6 mln zł (443,1 mln zł w 2023r.) i Arabia Saudyjska – 265,2 mln zł (282,1 mln zł w 2023 r.). Spadek salda obrotów odnotowano z krajami EFTA do 13,3 mln zł z 14,2 mln zł w poprzednim roku.

W 2024 r. wystąpił wzrost salda obrotów w handlu zagranicznym produktami mleczarskimi w krajach UE do 2,6 mld zł (wobec 2,2 mld zł w 2023 r.), przy czym najwyższy bilans w handlu zanotowano z Czechami 777,7 mln zł (685,9 mln zł w 2023 r.), Rumunią – 764,5 mln zł (668,3 mln zł w 2023 r.), Słowacją – 541,0 mln zł (411,6 mln zł w 2023 r.) i Niemcami – 399,8 mln zł (32,2 mln zł w 2023 r.). Wzrost salda obrotów odnotowano z Euroazjatycką Unią Gospodarczą do 6,9 mln zł z 6,5 mln zł w 2023 r.

Wykres 23. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego produktami mleczarskimi w 2024 r.

Chart 23. Main partners in the foreign trade turnover of dairy products in 2024

W 2024 r. wartość eksportu polskich produktów mleczarskich wzrosła o 2,0% do 13,5 mld zł (13,3 mld zł w 2023 r.). Najwięcej tych produktów (za 9,3 mld zł) wywieziono do państw UE (wzrost o 7,8% w porównaniu do 2023 r.), w tym do Niemiec – 2,7 mld zł (2,3 mld zł w 2023 r.), Czech – za 1,1 mld zł, Rumunii – za 771,8 mln zł i Holandii – za 629,5 mln złotych.

Do państw z grupy Pozostałe sprzedano produkty mleczarskie o wartości 4,2 mld zł – mniejszej o 9,0% niż w 2023 r. Głównymi partnerami w tej grupie krajów były: Algieria – 836,7 mln zł, Wielka Brytania – 602,9 mln zł, Ukraina – 491,4 mln zł, Chiny – 270,4 mln zł i Arabia Saudyjska – 265,2 mln złotych.

Pod względem wartości importu z krajów UE głównym partnerem Polski były Niemcy (2,3 mld zł), Litwa (809,5 mln zł), Holandia (635,1 mln zł) i Belgia (604,4 mln zł). Wartościowo przywieziono tych produktów mniej z państw z grupy Pozostałe (o 17,4%) za 192,9 mln zł i z Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej (o 61,9%) za 1,8 mln złotych. Wśród krajów z grupy EFTA, notowany był w 2024 r. wzrost wartości (o 24,0%) przywiezionych produktów mleczarskich do 6,1 mln zł, a głównym partnerem, jak w poprzednich latach, była Szwajcaria (6,0 mln zł).

Wolumen eksportu mleka i śmietany (według nomenklatury CN) w 2024 r. w odniesieniu do 2023 r. zwiększył się o 5,1% (wynosił 1,0 mln t). Wolumen eksportu serów i twarogów (według nomenklatury CN) w 2024 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększył się o 1,7% (wynosił 0,3 mln t), a w imporcie o 14,6% (do 0,1 mln t).

Tablica 30. Wartość polskiego importu i eksportu jaj ptasich według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

Table 30. Polish import and export value of bird eggs by groups of countries and CN nomenclature (current prices)

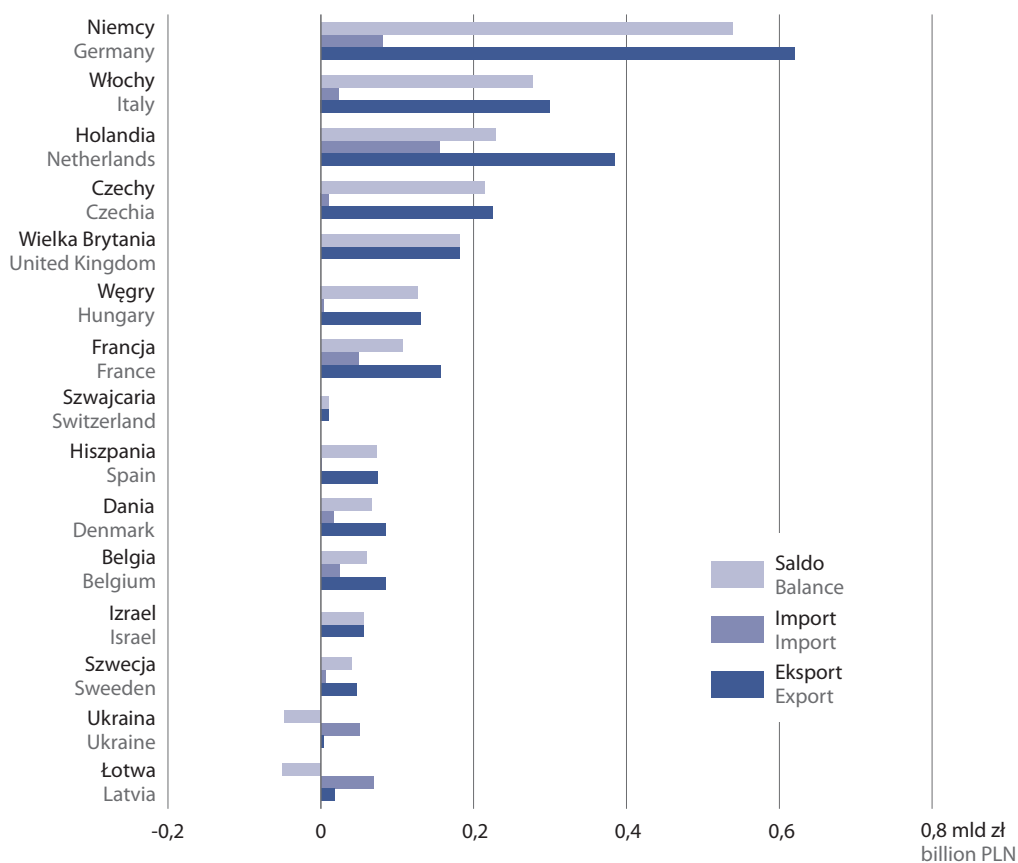
Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	562,5	542,3	96,4	2904,0	2659,7	91,6
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	475,0	490,4	103,2	2499,2	2327,9	93,1
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	.	.	.	3,9	0,7	18,8
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	.	.	.	1,7	12,1	725,7
POZOSTAŁE OTHERS	87,5	52,0	59,4	399,2	319,0	79,9

Wartość importu jaj ptasich ogółem była niższa o 3,6% niż w 2023 r. Największym partnerem Polski w wymianie handlowej w 2024 r. były państwa UE (udział 86,8% w wartości salda ogółem), a na drugim miejscu (udział 12,6%) znalazły się kraje zaliczane do grupy Pozostałe. Wartość eksportu jaj ptasich znacznie przewyższała wartość importu i wynosiła 2,7 mld zł i była o 8,4% niższa niż rok wcześniej. Spadek wartości eksportu wpłynął na obniżenie salda wymiany handlowej do 2,1 mld zł (2,3 mld zł w 2023 r.). Udział krajów UE w wartości wywozu wyniósł 87,5% wobec 86,1% w poprzednim roku.

Głównymi odbiorcami jaj ptasich, biorąc pod uwagę najwyższe saldo obrotów, na rynku UE były: Niemcy – 538,7 mln zł (633,7 mln zł w 2023 r.), Włochy – 276,6 mln zł (249,7 mln zł w 2023 r.) i Holandia – 229,5 mln zł (179,5 mln zł w 2023 r.). Na drugim miejscu pod względem wymiany handlowej jajami ptasimi znalazły się kraje zaliczane do grupy Pozostałe z saldem wynoszącym 267,0 mln zł (311,8 mln zł w 2023 r.), a wśród nich najwyższe saldo odnotowano z Wielką Brytanią, które spadło do 182,1 mln zł wobec 274,6 mln zł w 2023 r.

Wykres 24. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego jajami ptasimi w 2024 r.

Chart 24. Main partners in the foreign trade turnover of bird eggs in 2024

Najważniejszymi odbiorcami jaj ptasich ogółem pozostały Niemcy i Holandia, do których trafiły jaja odpowiednio o wartości 619,8 mln zł (711,1 mln zł w 2023 r.) oraz 384,9 mln zł (294,9 mln zł w 2023 r.).

Wartościowo import jaj z państw UE był większy o 3,2% niż w 2023 r., głównie za sprawą Holandii – 155,4 mln zł, Niemiec – 81,1 mln zł i Łotwy – 68,6 mln złotych.

Kraje z grupy Pozostałe sprzedały do Polski jaja za 52,0 mln zł (wobec 87,5 mln w 2023 r.), w tym największy udział w imporcie miała Ukraina – 51,0 mln zł (z udziałem 98,1%).

Tablica 31. Polski import i eksport produktów pochodzenia roślinnego według nomenklatury CN^aTable 31. Polish import and export of plant origin products by the CN nomenclature^a

Wyszczególnienie Specification	2022	2023	2024	2022	2023	2024
	ceny bieżące current prices			ceny stałe constant prices		
	w mln zł in million PLN			rok poprzedni=100 previous year=100		
import import						
Razem Total	40600,2	37692,8	37700,7	116,7	90,4	106,6
w tym: of which:						
Drzewa i inne rośliny; bulwy, korzenie; cięte kwiaty, ozdobne liście Trees and other plants; bulbs, roots; cut flowers, ornamental foliage	2555,2	2495,5	2637,0	115,1	85,8	99,5
Warzywa Vegetables	5925,7	7148,7	6778,4	113,0	101,3	116,9
Owoce i orzechy jadalne Fruit and edible nuts	11334,3	11629,8	12511,8	100,5	101,9	111,8
Kawa, herbata i przyprawy Coffee, tea and spices	5598,7	5380,4	6276,8	99,9	98,1	110,2
Zboża Cereals	5291,9	3434,1	2495,0	207,3	70,5	76,6
Produkty przemysłu młynarskiego; sód, skrobia Products of milling industry, malt, starches	2360,8	2483,9	2043,7	108,6	88,3	105,8
Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe i lecznicze; słoma i pasza Oil seeds and oleaginous fruit; miscellaneous grains, seeds and fruit; industrial or medicinal plants; straw and fodder	6467,4	4102,8	4075,1	138,6	70,0	102,4
eksport export						
Razem Total	39809,9	42247,9	34913,0	98,9	123,0	92,2
w tym: of which:						
Drzewa i inne rośliny; bulwy, korzenie; cięte kwiaty, ozdobne liście Trees and other plants; bulbs, roots; cut flowers, ornamental foliage	948,2	1007,7	1279,9	80,0	141,3	150,5
Warzywa Vegetables	7251,8	7858,5	7709,4	102,5	94,2	105,0
Owoce i orzechy jadalne Fruit and edible nuts	6895,3	6810,0	7042,5	88,7	98,9	102,4
Kawa, herbata i przyprawy Coffee, tea and spices	3727,7	3671,6	3879,5	98,1	99,2	106,2
Zboża Cereals	14715,0	16301,7	9919,0	104,7	154,3	76,4
Produkty przemysłu młynarskiego; sód, skrobia Products of milling industry, malt, starches	2333,4	2238,2	2023,7	95,3	84,7	114,0
Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe i lecznicze; słoma i pasza Oil seeds and oleaginous fruit; miscellaneous grains, seeds and fruit; industrial or medicinal plants; straw and fodder	3754,7	4157,1	2858,2	109,9	141,9	74,3

^a Nazwy działów skrócone w stosunku do nazw w nomenklaturze CN.^a Names of chapters have been shortened in relations to the names in CN nomenclature.

W 2024 r. wartość eksportu w obrotach handlu zagranicznego produktami pochodzenia roślinnego (według nomenklatury CN) wynosiła w cenach bieżących 34,9 mld zł i była niższa o 17,4% niż w 2023 r., a wartość importu pozostała na zbliżonym poziomie i wyniosła 37,7 mld zł. W cenach stałych wartość eksportu była niższa o 7,8% w stosunku do roku poprzedniego, a importu wyższa o 6,6%.

W imporcie w 2024 r. w grupie produktów pochodzenia roślinnego dominowały owoce i orzechy jadalne, których wartość stanowiła 33,2% (30,9% w 2023 r.) ogólnej wartości importu tych produktów. Wartość sprowadzonych do kraju owoców i orzechów jadalnych wyniosła 12,5 mld złotych. Na drugim miejscu pod względem wartości importu znalazły się warzywa z udziałem w imporcie produktów pochodzenia roślinnego 18,0% (19,0% w 2023 r.), a na trzecim – kawa, herbata i przyprawy – 16,6% (14,3% rok wcześniej). W ogólnej wartości importu produktów roślinnych udział ww. trzech produktów razem stanowił 67,8%.

Najwyższy udział w eksporcie produktów roślinnych w 2024 r. osiągnęły zboża – 28,4%, (38,6% w 2023 r.), następnie warzywa 22,1% (18,6% w 2023 r.) oraz owoce i orzechy jadalne 20,2% (16,1% w 2023 r.). Wartość wywiezionych z kraju zbóż wyniosła 9,9 mld zł, warzyw 7,7 mld zł, a owoców i orzechów jadalnych – 7,0 mld zł. W ogólnej wartości eksportu produktów roślinnych udział ww. trzech produktów stanowił 70,7%.

Tablica 32. Wartość polskiego importu i eksportu zbóż ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

Table 32. Polish import and export value of total cereals by groups of countries and CN nomenclature (current prices)

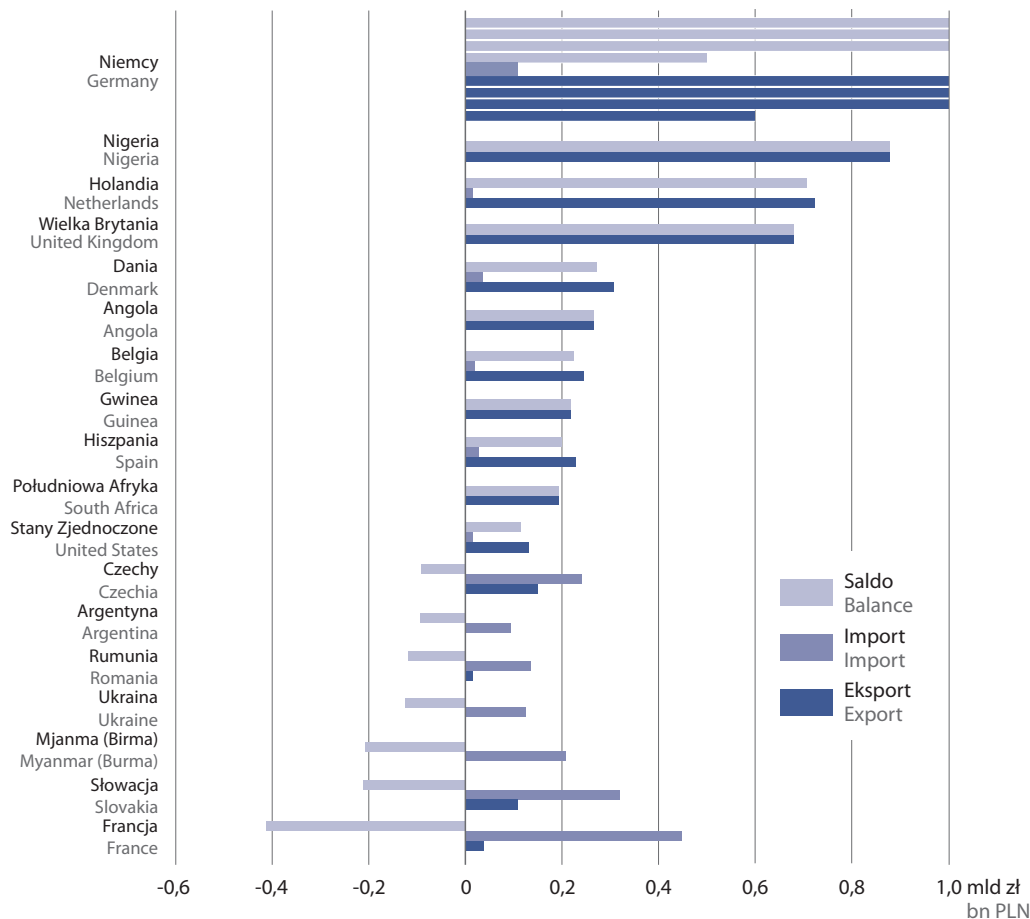
Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	3434,1	2495,0	72,7	16301,7	9919,0	60,8
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	1844,7	1784,2	96,7	10042,5	6142,3	61,2
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	38,7	10,2	26,4	77,8	17,9	23,0
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	0,0	0,0	283,1	188,1	192,6	102,4
POZOSTAŁE OTHERS	1550,7	700,5	45,2	5993,4	3566,2	59,5

W handlu zagranicznym zbożami ogółem wartość importu w cenach bieżących była o 27,3% niższa niż w 2023 r., a wartość eksportu spadła o 39,2%. Saldo obrotów zmniejszyło się w porównaniu do roku poprzedniego i wyniosło 7,4 mld zł (12,9 mld zł w 2023 r.).

Największy wpływ na wyniki w handlu zbożami miały państwa UE, a wśród nich obroty handlowe z Niemcami (dodatknie saldo 3,5 mld zł, a 5,3 mld zł w 2023 r.). Drugie miejsce w wymianie handlowej zbożem w 2024 r. zanotowały kraje z grupy Pozostałe, z którymi bilans handlowy wyniósł 2,9 mld zł (4,4 mld zł w 2023 r.).

Wykres 25. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego zbożem w 2024 r.

Chart 25. Main partners in the foreign trade turnover of cereals in 2024

Głównymi odbiorcami zbóż (ok. 62% wartości wywiezionych z Polski zbóż) w 2024 r. były kraje UE (6,1 mld zł), w tym: Niemcy (3,6 mld zł), Holandia (0,7 mld zł) i Dania (0,3 mld zł). Z grupy krajów Pozostałe (3,6 mld zł) najczęściej zboż kupiły: Nigeria (0,9 mld zł), Wielka Brytania (0,7 mld zł), Angola (0,3 mld zł) oraz Gwinea (0,2 mld zł). Wśród krajów grupy EFTA (192,6 mln zł) największe znaczenie miała Norwegia, która kupiła zboża za 176,1 mln złotych.

Do Polski w 2024 r. przywieziono ziarno zbóż o wartości 2,5 mld zł, przy czym głównymi dostawcami zbóż na rynek krajowy (71,5% wartości przywiezionych do Polski zbóż) były kraje UE (1,8 mld zł), w tym najczęściej importowano z Francji (0,4 mld zł) i Słowacji (0,3 mld zł). Z grupy krajów Pozostałe (0,7 mld zł) najczęściej zboż importowano z Mjanma (Birma) – (0,2 mld zł) i Ukrainy (0,1 mld zł).

Wolumen importu pszenicy i meslin – mieszanki żyta z pszenicą (według nomenklatury CN) w 2024 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zmniejszył się o 32,7% (do 0,6 mln t) i jęczmienia o 39,7% (do 0,1 mln t).

Tablica 33. Wartość polskiego importu i eksportu warzyw ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

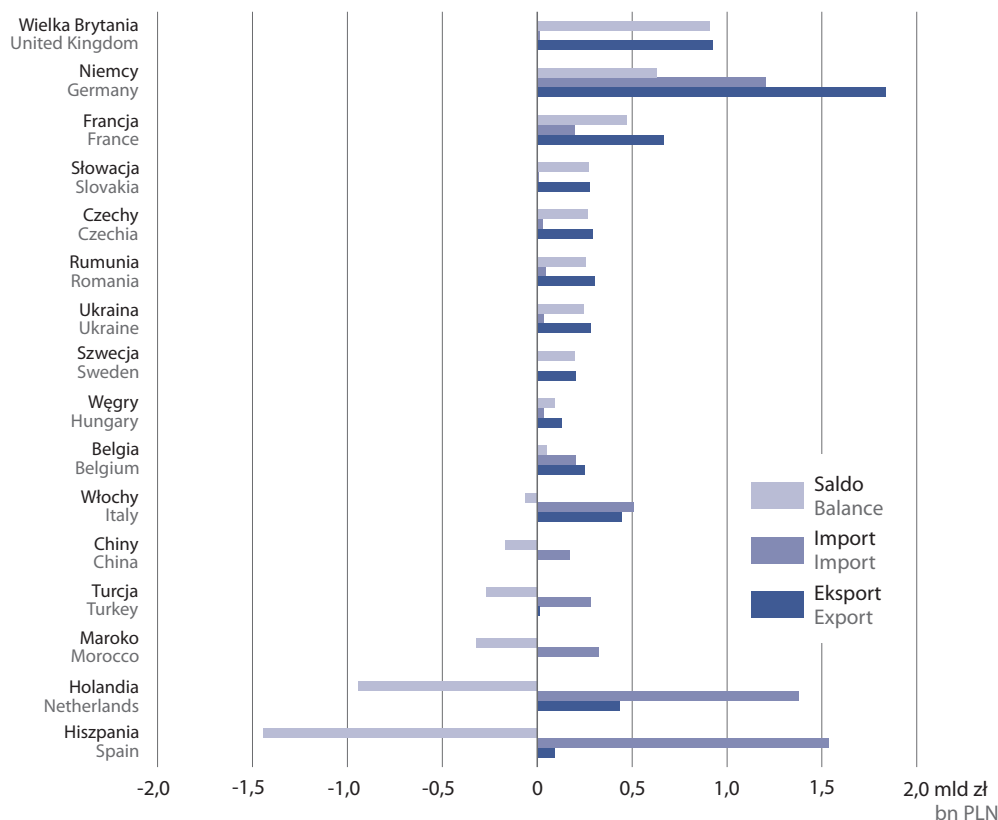
Table 33. Polish import and export value of total vegetables by groups of countries and CN nomenclature (current prices)

Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	7148,7	6778,4	94,8	7858,5	7709,4	98,1
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	5602,4	5411,4	96,6	5898,5	5935,3	100,6
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	119,3	128,2	107,4	62,0	65,1	105,0
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	0,7	0,4	60,9	149,7	147,5	98,5
POZOSTAŁE OTHERS	1426,3	1238,3	86,8	1748,2	1561,5	89,3

W handlu zagranicznym warzywami w 2024 r. wartość importu była niższa niż w 2023 r. (o 5,2%), a wartość eksportu o 1,9%. Dodatkowo saldo obrotów ogółem zwiększyło się i wyniosło 0,9 mld zł (0,7 mld zł w 2023 r.). Decydujący wpływ na saldo ogółem miał bilans wymiany handlowej z krajami UE, które osiągnęły saldo 523,9 mln złotych. Największy dodatni bilans wymiany wykazały Niemcy (630 mln zł) i Francja (470,9 mln zł), a ujemny bilans obrotów uzyskała Hiszpania (minus 1,4 mld zł) oraz Holandia (minus 942,6 mln zł). Saldo wymiany handlowej z państwami z grupy Pozostałe wynosiło 323,2 mln zł – największe dodatnie saldo miała Wielka Brytania (911,2 mln zł) oraz Ukraina (247,1 mln zł), a największy ujemny bilans – Maroko (minus 323,9 mln zł) oraz Turcja (minus 268,8 mln zł). Z krajami EFTA saldo obrotów wyniosło 147,1 mln zł, a wśród tych krajów najwyższe saldo odnotowano z Norwegią (94,5 mln zł). Ujemne saldo w obrotach (minus 63,1 mln zł) odnotowano z krajami Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej.

Wykres 26. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego warzywami w 2024 r.

Chart 26. Main partners in the foreign trade turnover of vegetables in 2024

Głównymi odbiorcami warzyw z udziałem 77,0% w ogólnej wartości eksportu w 2024 r., były kraje UE (5,9 mld zł), w tym najwięcej warzyw kupiły Niemcy (1,8 mld zł), Francja (0,7 mld zł), Włochy i Holandia (po 0,4 mld zł), Rumunia i Czechy (po 0,3 mld zł) oraz kraje z grupy Pozostałe (1,6 mld zł), w tym Wielka Brytania (0,9 mld zł) i Ukraina (0,3 mld zł).

Do Polski w 2024 r. przywieziono warzywa o wartości 6,8 mld złotych. Do głównych dostawców warzyw na rynek krajowy należały kraje UE (5,4 mld zł) z udziałem 79,8%, w tym najwięcej importowano warzyw z Hiszpanii (1,5 mld zł), Holandii (1,4 mld zł), Niemiec (1,2 mld zł) i Włoch (0,5 mld zł). Z krajów grupy Pozostałe przywieziono warzywa za 1,2 mld zł (ponad 18% udziału), w tym najwięcej z Maroka i Turcji (po 0,3 mld zł) oraz Chin (0,2 mld zł).

Wolumen importu warzyw świeżych lub schłodzonych (według nomenklatury CN) w 2024 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrósł o 9,2% (do 1,0 mln t). Wolumen eksportu warzyw świeżych lub schłodzonych utrzymał się na zbliżonym poziomie do poprzedniego roku (wzrost o 0,2% do 0,8 mln t), natomiast wolumen eksportu warzyw zamrożonych był mniejszy o 0,6% (wynosił 0,4 mln t).

Tablica 34. Wartość polskiego importu i eksportu owoców i orzechów jadalnych ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

Table 34. Polish import and export value of total fruit and edible nuts by groups of countries and CN nomenclature (current prices)

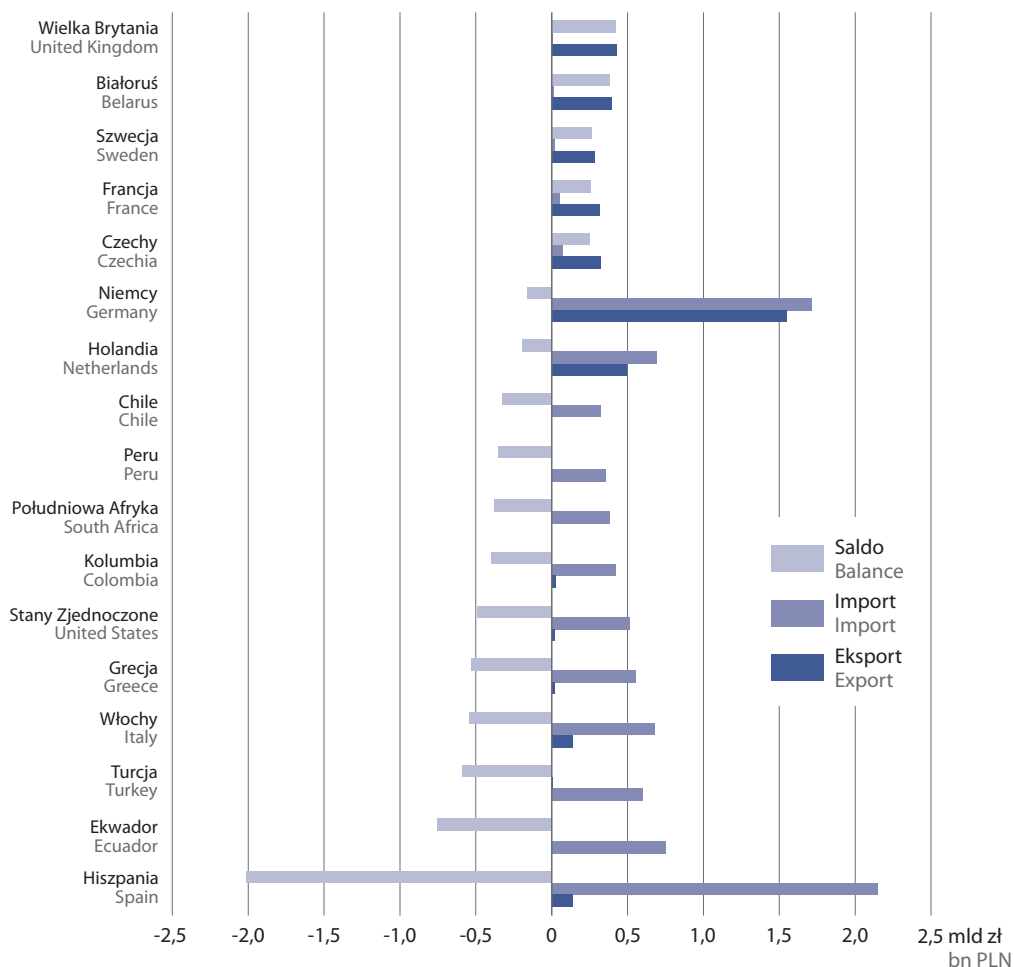
Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	11629,8	12511,8	107,6	6810,0	7042,5	103,4
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	5856,5	6319,9	107,9	4532,2	4800,2	105,9
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	13,1	21,5	164,0	656,4	622,9	94,9
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	0,1	0,8	805,0	179,8	157,4	87,5
POZOSTAŁE OTHERS	5760,1	6169,5	107,1	1441,6	1462,0	101,4

W 2024 r. saldo w handlu zagranicznym owocami i orzechami jadalnymi było nadal ujemne i wyniosło minus 5,5 mld złotych. Ujemne saldo było wynikiem bardzo wysokiego i nadal rosnącego importu owoców południowych, przewyższającego wyraźnie eksport owoców krajowych. Polska importuje z państw UE oraz z krajów z grupy Pozostałe produkty pochodzące z innych stref klimatycznych, tj. owoce cytrusowe, które ze względu na warunki klimatyczne nie mogą być uprawiane w Polsce.

Najwyższe ujemne saldo obrotów owocami i orzechami jadalnymi w 2024 r. zanotowano z państwami grupy krajów Pozostałe, które wynosiło minus 4,7 mld zł (wobec minus 4,3 mld zł w 2023 r.), w tym z Ekwadorem (minus 0,8 mld zł), Turcją (minus 0,6 mld zł) oraz Stanami Zjednoczonymi (minus 0,5 mld zł). Ujemne saldo obrotów handlowych z państwami UE wyniosło minus 1,5 mld zł (wobec minus 1,3 mld zł w 2023 r.). Z uwagi na import owoców i orzechów jadalnych, które nie mogą być uprawiane w Polsce, ujemne saldo handlu zagranicznego wystąpiło w grupie krajów Europy Południowej, a najwyższe z Hiszpanią (minus 2,0 mld zł) oraz Włochami i Grecją (po minus 0,5 mld zł).

Dodatni bilans wymiany handlowej owocami i orzechami jadalnymi w 2024 r. utrzymał się w grupie krajów Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej i wyniósł 0,6 mld zł (ponad 0,6 mld w 2023 r.). W tej grupie krajów decydujący wpływ na bilans wymiany handlowej owocami i orzechami jadalnymi miała Białoruś, której saldo pozostało na zbliżonym poziomie do roku poprzedniego i wyniosło 0,4 mld złotych. Najwyższy dodatni bilans wymiany handlowej wśród krajów z grupy EFTA odnotowano z Norwegią (0,1 mld zł).

Wykres 27. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego owocami i orzechami jadalnymi w 2024 r.
Chart 27. Main partners in the foreign trade turnover of fruit and edible nuts in 2024

Do Polski w 2024 r. przywieziono owoce i orzechy jadalne o wartości 12,5 mld zł (o 7,6% więcej niż w 2023 r.), w tym najwięcej z państw UE o 7,9% (6,3 mld zł), a z grupy krajów Pozostałe o 7,1% (6,2 mld zł) więcej niż rok wcześniej. Głównymi dostawcami na rynek krajowy były: Hiszpania (2,2 mld zł), Niemcy (1,7 mld zł), Ekwador (0,8 mld zł), Holandia i Włochy (po 0,7 mld zł) oraz Turcja i Grecja (po blisko 0,6 mld zł).

Głównymi odbiorcami owoców i orzechów jadalnych pochodzących z naszego kraju o wartości 7,0 mld zł, tj. o 3,4% więcej niż rok wcześniej, były kraje UE, które kupiły owoce i orzechy jadalne za 4,8 mld zł (o 5,9% więcej niż w 2023 r.), a państwa z grupy krajów Pozostałe za 1,5 mld zł (o 1,4% więcej w stosunku do poprzedniego roku). Najwięcej tych produktów kupiły: Niemcy (1,6 mld zł), Holandia (0,5 mld zł), Wielka Brytania i Białoruś (po 0,4 mld zł) oraz Czechy, Francja i Ukraina (po ponad 0,3 mld zł).

Wolumen importu owoców świeżych lub suszonych (według nomenklatury CN) w 2024 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększył się do 1,8 mln t (1,7 mln t w 2023 r.). Eksport owoców świeżych lub suszonych zmniejszył się o 2,6% (do 1,1 mln t) oraz eksport owoców zamrożonych był mniejszy o 0,2% (wynosił 0,3 mln t).

Tablica 35. Wartość polskiego importu i eksportu jabłek ogółem według grup krajów i nomenklatury CN (ceny bieżące)

Table 35. Polish import and export value of total apples by groups of countries and CN nomenclature (current prices)

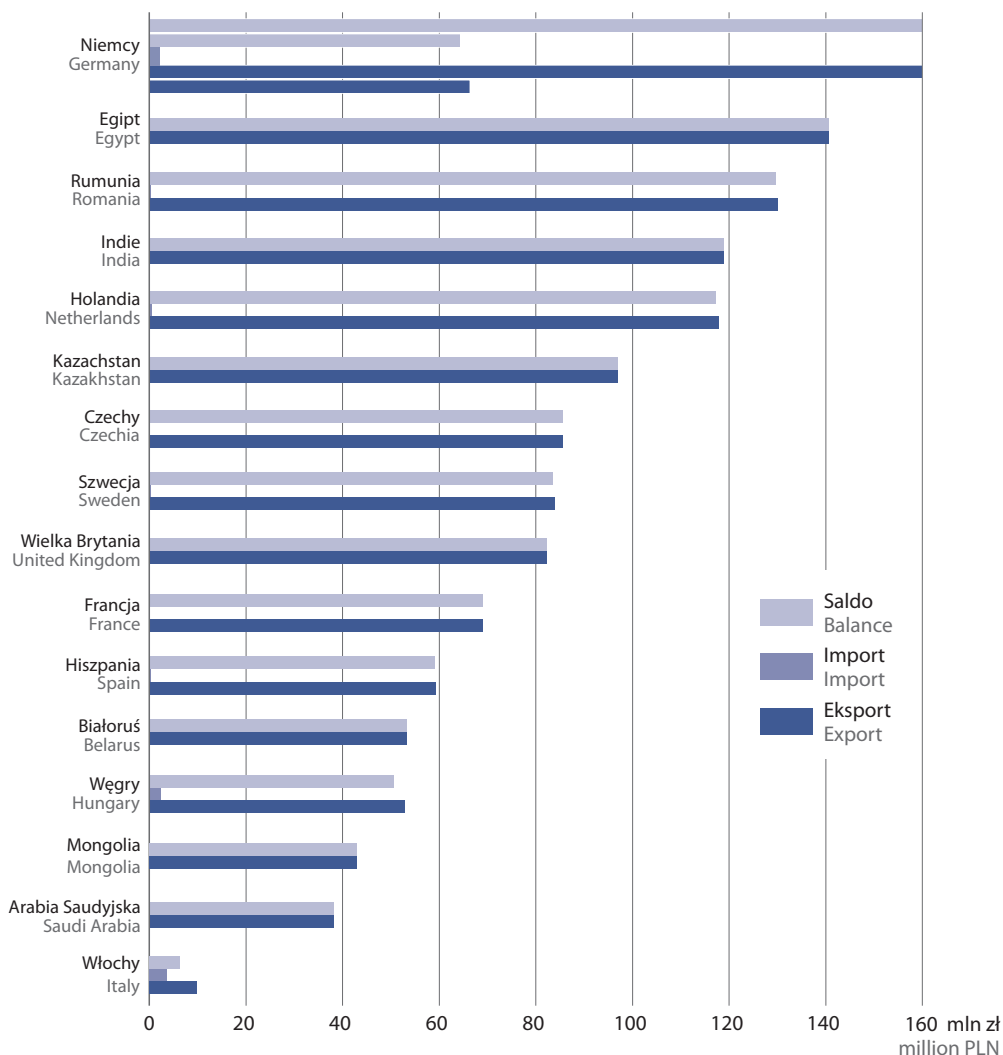
Kraje Countries	2023	2024	2023=100	2023	2024	2023=100
	import import			eksport export		
w mln zł in million PLN						
OGÓŁEM TOTAL	6,8	11,7	170,8	1708,1	1906,2	111,6
UNIA EUROPEJSKA EUROPEAN UNION	5,7	10,6	187,3	930,1	1132,1	121,7
EUROAZJATYCKA UNIA GOSPODARCZA (Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Rosja) EURASIAN ECONOMIC UNION	.	.	.	174,7	157,9	90,4
EFTA (Islandia, Liechtenstein, Norwegia, Szwajcaria) EFTA	.	.	.	23,2	21,4	92,5
POZOSTAŁE OTHERS	1,2	1,1	91,5	580,1	594,7	102,5

Dodatknie saldo wymiany handlowej jabłkami w 2024 r. zwiększyło się w porównaniu z poprzednim rokiem i wyniosło 1,9 mld zł (1,7 mld w 2023 r.). Bilans wymiany handlowej z UE, podobnie jak z innymi grupami krajów, nadal był dodatni i wyniósł 1,1 mld zł (924,4 mln zł w 2023 r.). Wśród krajów spoza UE najwyższe saldo obrotów odnotowano z krajami z grupy Pozostałe – 593,6 mln zł (podobnie jak rok wcześniej 578,9 mln zł).

Polska nadal była największym producentem jabłek w UE. Na rynkach zagranicznych z polskimi jabłkami konkurowali producenci m.in. z Włoch, Francji, Niemiec, Rumunii i Hiszpanii.

Wykres 28. Główni partnerzy w obrotach handlu zagranicznego jabłkami w 2024 r.

Chart 28. Main partners in the foreign trade turnover of apples in 2024

Eksport jabłek był większy o 11,6% od notowanego w 2023 r. i wyniósł 1,9 mld złotych. Wywóz jabłek do krajów UE wzrósł o 21,7% i kształtował się na poziomie 1,1 mln złotych. Nadal kraje UE były głównym odbiorcą jabłek z większym niż w poprzednim roku udziałem w wartości – 59,4% (54,5% w 2023 r.). Największe wpływy osiągnięto z eksportu do: Niemiec (226,3 mln zł), Rumunii (130,1 mln zł), Holandii (117,9 mln zł), Czech (85,6 mln zł) i Szwecji (83,9 mln zł).

Do państw z grupy Pozostałe w 2024 r. wywieziono jabłka o wartości 594,7 mln zł, tj. o 2,5% więcej niż w roku poprzednim. Najwięcej jabłek kupiły: Egipt (140,7 mln zł), Indie (118,9 mln zł), Wielka Brytania (82,2 mln zł) i Mongolia (42,9 mln zł). Eksport do krajów Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej był o 9,6% niższy niż w 2023 r. i wyniósł 157,9 mln złotych. Najwięcej jabłek sprzedano do Kazachstanu za 97,0 mln złotych. W obrocie z krajami EFTA eksport spadł o 7,5% (21,4 mln zł), a głównym odbiorcą jabłek była Norwegia, która kupiła jabłka za 21,3 mln złotych.

Do Polski w 2024 r. przywieziono jabłka o wartości 11,7 mln zł (o 70,8% więcej niż rok wcześniej). Do głównych dostawców należały kraje UE (10,6 mln zł), w tym najwięcej importowano jabłek z Włoch (3,6 mln zł) i Węgier (2,4 mln zł). Z krajów z grupy Pozostałe przywieziono jabłka za 1,1 mln złotych.

Rozdział 2. Aspekty rolno-środowiskowe

Chapter 2. Agri-environmental aspects

2.1. Czynniki agrometeorologiczne

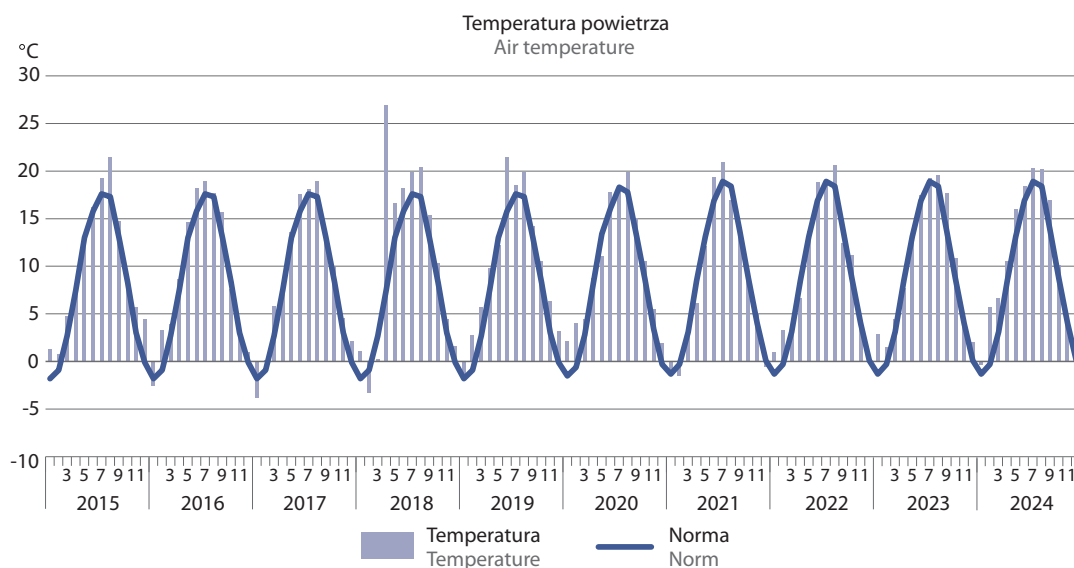
2.1. Agrometeorological factors

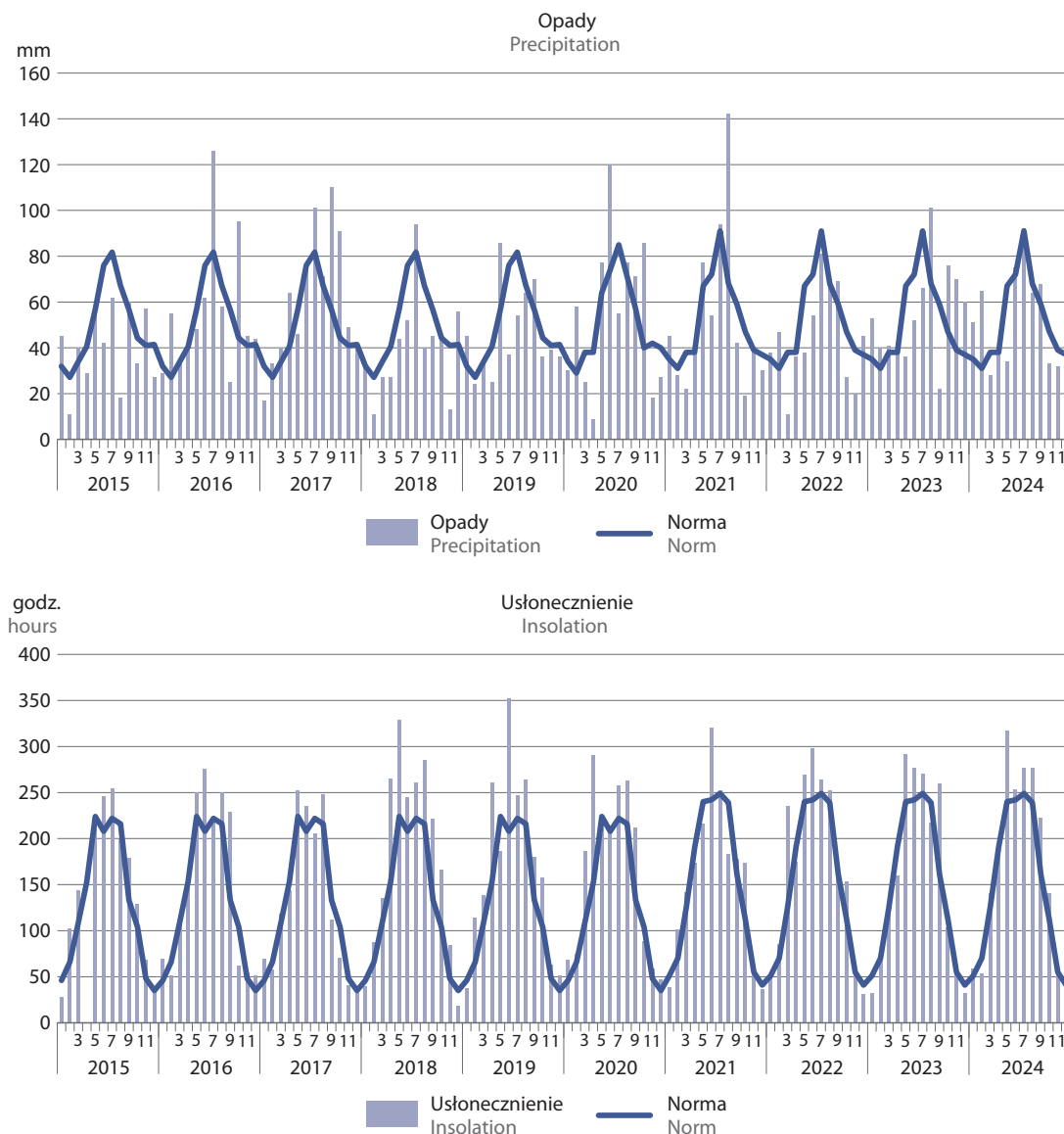
Warunki meteorologiczne mają znaczący wpływ na przebieg wegetacji roślin, a jednocześnie na wzrost i rozwój upraw rolnych. Zjawiska pogodowe występujące w okresie wegetacji, takie jak wahania temperatury, obfite opady deszczu wpływają na wielkość i jakość zbiorów, a także na przebieg prac polowych.

Siewy zbóż ozimych pod zbiory 2024 r. przeprowadzano na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych. Temperatura powietrza i gleby w pierwszej połowie listopada 2023 r. podtrzymywała wegetację, a dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Rośliny przed wejściem w stan zimowego spoczynku były dobrze wyrośnięte i rozkrzewione. Notowane w grudniu spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu nie zagrażały oziminom.

Wykres 29. Temperatury powietrza, opady i usłonecznienie na tle średniej normy^a

Chart 29. Air temperatures, precipitation and insolation on the background of the average norm^a

Wykres 29. Temperatury powietrza, opady i usłonecznienie na tle średniej normy^a (dok.)Chart 29. Air temperatures, precipitation and insolation on the background of the average norm^a (cont.)

a Od 2010 r. do 2019 r. – norma 1971–2000; w 2020 – norma 1981–2010 (dla usłonecznienia 1971–2000); od 2021 – norma 1991–2020.
 a Since 2010 to 2019 – the norm 1971–2000; in 2020 – norm 1981–2010 (for insolation 1971–2000); since 2021 – norm 1991–2020.

Utrzymująca się w styczniu wysoka temperatura powietrza, lokalnie powodowała zakłócenia w zimowym spoczynku roślin. W drugiej połowie miesiąca w wyniku ocieplenia topniejący śnieg w połączeniu z opadami deszczu miejscami powodowały powstawanie na polach zastoisk wody. Notowane w styczniu spadki temperatury powietrza (miejscami do -20°C i poniżej) były krótkotrwałe i nie powodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na głębokości wężła krzewienia. Pod koniec stycznia topniejący śnieg oraz opady deszczu lokalnie powodowały powstawanie na polach zastoisk wody. Wyjątkowo wysokie temperatury powietrza w lutym, znacznie przekraczające normy wieloletnie zakłócały zimowy spoczynek roślin. W drugiej połowie miesiąca na obszarze całego kraju obserwowano rozpoczęcie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych. Występujące w ciągu miesiąca opady deszczu przyczyniły się do nadmiernego uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby. Pod koniec miesiąca warunki pogodowe, lokalnie umożliwiły wykonywanie pierwszych wiosennych prac polowych.

Przebieg pogody w marcu były na ogół korzystny, co umożliwiło kontynuowanie wiosennych prac polowych. Na znacznym obszarze kraju w drugiej dekadzie miesiąca przystąpiono do siewów zbóż jarych.

Warunki agrometeorologiczne w kwietniu były zróżnicowane. Notowane na początku miesiąca ciepłe dni sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin oraz powszechnie prowadzonym pracom polowym. Występujące natomiast w drugiej połowie kwietnia przymrozki powodowały uszkodzenia niektórych upraw rolnych, a także kwitnących drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych. Pod koniec miesiąca w wielu rejonach kraju obserwowano przesuszenie wierzchniej warstwy gleby i w konsekwencji zapotrzebowanie wodne roślin nie było w pełni zaspokojone.

W 2024 r. uprawy ozime przezimowały, podobnie jak w roku ubiegłym, praktycznie bez strat. Według oceny rzeczoznawców terenowych GUS, przeprowadzonej w pierwszej dekadzie maja 2024 r., przyczyną zaorania plantacji upraw ozimych były głównie straty powodziowe (zastoiska wody), szkody wyrządzone przez zwierzynę leśną oraz miejscami mała obsada roślin na 1 m².

Ciepła i słoneczna pogoda na początku maja sprzyjała wzrostowi i rozwojowi roślin. W wyniku ochłodzenia występującego w drugiej dekadzie miesiąca, tempo wzrostu i rozwoju roślin uległo spowolnieniu, a niedobór opadów, miejscami znaczny, przyczynił się do zmniejszenia zapasów wody w glebie.

W czerwcu warunki agrometeorologiczne były zróżnicowane regionalnie, a nawet lokalnie. W wielu rejonach kraju obserwowano znaczne niedobory opadów deszczu, powodujące przesuszenie gleby. Równocześnie występujące lokalnie ulewne deszcze, połączone z burzami i silnym wiatrem, powodowały przejściowo nadmierne uwilgotnienie gleby. W drugiej połowie czerwca rozpoczęto żniwa jęczmienia ozimego.

W lipcu przystąpiono do koszenia rzepaku i rzepiku oraz pozostałych zbóż ozimych. Prace żniwne powszechnie prowadzono w drugiej połowie lipca. W pierwszej dekadzie sierpnia na obszarze całego kraju zakończono żniwa zbóż ozimych i jarych. W ciągu miesiąca prowadzono zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych.

We wrześniu notowano wyjątkowo wysokie temperatury powietrza, znacznie przekraczające normy wieloletnie. Występujące głównie w południowo-zachodniej części kraju ulewne deszcze spowodowały podtopienia pól i powódzie, w wyniku których wiele gospodarstw odnotowało straty w uprawach oraz na trwałych użytkach zielonych. Na terenach niezalanych, ciepła i słoneczna pogoda stwarzała na ogół dobre warunki dla przeprowadzania zbioru upraw. W pierwszej dekadzie września zakończono rozpoczęte w sierpniu siewy rzepaku ozimego oraz rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta ozimego. Do siewu pszenicy ozimej przystąpiono w drugiej połowie września. W ciągu miesiąca kontynuowano rozpoczęte w sierpniu wykopki ziemniaków, prowadzono zbiór buraków cukrowych, a także zbiór kolejnego pokosu traw łąkowych i wieloletnich roślin motylkowych. W całym kraju w drugiej połowie września rozpoczęto zbiór kukurydzy na ziarno. Lokalnie pod koniec miesiąca zbierano poplony ścierniskowe.

Ciepła i słoneczna pogoda w październiku z okresowymi, intensywnymi opadami deszczu stwarzała dobre warunki dla wykonywania prac polowych. Do końca drugiej dekady miesiąca zakończono siewy żyta, pszenżyta ozimego oraz pszenicy ozimej. W drugiej połowie miesiąca zakończono wykopki ziemniaków. Prowadzono nadal zbiór buraków cukrowych, kukurydzy uprawianej na ziarno oraz zbierano poplony ścierniskowe. Powszechnie wykonywano orki przedzimowe.

Temperatura powietrza w listopadzie podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Umożliwiała także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych krzewiły się, a dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. W połowie miesiąca dobiegał końca zbiór buraków cukrowych. Kończono także zbiór poplonów ścierniskowych oraz wykonywanie orki przedzimowych i innych jesiennych prac polowych. Występujące pod koniec miesiąca znaczne ochłodzenie oraz opady śniegu przyczyniły się do zwolnienia procesów życiowych roślin.

Oziminy zasiano w optymalnym terminie agrotechnicznym na ok. 88% powierzchni przeznaczonej pod uprawę zbóż ozimych, natomiast pozostałą powierzchnię zasiano z 1–2 tygodniowym opóźnieniem.

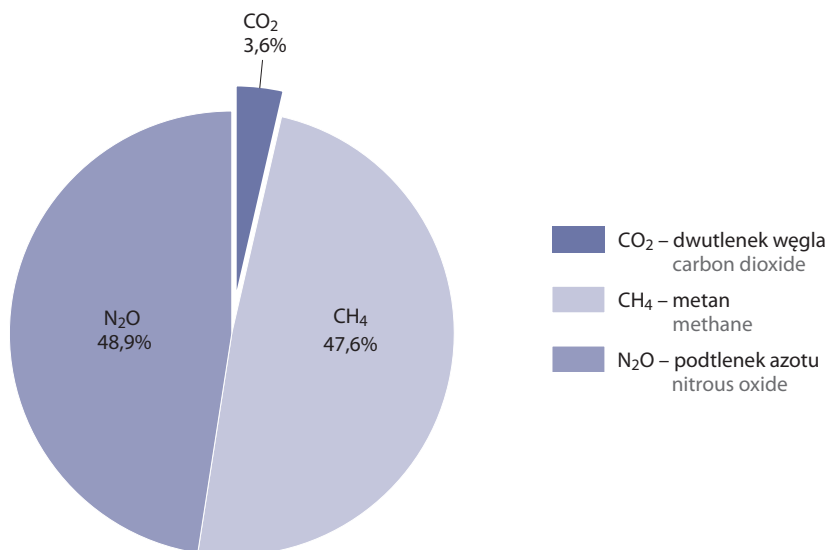
2.2. Emisje gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń gazowych z sektora rolnictwa¹¹

2.2. Greenhouse gases and other gas pollutants from agricultural sector¹¹

Rolnictwo stanowi istotne źródło emisji gazów cieplarnianych (GHG) oraz innych zanieczyszczeń gazowych. Mimo, że gazy te występują w atmosferze naturalnie, działalność człowieka prowadzi do wzrostu ich stężenia, co skutkuje nasileniem efektu cieplarnianego. Według danych Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE), całkowita krajowa emisja GHG w 2023 r. wyniosła 348,4 mln t w ekwiwalencie CO₂ (z wyłączeniem emisji i pochłaniania GHG z kategorii „4. Użytkowanie gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwo”) i była o 39,9% mniejsza w stosunku do roku bazowego 1988. Największy udział w całkowitej emisji GHG miał sektor energetyczny, który stanowił 83,2%, w tym spalanie paliw 77,3%. Natomiast emisja GHG z rolnictwa wyniosła 9,8% całkowitej antropogenicznej emisji kraju. Pomimo, że w latach 1988–2023 zsumowane emisje GHG z sektora rolnictwa (w ekwiwalencie CO₂) zmniejszyły się o ponad 1/3, to procesy intensyfikacji i koncentracji produkcji nadal determinują rolnictwo jako ważnego emitenta GHG. Głównymi gazami GHG emitowanymi z rolnictwa są podtlenek azotu (N₂O) i metan (CH₄). Źródłem tego typu emisji jest przede wszystkim nawożenie azotowe (podtlenek azotu), fermentacja jelitowa zwierząt hodowlanych (metan), gospodarka nawozami naturalnymi (amoniak – NH₃), niektóre zabiegi agrotechniczne na glebach użytkowanych rolniczo (amoniak, podtlenek azotu) oraz spalanie resztek pożywnych (tlenek węgla – CO).

Wykres 30. Udział gazów cieplarnianych (w ekwiwalencie CO₂) w emisji krajowej z sektora rolnictwa według rodzajów gazów w 2023 r.

Chart 30. Share of greenhouse gases (in CO₂ equivalent) in national emission from the agricultural sector by type of gases in 2023

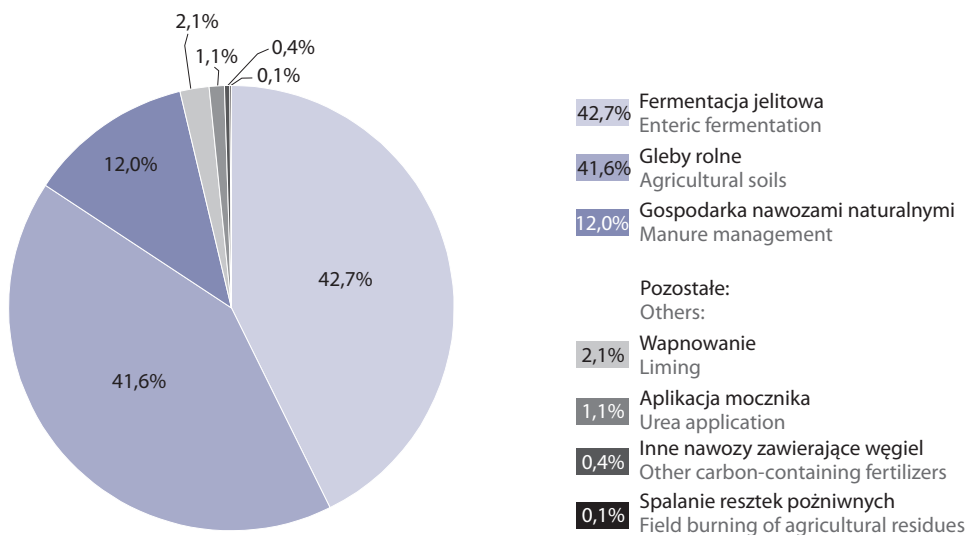

Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.
Source: data from The National Centre for Emissions Management.

¹¹ Źródło: Krajowy Raport Inwentaryzacyjny 2025. Inwentaryzacja emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w Polsce w latach 1989–2023. Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE), Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-PIB). Krajowy bilans emisji SO₂, NO_x, CO, NH₃, niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), pyłów, metali ciężkich i trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO) za lata 1990–2023 – raport syntetyczny. KOBiZE, IOŚ-PIB.
Source: The National Inventory Report 2025. Inventory of greenhouse gas emissions and removals in Poland for the years 1989–2023. The National Centre for Emissions Management (KOBiZE), Institute of Environmental Protection – National Research Institute (IOŚ-PIB). National Emissions Inventory of SO₂, NO_x, CO, NH₃, non-methane volatile organic compounds (NMVOCs), particulate matter, heavy metals, and persistent organic pollutants (POPs) for 1990–2023 – Summary Report. KOBiZE, IOŚ-PIB.

Wykres 31. Udział gazów cieplarnianych (w ekwiwalencie CO₂) w emisji krajowej z sektora rolnictwa według sektorów działalności rolniczej w 2023 r.

Chart 31. Share of greenhouse gases (in CO₂ equivalent) in the national emission from the agricultural sector by agricultural activity sectors in 2023

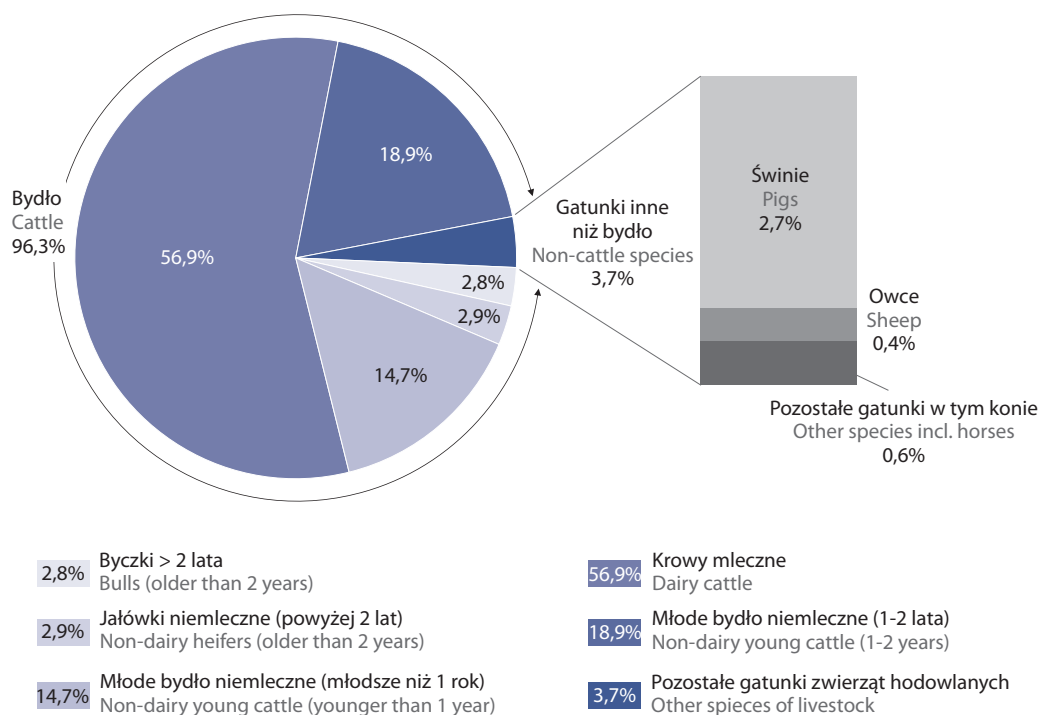
Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.
Source: data from The National Centre for Emissions Management.

Łącznie sektor rolny wyemitował w 2023 r. 34,26 mln ton gazów cieplarnianych w ekwiwalencie CO₂. Rolnictwo w 2023 r. było odpowiedzialne za 9,8% emisji GHG. Wynik ten był o ok. 1 pkt. proc. wyższy w porównaniu do 2022 r. W krajowej emisji gazów cieplarnianych z sektora rolnictwa w 2023 r. dominował podtlenek azotu (N₂O), który stanowił 48,9% (16,7 mln ton ekw. CO₂), metan (CH₄) – 47,6% (16,3 mln ton ekw. CO₂), a także dwutlenek węgla z udziałem 3,6% (1,2 mln ton ekw. CO₂).

Największa część emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa związana była, tak jak w ubiegłych latach, z chowem przeżuwaczy (fermentacja jelitowa) – 42,7% oraz procesami chemicznymi zachodzącymi w glebach rolniczych – 41,6%. Istotnym źródłem emisji były ponadto procesy związane z gospodarką nawozami naturalnymi (ok. 12%). Całkowita krajowa emisja CO₂ z sektora rolnictwa wyniosła w 2023 r. 1,2 mln t ekwiwalentu CO₂. Emisja CO₂ z rolnictwa związana była głównie z intensyfikacją produkcji roślinnej, a w szczególności z wapnowaniem gleb (58,6%), aplikacją nawozów mocznikowych (31,4%) oraz uwalnianiem CO₂ w trakcie orki po aplikacji nawozów, któremu towarzyszy rozkład materii organicznej (ok. 10%).

Wykres 32. Emisja metanu pochodzącego z fermentacji jelitowej w podziale na gatunki zwierząt hodowlanych w 2023 r.

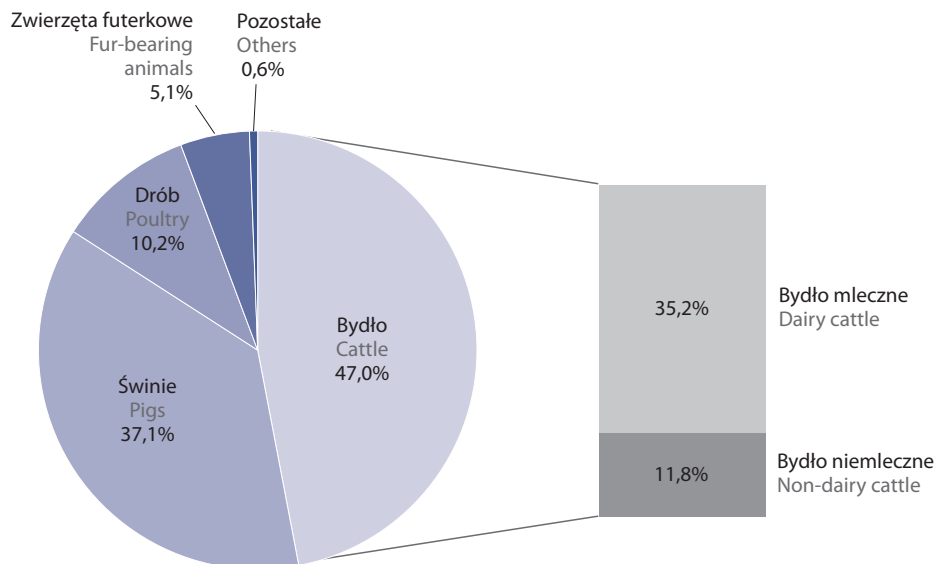
Chart 32. Methane emission from enteric fermentation by livestock species in 2023

Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.
Source: data from The National Centre for Emissions Management.

Wykres 33. Emisja metanu z nawozów naturalnych w podziale na gatunki zwierząt w 2023 r.

Chart 33. Methane emission from manure by animal species in 2023

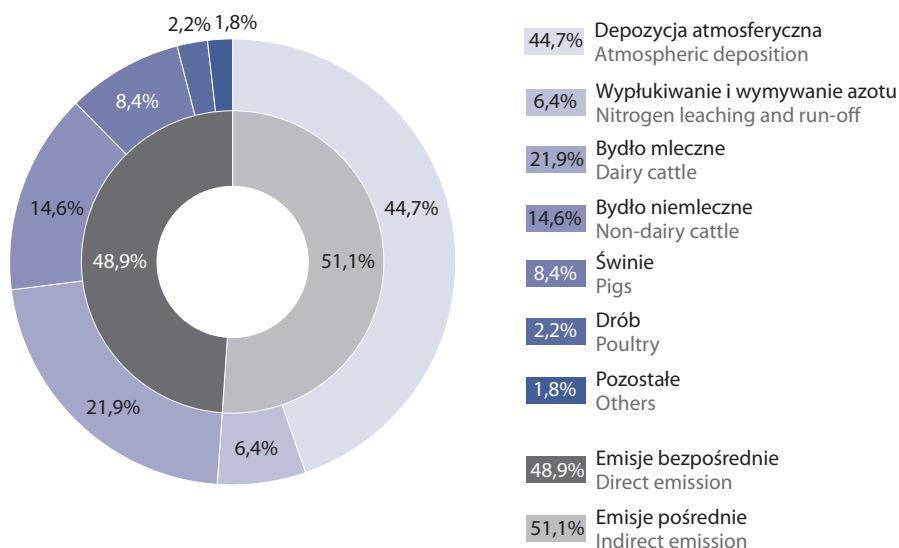
Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.
Source: data from The National Centre for Emissions Management.

Według danych KOBiZE krajowa emisja metanu w 2023 r. wyniosła 1432,11 kt, tj. 40,1 mln t ekw. CO₂. Sektor rolny odpowiedzialny był za emisję metanu rzędu 582 kt (40,6% emisji metanu ogółem), co odpowiada 16,3 mln t ekwiwalentu CO₂.

Dominującym źródłem emisji metanu z sektora rolnego jest fermentacja jelitowa zwierząt hodowlanych w procesie trawienia przeżuwaczy, z udziałem w rolniczej emisji metanu w 2023 r. na poziomie 89,8% i 35,4% w emisji metanu ogółem. Poziom emisji metanu z fermentacji jelitowej jest ściśle powiązany ze zmianami w wielkości pogłowia głównych gatunków zwierząt hodowlanych. Kolejne ok. 10% emisji metanu z rolnictwa stanowią gazy emitowane przez gospodarkę nawozami naturalnymi. Szczególne znaczenie mają tu systemy utrzymania zwierząt hodowlanych, w tym obserwowany w Polsce wzrost znaczenia systemów bezściołowych (głównie w większych gospodarstwach) oraz sposoby przechowywania nawozów naturalnych. Najbardziej emisyjna w roku referencyjnym 2023 okazała się działalność związana z utrzymaniem krów mlecznych z wynikiem 297,4 kt (56,9% rolnych emisji CH₄) oraz bydła niemlecznego z grupy wiekowej 1–2 lata z wynikiem 98,8 kt (odpowiednio 18,9%). Metan jest również emitowany w związku z gospodarowaniem nawozami naturalnymi (58,2 kt w 2023 r.), z czego ok. 46% pochodziło z chowu bydła, a 37,1% – z chowu trzody chlewnej.

Wykres 34. Emisje podtlenku azotu z sektora rolnictwa: gospodarka nawozami naturalnymi z podziałem na emisje bezpośrednie i pośrednie w 2023 r.

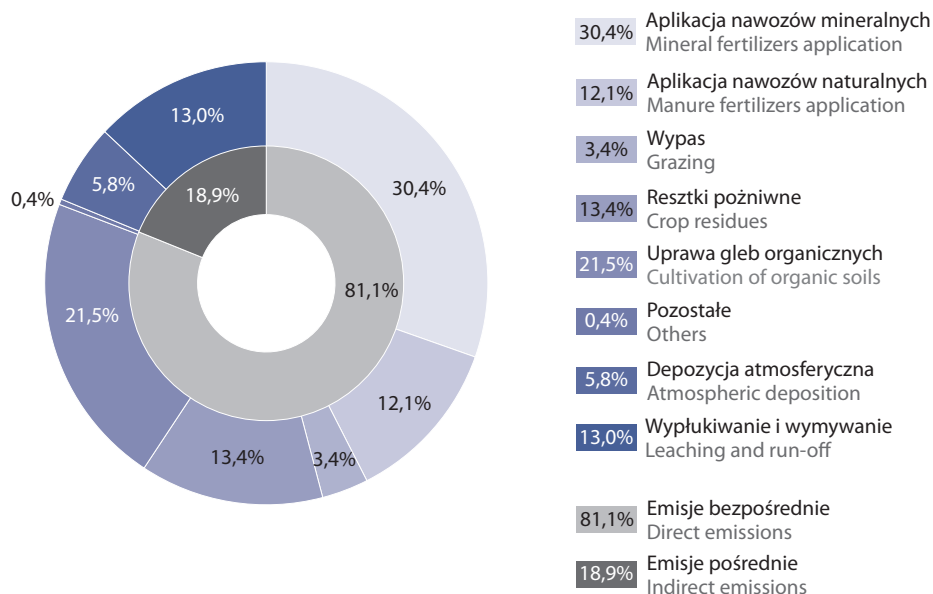
Chart 34. Nitrous oxide emissions from the agricultural sector: manure management broken down into direct emissions and indirect emissions in 2023

Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.
Source: data from The National Centre for Emissions Management.

Wykres 35. Emisje podtlenku azotu z sektora gleby rolne: bezpośrednie i pośrednie w 2023 r.

Chart 35. Nitrous oxide emissions from the agricultural soil sector: direct and indirect in 2023

Źródło: dane Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami.
 Source: data from The National Centre for Emissions Management.

Kolejnym ważnym elementem w emisji GHG jest podtlenek azotu (N_2O), którego krajowa emisja wyniosła w 2023 r. 78,2 kt, co odpowiada 20,7 mln t w ekwiwalencie CO_2 . Głównie źródło emisji podtlenku azotu w Polsce stanowi sektor rolny (80,8% emisji ogółem), który w 2023 r. wyemitował 63,2 kt tego rodzaju GHG, w tym główne sektory: gleby rolne – 53,8 kt i gospodarka nawozami naturalnymi pochodzenia zwierzęcego – 9,3 kt.

Ważnym elementem emisji podtlenku azotu z sektora gospodarki nawozami naturalnymi są tzw. emisje pośrednie, szacowane na podstawie metodologii Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) z 2006 r. i uwzględniające ilości azotu ulatnianego oraz wypłukiwanego, przy uwzględnieniu systemu utrzymania danej grupy zwierząt oraz tzw. współczynników wydalania. W 2023 r. emisje pośrednie w ilości 4,79 kt stanowiły nieco ponad połowę emisji podtlenku azotu z sektora zarządzania nawozami naturalnymi, na co składały się procesy depozycji atmosferycznej (4,19 kt) oraz wypłukiwania i wyciekania azotu (0,6 kt). Z kolei za bezpośrednie emisje podtlenku azotu z wymienionego wyżej sektora w największym stopniu odpowiedzialna była hodowla bydła (3,4 kt).

Ilość podtlenku azotu generowanego z kluczowego sektora gleb rolnych wyniosła 53,8 kt w 2023 r. Emisja podtlenku azotu zależna jest głównie od ilości stosowanych nawozów mineralnych i naturalnych oraz wielkości produkcji roślinnej. W kategorii gleb rolnych 81,1% emisji podtlenku azotu jest związana z bezpośrednimi zabiegami uprawowymi w obrębie gleb rolnych, podczas gdy 18,9% jest generowana w postaci emisji pośrednich.

Pośród procesów zachodzących w glebie najbardziej emisyjne są te związane z aplikacją nawozów mineralnych (ok. 30%), uprawą gleb (ok. 21%) oraz stosowaniem obornika i innych nawozów naturalnych: zwierzęcych, kompostów i osadów ściekowych (ok. 12%). Ponadto w kalkulacjach N_2O emitowanego bezpośrednio z gleb uwzględniana jest ilość azotu w resztkach poźniwnych, zarówno nadziemnych, jak i podziemnych (ok. 13%), a także azotu z odchodów pozostawianych na pastwiskach po wypasie zwierząt (ok. 3%).

Innym gazem, niezaliczanym do gazów cieplarnianych (GHG), lecz wywierającym silny wpływ na środowisko, jest amoniak (NH_3). Sektor rolniczy jest postrzegany jako czołowy emitent amoniaku. Potwierdzają to dane KOBiZE, według których rolnictwo generowało ok. 96% całkowitej emisji tego związku w Polsce (298,1 kt), z czego sama gospodarka nawozami naturalnymi jest odpowiedzialna za ok. 46% rolniczej emisji amoniaku, a nawożenie mineralne i organiczne za ok. 53%. W obszarze gospodarowania nawozami naturalnymi najczęściej amoniaku emitowane jest w związku z chowem krów mlecznych (35,7% emisji z tego sektora) oraz trzody chlewnej (odpowiednio 23,3%). Zabiegi nawożenia wygenerowały w 2023 r. w sumie 160,4 kt amoniaku, w tym 63,5 kt (ok. 39%) pochodziło z nawozów mineralnych, a 96,8 kt (ok. 60%) ze stosowania obornika i innych nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego. Odchody pozostawione przez wypasane na pastwiskach zwierzęta wygenerowały 15 kt amoniaku.

Spośród innych zanieczyszczeń gazowych pochodzących z działalności rolniczej, należy uwzględnić niemetanowe lotne związki organiczne (NMLZO). Zgodnie z danymi KOBiZE, w 2023 r. NMLZO uwalniane w wyniku gospodarowania nawozami naturalnymi stanowiły ok. 27% krajowych emisji tych związków. Ponadto na terenie gospodarstw rolnych przy pracach takich, jak magazynowanie, przeładunek i transport produktów rolnych do powietrza trafiają też pyły TSP i PM_{10} . W 2023 r. emisja pyłów TSP stanowiła 13,5% krajowej emisji tego zanieczyszczenia, a pyłów PM_{10} – ok. 12%.

2.3. Środki ochrony roślin

2.3. Plant protection products

Sprzedaż środków ochrony roślin na potrzeby rolnictwa w 2024 r. (w masie towarowej), w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrosła o 18,0% i wynosiła 72,5 tys. ton. Odnotowano wzrost sprzedaży środków chwastobójczych o 6,3 tys. t, grzybobójczych o 4,6 tys. t oraz owadobójczych o 0,4 tys. t (odpowiednio o 18,3%, 27,2% i 11,0%). Nastąpił natomiast spadek sprzedaży regulatorów wzrostu roślin (o 19,5%) oraz środków gryzoniobójczych (o ok. 3%).

Z produkcji krajowej na rynek dostarczono 18,8 tys. t środków ochrony roślin (o 61,5% więcej niż w roku poprzednim) i stanowiły one blisko 26% ilości środków ochrony roślin wprowadzonych na rynek ogółem. W podaży środków ochrony roślin w produkcji krajowej największy udział miały środki chwastobójcze 71,5% oraz grzybobójcze ok. 21%. W porównaniu z 2023 r., wzrost krajowej produkcji odnotowano we wszystkich grupach środków ochrony roślin, z wyjątkiem kategorii pozostałe, gdzie wystąpił zdecydowany spadek o 63,3% (o 327,8 t).

W strukturze sprzedaży dominowały, tak jak w poprzednich latach, preparaty importowane, których ilość przewyższyła ponad dwukrotnie produkcję krajową (udział 58,3% w sprzedaży ogółem). Wolumen sprzedaży środków ochrony roślin wyniósł 42,3 tys. ton. W strukturze importowanych środków ochrony roślin blisko połowę (49,4%) stanowiły herbicydy (20,9 tys. t), a 34,4% środki grzybobójcze (14,5 tys. t). W porównaniu z rokiem ubiegłym także import ogółem wzrósł o 5,9 tys. t (o ok. 16%), przy czym największy wzrost dotyczył tonażu sprowadzanych fungicydów o 3,4 tys. t (o 30,9%) oraz herbicydów o 1,7 tys. t (o 8,7%).

Tablica 36. Zestawienie wyników badania zużycia środków ochrony roślin
 Table 36. Summary results of the survey on consumption of plant protection products

2016	2017	2018	2019	2020	2020 ^a	2022	2023
w kg/ha in kg/ha							
pszenżyto ozime – 0,8 winter triticale	ogórek gruntowy – 3,9 field cucumber	jabłoń – 10,5 apple tree	kapusta głowiasta – 1,1 head cabbage	cebula – 4,4 onion	jęczmień jary – 0,6 spring barley	pszenżyto ozime – 0,6 winter triticale	żyto – 0,4 rye
kukurydza – 0,8 maize	ogórek pod osłonami – 3,0 cucumber under cover	jęczmień jary – 0,6 spring barley	owies – 0,4 oat	kukurydza – 0,6 maize	pszenica ozima – 1,2 winter wheat	wiśnia – 5,4 sour cherry tree	owies – 0,5 oat
burak cukrowy – 2,7 sugar beet	pomidor gruntowy – 7,2 field tomatoe	malina – 1,33 raspberry	pszenica jara – 0,7 spring wheat	marchew – 1,9 carrot	burak cukrowy – 2,8 sugar beet	ogórek gruntowy – 1,9 field cucumber	pomidor pod osłonami – 1,6 tomatoe under cover
cebula – 4,6 onion	pomidor pod osłonami – 2,6 tomatoe under cover	rzepak ozimy – 1,74 winter rape	śliwa – 1,5 plum tree	ziemniaki – 3,7 potatoes	jabłoń – 12,8 apple tree	malina – 1,5 raspberry	ogórek pod osłonami – 2,0 cucumber under cover
marchew – 1,7 carrot	pszenica ozima – 1,3 winter wheat	wiśnia – 5,6 sour cherry tree	porzeczka – 3,0 currant	rzepak ozimy – 1,7 winter rape	kapusta głowiasta – 1,2 head cabbage	borówka – 1,4 blueberry	porzeczka – 3,3 currant
grusza – 6,1 pear tree	truskawka – 2,7 strawberry			pomidor gruntowy – 5,0 field tomatoe	truskawka – 2,5 strawberry		grusza – 8,2 pear tree
	ziemniaki – 3,5 potatoes						
	żyto – 0,3 rye						

a Badanie zużycia środków ochrony roślin było realizowane przez 2 lata za rok referencyjny 2020 r.

a The consumption of plant protection products was surveyed for two years for the reference year 2020.

Zużycie środków ochrony roślin dla poszczególnych rodzajów upraw jest zróżnicowane, przy czym największej środków na jednostkę powierzchni stosuje się w uprawach sadowniczych i warzywniczych. Największe ilości zastosowanych substancji czynnych, ze względu na wielkość powierzchni uprawy w warunkach polskich, dotyczą upraw przemysłowych i zbożowych. Jak pokazały wyniki badania zużycia środków ochrony roślin za 2023 r., zużycie środków ochrony roślin w przeliczeniu na substancję czynną na 1 ha uprawy żyta oraz owsa wyniosło odpowiednio 0,403 kg i 0,462 kg substancji czynnych na hektar. Całkowita masa zastosowanych substancji aktywnych pod uprawę żyta wyniosła niespełna 223 t, a 69,9% stanowiły herbicydy, przy czym najczęściej stosowano herbicydy mocznikowe (chlorotoluron). W uprawie owsa zastosowano ok. 199 t substancji czynnych. Podobnie jak w uprawie żyta przede wszystkim były to herbicydy (99,7%), jednak w tej uprawie rolnicy zazwyczaj stosowali środki ochrony roślin zawierające MCPA.

W uprawach sadowniczych zbadano poziom ochrony zastosowany na areal uprawy gruszy i porzeczki. Średnie dawki zastosowanych substancji czynnych w przeliczeniu na 1 ha wyniosły odpowiednio 8,174 kg

oraz 3,289 kg. Pod względem całkowitej ilości zastosowanych substancji aktywnych więcej zastosowano ich w uprawie porzeczki – 118,6 t, zaś w uprawie gruszy 46,3 t. W ochronie obu upraw najintensywniej stosowano fungicydy, w ochronie porzeczki (2,509 kg/ha) najczęściej były to preparaty oparte na substancjach: siarki, kaptanu lub tlenochlorku miedzi. W ochronie gruszy (7,103 kg/ha) głównie stosowano fungicydy zawierające kaptan.

Wyniki badania zużycia środków ochrony roślin w 2023 r. pokazują, że średnie zużycie substancji czynnych w uprawie ogórka oraz pomidora pod osłonami wyniosło odpowiednio 2,022 kg/ha i 1,598 kg/ha uprawy. W strukturze obu upraw zdecydowanie dominowały środki grzybobójcze (odpowiednio 97,8% i 88,1%), a w uprawie ogórka były to głównie preparaty zawierające propamokarb natomiast boskalid, cyprodynil i propamokarb w uprawie pomidora.

2.4. Gospodarstwa ekologiczne

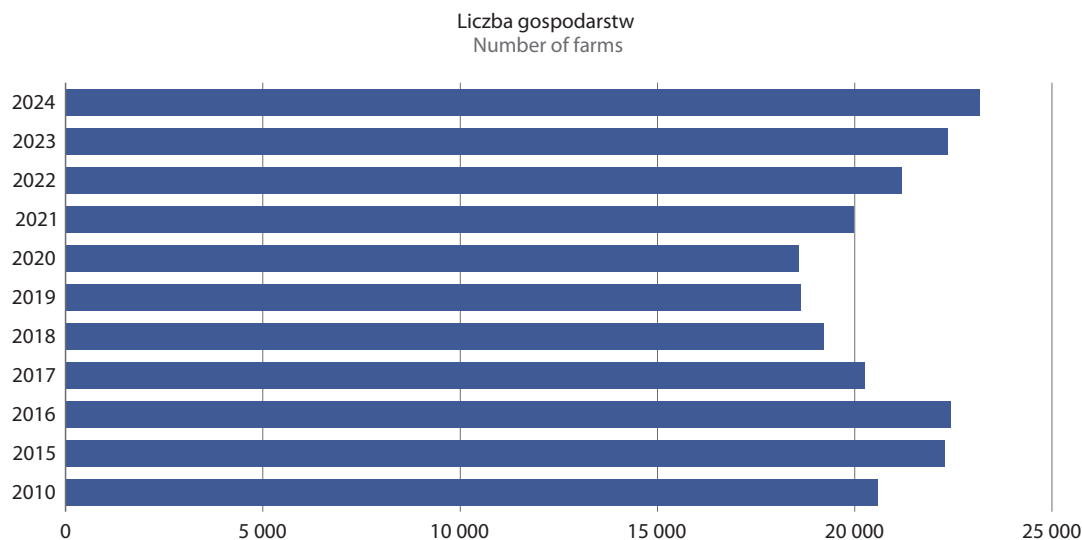
2.4. Organic farms

Po przystąpieniu Polski do UE nastąpił rozwój rolnictwa ekologicznego. Na przestrzeni lat 2004–2013 liczba gospodarstw stosujących ekologiczne metody produkcji (produkcja certyfikowana oraz w trakcie konwersji na metody ekologiczne) oraz powierzchnia ekologicznych użytków rolnych wzrosły ponad siedmiokrotnie. Od 2014 r. notowana była natomiast tendencja spadkowa liczby gospodarstw ekologicznych i powierzchni pod uprawami ekologicznymi.

W 2024 r. liczba gospodarstw stosujących ekologiczne metody produkcji rolniczej (łącznie w okresie konwersji i z certyfikatem) wynosiła 23,2 tys. i była wyższa o 3,6% w stosunku do 2023 r., ale niższa o 12,9% w porównaniu z 2013 r., w którym odnotowano największą liczbę gospodarstw ekologicznych (26,6 tys.).

Wykres 36. Ekologiczne gospodarstwa rolne

Chart 36. Organic agriculture farms

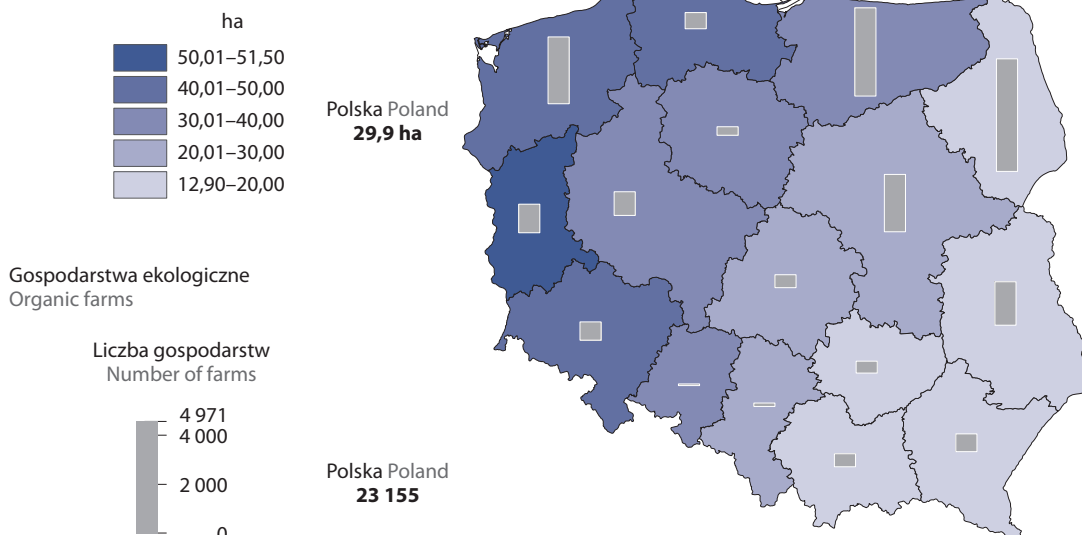

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data from The Main Inspectorate of Agri-Food Products Quality.

Wzrostowi liczby gospodarstw rolnych towarzyszyło znaczne zwiększenie powierzchni ekologicznych użytków rolnych, co wpłynęło na wzrost średniej powierzchni użytków w gospodarstwach ekologicznych z 28,5 ha w 2023 r. do 29,9 ha w 2024 r. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w 2024 r. wynosiła 691,5 tys. ha i zwiększyła się w stosunku do 2023 r. o 8,7%.

Mapa 1. Średnia powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w 2024 r.

Map 1. The average area of organic agricultural land in 2024

Średnia powierzchnia ekologicznych użytków rolnych
The average area of organic agricultural landŹródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data from the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Ponad połowa (ok. 60%) wszystkich gospodarstw ekologicznych znajdowała się w czterech województwach: podlaskim (21,5% ogółu gospodarstw ekologicznych), warmińsko-mazurskim (16,8%), zachodniopomorskim (12,7%) i mazowieckim (10,9%).

2.5. Koncentracja i regionalizacja produkcji**2.5. Concentration and regionalisation of production**

Warunki glebowo-klimatyczne i tradycje lokalne decydują o regionalizacji w zakresie specjalizacji produkcji rolniczej. Tereny centralnej, wschodniej i północnej Polski to obszary z przewagą upraw żyta, owsa i mieszanek zbożowych. Sady i plantacje owoców jagodowych koncentrują się na Mazowszu (rejon grójecki), w województwie lubelskim, na Ziemi Sandomierskiej, a także w Wielkopolsce i województwie łódzkim. Uprawy roślin o większych wymaganiach glebowych i klimatycznych częściej występują w południowo-wschodniej, północnej i zachodniej części kraju. Przeważa tam uprawa zbóż intensywnych, głównie pszenicy oraz kukurydzy, buraków cukrowych i rzepaku.

Chów bydła mlecznego koncentruje się przede wszystkim w województwach: mazowieckim, podlaskim i wielkopolskim, a trzody chlewnej w województwach: wielkopolskim, mazowieckim, łódzkim i kujawsko-pomorskim.

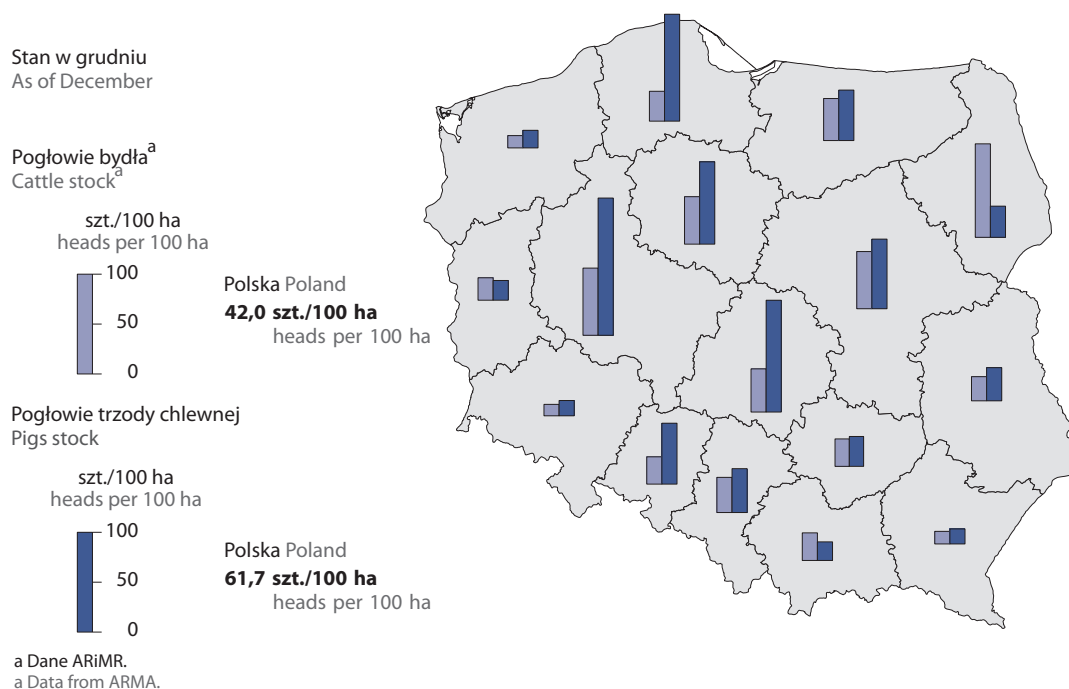
Potwierdzeniem procesu koncentracji chowu bydła jest rozwój gospodarstw rolnych o dużej skali chowu przy jednoczesnym spadku pogłowia w gospodarstwach utrzymujących po kilka sztuk bydła. Według danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa pogłowia bydła w grudniu 2024 r. w gospodarstwach o skali chowu powyżej 20 sztuk bydła utrzymywano 83,3% krajowego pogłowia (w grudniu 2023 r. 82,5%), w tym w gospodarstwach posiadających powyżej 100 sztuk znajdowało się 27,8% pogłowia (wobec 26,4% w grudniu 2023 r.).

W Polsce postępuje proces regionalizacji pogłowia bydła. W grudniu 2024 r. ok. 54% pogłowia utrzymywane było w trzech województwach: wielkopolskim – 19,2%, mazowieckim – 18,3% i podlaskim – 16,5%. Udział w pozostałych województwach nie przekraczał 8%.

Wyniki badań pogłowia świń świadczą również o występującym procesie koncentracji i regionalizacji w chowie trzody chlewnej. W grudniu 2024 r. ponad połowa pogłowia świń (56,5%) znajdowała się w gospodarstwach utrzymujących 1000 sztuk i więcej. W tej grupie gospodarstw odnotowano spadek pogłowia świń o 9,2% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. W gospodarstwach o małej skali chowu (do 100 sztuk), utrzymywane było 10,5% krajowego pogłowia świń (wobec 10,4% w grudniu 2023 r.). Wprowadzone wymogi dotyczące bioasekuracji związane z zabezpieczeniem stada przed ASF oraz niską opłacalnością chowu spowodowały spadek pogłowia trzody chlewnej w tych gospodarstwach o 5,9% w stosunku do grudnia 2023 r. W gospodarstwach o skali chowu 100–1000 sztuk, w których znajdowało się 32,9% pogłowia świń ogółem, liczebność stad zmniejszyła się o 3,7%. W grudniu 2024 r. 72,3% pogłowia trzody chlewnej utrzymywane było w pięciu sąsiadujących ze sobą województwach: wielkopolskim – 26,7%, mazowieckim – 15,2%, łódzkim – 12,0%, kujawsko-pomorskim – 9,5% oraz pomorskim 8,9%.

Mapa 2. Obsada trzody chlewnej i bydła w 2024 r.

Map 2. Number of pigs and cattle in 2024

Uwagi metodologiczne

1. Źródła i zakres danych

Dane o produkcji rolniczej opracowano **metodą rodzaju działalności**, co oznacza sumaryczne ujęcie produkcji roślinnej i zwierzęcej niezależnie od tego, do której sekcji gospodarki narodowej (według Polskiej Klasyfikacji Działalności) zaliczane są podmioty gospodarcze, które wytworzyły tę produkcję.

Dane o **użytkach rolnych i pogłowie zwierząt gospodarskich** w sztukach dużych są danymi z badania Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (ZSGR) według stanu w dniu 1 czerwca 2023 r.

Prezentowane **ceny skupu produktów rolnych** pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej) i półrocznego (sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł).

Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen wybranych produktów, zbierane przez stałych ankietatorów GUS na celowo wytypowanych targowiskach (ok. 380). Przeciętne ceny miesięczne obliczono jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali całego kraju. Przeciętne ceny kwartalne, półroczne i roczne obliczane są jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Źródłem informacji o **cenach gruntów ornych w obrocie prywatnym** są kwartalne dane zbierane w reprezentacyjnych badaniach rolniczych. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen kwartalnych. Przeliczenia cen gruntów na żyto i żywiec rzeźny wieprzowy dokonano przy przyjęciu przeciętnych rocznych cen targowiskowych tych produktów.

Wielkość produkcji roślinnej obliczono na podstawie ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS w zakresie plonów i zbiorów.

Dane o **pogłowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, danych administracyjnych, wyników badań reprezentacyjnych oraz szacunków. Od 2022 r. dane dla pogłowia bydła i owiec pochodzą z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Dane o **produkcji żywca rzeźnego** obejmują ubój przemysłowy w rzeźniach lub ubojniach oraz ubój gospodarczy z przeznaczeniem na sprzedaż lub samozaopatrzenie. Produkcja żywca rzeźnego zbilansowana jest importem i eksportem żywych zwierząt. Jeżeli import przewyższa sumę ubojów i eksportu wówczas produkcja jest ujemna.

Dane o **skupie produktów rolnych**:

- za okresy miesięczne dotyczą danych meldunkowych o ilości i wartości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej,
- za okresy półroczne w danych uwzględnia się korekty wynikające ze sprawozdawczości półrocznej, obejmującej również skup, realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. złotych.

Ze względu na zmiany metodologii badań rolniczych od 2021 r. dane są prezentowane bez wyszczególniania gospodarstw indywidualnych. Do wyliczenia wskaźników natężenia na jednostkę powierzchni przyjęto, jeśli nie zaznaczono inaczej, użytki rolne, powierzchnię zasiewów według stanu w czerwcu, a w 2010 r. oraz w 2020 r. – na podstawie powszechnych spisów rolnych (w 2010 r. – według stanu w dniu 30 czerwca, w 2020 r. – według stanu w dniu 1 czerwca). Do przeliczeń za 2024 r. wykorzystano użytki rolne z 2023 r., zebrane w ramach badania reprezentacyjnego Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (ZSGR).

Polski FADN – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych. Prezentowane wyniki opisują polskie gospodarstwa rolne uczestniczące w europejskiej Sieci Zbierania Danych Rachunkowych (FADN – Farm Accountancy Data Network). Zastosowane pojęcia i kategorie ekonomiczne są w pełni zgodne z Wynikami Standardowymi FADN Dyrekcji Generalnej do Spraw Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (DG-AGRI) Komisji Europejskiej (KE). W Polsce instytucją odpowiedzialną za organizację zbierania danych, ich przetworzenie i przekazanie do Komisji Europejskiej jest Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy (IERiGŻ-PIB – www.ierigz.waw.pl, strona Polskiego FADN: www.fadn.pl).

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa uznawane za towarowe. W FADN przyjmuje się, że pole obserwacji powinno pokrywać co najmniej 95% Standardowej Produkcji (SO) ze wszystkich gospodarstw rolnych w kraju. Minimalna wielkość ekonomiczna, po przekroczeniu której włącza się gospodarstwo rolne do pola obserwacji FADN w Polsce wynosi obecnie 4 tys. euro SO. Próba Polskiego FADN (wynosząca obecnie ponad 11 tys. gospodarstw rolnych) reprezentuje blisko 750 tys. gospodarstw rolnych uwzględniając takie kryteria jak lokalizacja, wielkość ekonomiczna i typ rolniczy.

Informacje dotyczące **warunków atmosferycznych** (temperatury, opadów i usłonecznienia) opracowano na podstawie danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej uzyskanych z obserwacji i notowań prowadzonych na stacjach meteorologicznych.

Źródłem informacji o **zużyciu środków ochrony roślin** są wywiady przeprowadzane przez inspektorów z Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa z podmiotami wylosowanymi przez Departament Rolnictwa i Środowiska w próbie gospodarstw rolnych. Opracowaniem danych zajmuje się Instytut Ochrony Roślin – PIB Oddział w Sońnicowicach.

Podstawowe źródła informacji dotyczące **handlu zagranicznego**:

- zgłoszenia celne obowiązujące przy rejestracji obrotów z krajami spoza UE, w ramach systemu EXTRASTAT,
- zgłoszenia INTRASTAT dla przywozu i wywozu składane przez osoby fizyczne lub prawne będące podatnikami podatku od towarów i usług (VAT), dla ewidencji obrotów z krajami UE.

Systemy EXTRASTAT i INTRASTAT działają równolegle, a dane otrzymane z połączenia tych systemów tworzą jednolity zbiór statystyki handlu zagranicznego.

Obserwacja zmian cen towarów prowadzona jest przy wykorzystaniu danych o obrotach handlu zagranicznego w imporcie na warunkach CIF, a w eksporcie na warunkach FOB.

Dane dotyczące obrotów według grup krajów oraz poszczególnych krajów wykazano:

- w imporcie – według kraju pochodzenia,
- w eksporcie – według kraju przeznaczenia.

Począwszy od 1 maja 2004 r. obroty towarowe prezentowane są według 8-cyfrowej Nomenklatury Scalonej CN, która bazuje na 6-cyfrowym Zharmonizowanym Systemie Oznaczania i Kodowania Towarów (HS) i stanowi podstawową klasyfikację towarową dla handlu zagranicznego i podlega corocznej weryfikacji.

W publikacji zaprezentowano dane o obrotach handlu zagranicznego według następujących grup krajów:

- Unia Europejska, tj. Austria, Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Dania, Estonia, Finlandia, Francja wraz z Monako i departamentami zamorskimi (Reunion, Gwadelupą, Martyniką, Gujaną Francuską), Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy,
- Euroazjatycka Unia Gospodarcza, tj. Armenia, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan i Rosja,
- EFTA, tj. Islandia, Liechtenstein, Norwegia wraz ze Svalbard i Jan Mayen, Szwajcaria,
- Pozostałe, tj. wszystkie kraje, które nie należą do wyżej wymienionych grup krajów.

Od 2020 r. Wielka Brytania opuściła Unię Europejską, od tego roku jest ona ujmowana w statystykach handlowych w grupie krajów Pozostałe.

Przeliczenia walut obcych na złotówki dokonano według średniorocznego kursu walut, wyliczonego i ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.

Bardziej szczegółowe ujęcia liczbowe (zarówno pod względem zakresu, jak i przekrojów) dotyczące poszczególnych tematów można znaleźć w innych publikacjach Departamentu Rolnictwa i Środowiska oraz w opracowaniach zbiorczych wydawanych przez GUS na bieżąco z częstotliwością miesięczną, tj. w „Biuletynie Statystycznym” i „Sytuacji społeczno-gospodarczej kraju”.

2. Objasnienia podstawowych pojęć

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, świń, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniel) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych niewykorzystywanych do celów produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

Gospodarstwo rolne to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych,
- gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działły specjalne produkcji rolnej.

Powierzchnia użytków rolnych obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych (nieużytkowanych i nieutrzymywanych w dobrej kulturze rolnej).

Użytki rolne w dobrej kulturze – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymywane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie, uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółek (sady), szkółek drzew i krzewów ozdobnych, szkółek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek nie uwzględniają ich upraw w ogrodach przydomowych.

Dane dotyczące drzew i krzewów owocowych do 2014 r. uwzględniały również uprawę poza sadami. W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych nie uwzględniały już upraw poza sadami, ale dane o zbiorach z tego okresu obejmowały produkcję owoców zarówno w sadach, jak i poza sadami. Od 2016 r. dane dotyczące powierzchni i zbiorów owoców z drzew i krzewów odnoszą się jedynie do ich uprawy w sadach.

Zboża, jeżeli nie zaznaczono inaczej, to:

- zboża podstawowe: pszenica, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto,
- mieszanki zbożowe na ziarno,
- kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe.

Strączkowe na ziarno to:

- konsumpcyjne (groch, fasola, bób i inne),
- pastewne (mieszanki zbożowo-strączkowe, peluszka, wyka, bobik, łubin i inne).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włókniстых (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy pastewne obejmują:

- strączkowe pastewne na zielonkę,
- motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami na zielonkę,
- okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa i inne),
- kukurydza na zielonkę.

Pozostałe uprawy to: warzywa, truskawki, wysadki okopowych oraz inne, np. zioła.

Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemiopłodu zebranych z jednostki powierzchni (ha).

Zwierzęta gospodarskie to zwierzęta utrzymywane w celu osiągnięcia korzyści gospodarczych, np. produkcji mięsa, mleka i innych produktów zwierzęcych, a także w przypadku koni, wykorzystywane jako siła pociągowa i do celów rekreacyjnych oraz sportowych.

Do zwierząt gospodarskich zalicza się następujące gatunki: bydło, świnie, konie domowe i inne koniowate, owce, kozy, drób (brojlery, kury nioski, koguty, indyki, kaczki, gęsi, przepiórki, perliczki, gołębie, strusie i inne gatunki, ale bez ptactwa utrzymwanego do celów łowieckich), króliki, pozostałe zwierzęta futerkowe, inne zwierzęta utrzymywane w gospodarstwie rolnym dla pozyskania produktów zwierzęcych, np. mięsa czy wełny (jelenie, sarny, danielle, łosie, renifery, dziki, świniodziki, lamy, alpaki i inne) oraz pszczoły.

Krowy mleczne – samice bydła, które już się cielily (w tym w wieku poniżej dwóch lat), które z powodu swej rasy lub szczególnej jakości utrzymywane są wyłącznie lub głównie do produkcji mleka i przetwórstwa na produkty mleczarskie.

Waga bita ciepła (wbc) – to waga po uboju. W skład masy określonej jako „waga bita ciepła” wchodzi waga tusz lub półtuszy. W zależności od rodzaju ubijanych zwierząt, np. w przypadku trzody chlewnej – łącznie z głową, nogami, skórą oraz nerkami i sadłem, a w przypadku pozostałych zwierząt – bez głów, nóg i skóry lecz łącznie z łojami okołonerkowymi.

Standardowa Produkcja (Standard Output – SO) jest to średnia z 5 lat wartość produkcji określonej działalności roślinnej lub zwierzęcej uzyskiwana z 1 ha lub od 1 zwierzęcia w ciągu jednego roku, w przeciętnych dla danego regionu warunkach.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku),
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i od 2023 r. – sprzedaży detalicznej (wcześniej była to suma sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach). Produkcja towarowa w poszczególnych grupach podmiotów jest pomniejszana o wartość produktów rolnych zakupionych bezpośrednio od innych grup podmiotów gospodarczych, równocześnie produkcja towarowa podmiotów gospodarczych, które dokonują sprzedaży, jest powiększona o tę wartość. Produkcja towarowa nie obejmuje obrotów między poszczególnymi podmiotami gospodarczymi zaliczonymi do tej samej grupy podmiotów i sprzedaży produktów rolnych przez spółdzielnie produkcji rolnej – członkom tych spółdzielni.

Przez **produkcję rolniczą końcową netto i towarową netto** rozumie się końcową i towarową produkcję rolniczą pomniejszoną o wartość produktów pochodzenia rolniczego (pasz treściwych, nasion, zwierząt hodowlanych i mleka) zakupionych w handlu przez producentów rolnych.

W produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) uwzględniono naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw (m.in. uprawy chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz paszę).

W Rachunkach Ekonomicznych Rolnictwa (RER) zgodnie z metodologią Eurostatu **globalna produkcja rolna** obejmuje całą produkcję rolniczą (roślinną i zwierzęcą) niezależnie od sektora, w którym została wytworzona. RER wykorzystują dane z globalnej produkcji rolniczej dotyczące produkcji roślinnej i zwierzęcej, na którą składają się: skup, sprzedaż targowiskowa, samozaopatrzenie, zużycie produkcyjne i przyrost zapasów oraz dane dotyczące importu i eksportu produkcji zwierzęcej. W RER globalna produkcja rolna reprezentuje sumę produkcji wszystkich produktów rolnych (wyłączając produkcję na cele zużycia pośredniego w ramach tej samej jednostki) plus produkcja wykorzystana jako zużycie pośrednie w ramach tej samej jednostki pod warunkiem, że ta produkcja globalna dotyczy dwóch różnych działalności podstawowych (jak produkty roślinne przeznaczone na pasze dla zwierząt). W przypadku produkcji roślinnej występujące różnice w porównaniu z globalną produkcją rolniczą wynikają m.in. z pomniejszania produkcji globalnej w RER o straty i nasiona. Zgodnie z metodologią rachunków, produkcja globalna RER uwzględnia również wartość drugorzędnej niewyodrębnionej działalności nierolniczej, której kosztów nie można wyłączyć z procesu produkcji oraz rolniczą produkcję usługową.

Wskaźniki cen globalnej i towarowej produkcji rolniczej przedstawiają w sposób syntetyczny zmiany cen sprzedawanych produktów rolnych, tj. średnich cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach.

Wskaźniki cen produktów rolnych sprzedawanych wyrażają zmiany średnich ważonych cen skupu i cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach.

Wskaźniki cen towarów i usług zakupywanych wyrażają zmiany cen detalicznych towarów i usług zakupywanych na cele konsumpcyjne, bieżącej produkcji rolniczej i inwestycyjne. Jako system wag przyjęto w zakresie towarów i usług przeznaczonych na cele:

- konsumpcyjne – strukturę wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych rolników, uzyskaną z badania budżetów gospodarstw domowych,
- bieżącej produkcji rolniczej – strukturę zakupów dokonanych przez gospodarstwa indywidualne,
- inwestycyjne – strukturę wydatków pieniężnych ustaloną na podstawie danych o akumulacji, wynikającą z rachunków narodowych.

Relacje cen („nożyce cen”) – stosunek wskaźnika cen produktów rolnych sprzedawanych do wskaźnika cen towarów i usług zakupywanych.

Relacje cen detalicznych środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu produktów rolnych informują, jaką ilość produktu rolnego należy sprzedać, aby zakupić dany środek produkcji. Relacje cen obliczono przy przyjęciu przeciętnych cen miesięcznych, kwartalnych i rocznych.

Informacje o **skupie produktów rolnych** dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

Dane o skupie:

- **zbóż**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, dotyczą ziarna zbóż konsumpcyjnych, paszowych i siewnych z wyodrębnieniem zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta,
- **ziemniaków** – poza dostawami do punktów skupu, również dostaw do gorzelni, płatkarni i suszarni,
- żywca **rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) – dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport) bez skupu zwierząt hodowlanych,
- **trzody chlewnej** – nie obejmują prosiąt i warchlaków.

Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów.

Sprzedaż środków ochrony roślin na zaopatrzenie rolnictwa obejmuje sprzedaż tych środków przez producentów i importerów. Do 2004 r. badaniami sprzedaży objęte były wybrane środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu i stosowania. Od 2005 r. zgodnie z wymogami EUROSTAT-u, badane są wszystkie środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu w Polsce. W 2020 r. było ich 2521, w 2021 r. – 2789, w 2022 r. – 2714, w 2023 r. – 2787, a w 2024 r. – 2881.

Rok gospodarczy obejmuje okres od 1 lipca do 30 czerwca (np. rok gospodarczy 2023/24 oznacza okres od 1 lipca 2023 r. do 30 czerwca 2024 r.). Dane zebrane w Powszechnym Spisie Rolnym 2020 dotyczą okresu ostatnich 12 miesięcy kończącego się w dniu referencyjnym badania (tj. od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. włącznie). Podobnie dane zebrane w badaniu Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych (ZSGR), przy czym badanie to dotyczyło okresu od 2 czerwca 2022 r. do 1 czerwca 2023 r. włącznie.

Bezpieczeństwo żywnościowe (ang. food security) rozumiane jest jako wysoki stopień samowystarczalności żywnościowej (food self – sufficiency) zapewnionej dzięki lokalnym źródłom zaopatrzenia w surowce do wytworzenia żywności. Bezpieczeństwo żywnościowe należy wyraźnie odróżnić od pojęcia:

- bezpieczeństwa żywności (food safety) określającego bezpieczeństwo higieniczne (jakość żywności),
- bezpiecznej diety (nutritional security) dotyczącej właściwej struktury spożywanej żywności (odpowiednia ilość białka, witamin i innych koniecznych do życia i zdrowia składników).

Zgodnie z definicją FAO sformułowaną w raporcie The State of Food Insecurity w 2001 r. powszechny dostęp każdego gospodarstwa domowego do bezpiecznej żywności, umożliwiającej utrzymanie zdrowego i aktywnego życia jest fundamentalnym prawem człowieka. Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego w Polsce wpisane jest w strategię bezpieczeństwa narodowego. Na pojęcie bezpieczeństwa żywnościowego składają się trzy warunki: ekonomiczna dostępność – dostęp do dochodów lub własna produkcja, fizyczna dostępność żywności i odpowiednia jakość higieniczna produktów.

Zgodnie z Ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia, bezpieczeństwo żywności to: „ogół warunków, które muszą być spełnione, dotyczących w szczególności: stosowanych substancji dodatkowych i aromatów, poziomów substancji zanieczyszczających, pozostałości pestycydów, warunków napromieniania żywności, cech organoleptycznych i działań, które muszą być podejmowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu żywnością w celu zapewnienia zdrowia i życia człowieka”.

Podstawowe **bilanse rolnicze** mają charakter szacunkowy. Źródłem opracowania bilansów są informacje o wielkości krajowej produkcji produktów rolniczych i wyrobów pochodzenia rolniczego, imporcie, eksporcie, zapasach u producentów i w jednostkach handlowych oraz o spożyciu artykułów żywnościowych w gospodarstwach domowych.

Bilanse rolnicze (zbóż, ziemniaków, warzyw, owoców, nasion roślin strączkowych, cukru, nasion i owoców roślin oleistych, tłuszczów i olejów roślinnych oraz mleka i jaj) obejmują produkcję wytworzoną w kraju oraz import produktów rolniczych i ich przetworów (w ekwiwalencie surowca).

Zużycie krajowe rozliczono jako sumę produkcji krajowej (pomniejszoną o eksport produktów rolnych i ich przetworów – w ekwiwalencie surowca) oraz importu, z uwzględnieniem zmian w stanie zapasów. Zużycie krajowe obrazuje rozdysponowanie produkcji według głównych odbiorców i końcowego jej przeznaczenia i opracowane jest w zależności od rodzaju bilansu w podziale na: rozchody gospodarcze (np. siew, sadzenie, spasanie), spożycie produktów rolnych przez ludność, przetwórstwo przemysłowe (surowce do produkcji spirytusu, skrobi, piwa, wina i oleju) oraz ubytki i straty u producentów i w obrocie.

W handlu zagranicznym obliczeń **wskaźnika „Terms of Trade”** dokonuje się według wzoru: $TT = \frac{\text{wskaźnik cen eksportu}}{\text{wskaźnik cen importu}}$.

Methodological notes

1. Sources and the scope of data

Data regarding agricultural production were compiled using the **kind-of-activity method**, what is understood as a summing up of the crop and animal production conducted by economic entities, regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

Data on **agricultural area and the livestock unit (LSU)** are data from the Integrated Farm Statistics Survey (IFS) as of 1 June 2023.

Presented **procurement prices** come from monthly survey (reports on procurement of agricultural products from legal persons and organizational entities without legal personality) and semi-annual survey (reports taking into consideration data revisions and procurement level of at least 10 thousand PLN fulfilled by natural persons).

The information on prices of agricultural **products and livestock received by farmers on market places** comes from price quotations of selected agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected (about 380) market places. Average monthly prices were calculated as the arithmetic mean of all quotations at the national level. Average quarter, semi-annual and annual prices were calculated as the arithmetic means of average monthly prices. Due to the suspension of the market place price survey from April to June 2020 and from November 2020 to until June 2021, resulting from the decision to close market places because of the threat of the COVID disease, it was not possible to calculate an annual changes in market place prices.

The source of information on **prices of arable land in private turnover** are quarterly data collected in representative agricultural surveys. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average quarterly prices. Recalculation of arable land prices into rye and pigs for slaughter have been made using their average annual prices on market places.

Crop output value has been calculated on the basis of results on the crop production, the Statistics Poland experts' assessments, statistical reports.

Data regarding **livestock and animal production** have been elaborated on the basis of reports, sample survey results and estimates. Data on the cattle and sheep population since 2022 come from the Agriculture Restructurisation and Modernisation Agency.

Data regarding production of **animals for slaughter** concern slaughter in slaughterhouses and slaughter of livestock carried out directly on the farm. Production of animals for slaughter is balanced by import and export of live animals. If imports exceed the sum of animal slaughtering and exports, then production is negative.

Data about **procurement of agricultural products:**

- for monthly periods concern reporting about procurement quantity and value realized by legal persons and units without legal personality,
- for semi-annual period concern corrections of semi-annual reporting and procurement level of at least 10 thousands PLN, fulfilled by natural persons.

Due to changes in agricultural research methodology, since 2021, data will be presented without specifying private farms. In order to convert intensity indicators per unit area, agricultural land was taken as of 1 June from the 2020 Agricultural Census; in 2023 the agricultural land was taken from the Integrated Farm Statistics Survey (IFS).

Polish FADN – Farm Accountancy Data Network. The set of statistics presents performance of Polish farms providing their data. The variables and economic margins used are fully consistent with FADN Standard Results published annually by Directorate-General Agriculture and Rural Development (DG-AGRI) of the European Commission (EC). The liaison agency responsible for FADN in Poland i.e. organization of data collection, data processing and data transfer to EC is The Institute of Agricultural and Food Economics – National Research Institute (IAFE-NRI – www.ierigz.waw.pl, Polish FADN website – www.fadn.pl).

FADN field of observation covers market output commercial holdings. In practice, FADN field of observation covers farms producing at least 95% of Standard Output (SO) value generated by all the farms in a given country. Minimal economic size allowing the farm to be included in FADN field of observation in Poland equals to 4 thousands euro SO. Polish FADN farms sample (currently, more than 11 thousands farms) represents nearly 750 thousand farms, taking into account such criteria as location, economic size and type of farming.

Information concerning **atmospheric conditions** (temperature, precipitation, insolation) have been elaborated by the Institute of Meteorology and Water Management (obtained from quotation of meteorological stations).

Sources of information on **consumption of plant protection** products are interviews conducted by interviewers from Main Inspectorate of Plant Health and Seed Inspection with entities selected by the Agriculture and Environment Department from a sample of agricultural farms. Data processing takes branch of Institute of Plant Protection – The National Research Centre in Sońnicowice.

Basic sources of information for **foreign trade**:

- customs declarations for the registration of trade with non-EU countries under the EXTRASTAT system,
- INTRASTAT applications for import and export submitted by natural or legal persons who are taxpayers of value added tax (VAT), for the records of turnover with EU countries.

The EXTRASTAT and INTRASTAT systems operate in parallel and the data obtained from the connection of these systems from a uniform set of foreign trade statistics.

Observation of changes in commodity prices is carried out using data on foreign trade turnover – in imports under CIF conditions, in exports under FOB conditions.

Data on turnover by groups of countries and individual countries were shown:

- in import – by country of origin,
- in export – by country of destination.

Since 1st May 2004 foreign trade turnover data is presented according to 8-digit Combined Nomenclature CN which is based on 6-digit Harmonized Commodity Description and Coding System (HS) and is the basic commodity classification used for foreign trade statistics. Combined Nomenclature CN is subject to annual verification.

The publication presents data on foreign trade turnover according to the following groups of countries:

- European Union, i.e. Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czechia, Denmark, Estonia, Finland, France together with Monaco and overseas departments (Reunion, Guadeloupe, Martinique, French Guiana), Greece, Spain, Netherlands, Ireland, Lithuania, Luxembourg, Latvia, Malta, Germany, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Sweden, Hungary, Italy,
- Eurasian Economic Union, i.e. Armenia, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan and Russia,
- EFTA, i.e. Iceland, Liechtenstein, Norway with Svalbard and Jan Mayen, Switzerland,
- Others, i.e. all countries that do not belong to the previously mentioned groups of countries.

Since 2020, Great Britain left the European Union and is included in the trade statistics in the group of Other countries.

The conversion of foreign currencies into Polish zlotys was made according to the average annual exchange rate, calculated and announced by the National Bank of Poland.

Relative numbers (**indices, percentage**) have been calculated on the basis of absolute data, expressed with higher precision than presented in the tables.

Due to electronic data processing techniques, in some cases, the components sum can differ from „total values”, or don't sum up to 100%.

More detailed figures (both by the scope and the profile) in particular topics are available in several publication of the Agriculture and Environment Department and monthly publications published by the Statistics Poland – „Statistical Report” and „The socio-economic situation of the country”.

2. Basic definitions

An agricultural activity includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boars, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining unused agricultural land for production purposes in accordance with cultivation principles with respects to environment protection requirements (according to the norms).

An agricultural holding is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which conduct agricultural activity.

Private farm is understood as an agricultural holding used by natural person. Private farms include:

- holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land,
- holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

Agricultural land area includes agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in good agricultural condition – maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law dated 8 February 2023 on Common Agricultural Policy Strategic Plan 2023—2027, are presented in the division into: sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is understood as the agricultural land not cultivated and not used and maintained in a good agricultural condition.

Fallow land is understood as the arable land not used for production purposes but maintained in good agricultural condition, in compliance with environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit trees and bushes and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and bushes and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit trees and bushes grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under cover.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, which do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries not include cultivation in the kitchen garden.

Data regarding fruit trees and fruit bushes until 2014 included its cultivation outside the orchards. In 2015 data on the cultivation area of fruit trees and fruit bushes had not include cultivation outside the orchards, but data on crop production from that period included fruit production in orchards as well as outside. Since 2016 data regarding the cultivation area and crop production of fruit from trees and bushes relate only to its crop cultivation in the orchards.

Cereals, unless otherwise stated, are:

- basic cereals: wheat, rye, barley, oats and triticale,
- cereal mixed for grain,
- buckwheat, millet, maize for grain and other cereals.

Pulses for grain are:

- edible pulses (peas, bean, broad bean and others),
- feed pulses (mixed cereals and pulses, field pea, vetch, field bean, lupine, and others).

Industrial crops include: sugar beet, oil-bearing crops (rape, turnip rape, poppy, sun flower, soya, mustard and oily flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hops, chicory).

Feed plants include:

- pulses for green forage,
- legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses for green forage,
- root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip and others),
- maize for green forage.

Other plants contain: vegetables, strawberries, seedlings of roots plants and others, i.e. herbs.

Yield is understood as a weight unit's (dt) of particular agricultural products harvested from the area unit (ha).

Livestock are animals kept for economic gain, such as the production of meat, milk and other animal products, and in the case of horses, that are used for traction and for recreational and sporting purposes. Livestock includes the following species: cattle, pigs, horses and other equidae, sheep, goats, poultry (broilers, laying hens, cocks, turkeys, ducks, geese, quails, guinea fowls, pigeons, ostriches and other species, but excluding birds kept for hunting purposes), rabbits, other fur animals, other farm animals kept for the production of animal products, e.g. meat or wool (deer, roe deer, fallow deer, elks, reindeer, wild boars, hybrids of wild boar and domestic pig, llamas, alpacas etc.) and bees.

Dairy cows – heads of female bovine animals which have already calved (including those less than 2 years old) and which, by reason of their breed or particular qualities, are kept exclusively or principally to produce milk and for processing into dairy products.

Post-slaughter warm weight – is the post-slaughter weight. The mass referred to as „post-slaughter warm weight“ is composed of weight of a carcass or a half-carcass. Depending on the type of slaughtered animals, for example in the case of pig livestock including the head, legs, skin, kidneys and fat and in the case of other animals – without heads, legs, skin, but including kidney fats.

SO (Standard Output) – an average five-year output value from a specified (crop or livestock) agricultural activity, obtained from 1 ha or 1 head of livestock per year, in the production conditions typical of a given region.

Gross agricultural output includes of:

- **crop output**, i.e. raw (not processed) products of plant origin (production for a given year),
- **animal output**, i.e. production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material and manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural products sales at procurement centres and since 2023 – of retail sales (earlier it was the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces). The value of agricultural market output in the various entity groups is decreased by the value of agricultural products purchased directly from other groups of economic entities and simultaneously the market output of economic entities which conduct the sale is increased by this value. Market output does not include turnover between individual economic entities included in the same entity group and agricultural product sales by agricultural production cooperatives to their members.

Net final agricultural output and net agricultural market output is final agricultural output and agricultural market output decreased by the value of agricultural products (protein feeds, seeds, farm animals and milk) purchased by agricultural producers on the market.

In agricultural output includes supplementary area payments calculated for particular year (among others: hop, tobacco, cereals, oilseeds, pulses and plants intended for seeds and feed).

In the Economic Accounts of Agriculture (EAA), **agricultural output** includes all agricultural production (crop and animal output) regardless of the NACE Rev.2 in which they are classified. EAA uses data from gross agricultural output on crop output and animal output, which includes: market output, own-consumption, products from own output that were utilised for production purposes and increase in inventories, as well as data on import and export of livestock production. In the EAA agricultural output represents the sum of output by all units in the industry (excluding output for intermediate consumption by the same unit), plus output used as intermediate consumption by the same unit, provided this output concerns two different basic activities (such as crop products intended for use as animal feedingstuffs).

In the case of crop output, the differences compared to gross agricultural output result, among others, from reducing the global production in EAA by losses and seeds. EAA output also includes the value of non-agricultural secondary activities of agricultural units, the cost of which cannot be excluded from the agricultural activity, and agricultural services output.

Price indices of gross and market agricultural output expressed synthetically the changes of prices of the sold products, i.e. average procurement prices and prices received by farmers on market places.

Price indices of sold agricultural products reflect changes in average weighted procurement prices and market place prices received by farmers.

Price indices of purchased goods and services illustrate changes in retail prices of goods and services purchased for consumer, current agricultural production or investment purposes. The following weight systems have been applied for goods and services intended for:

- consumption – the structure of expenditure (excluding own consumption) of farmers households of farmers resulting from households budget survey,
- current agricultural production – the structure of purchases which were carried out by private farms,
- investment – the structure of monetary expenditure based on data from national accounts concerning gross capital formation.

Price relations („price gap”) – constitutes of price index of sold agricultural products to price index of purchased goods and services.

Relations between retail prices of means of production for agriculture and procurement prices of agricultural products inform about a quantity of agricultural products that should be sold to buy the given mean of production. Relations have been computed with the use of average monthly, quarterly and annual prices.

Information about **procurement of agricultural products** concern quantity and the value of several agricultural products (crop and animal) purchased by economic entities directly from producers.

Data about procurement of:

- **cereals**, unless otherwise stated, concern grain of cereals for consumption, for feed and sowing, with separation of basic cereals (including cereal mixed), wheat, rye, barley and oats (including cereal mixed) as well as triticale,
- **potatoes**, apart from delivery to procurement centers, also delivery to distilleries, companies producing potatoes flakes and drying houses,
- **animals for slaughter**, (cattle, calves, pigs, sheep, horses and poultry) concern only animals for slaughter (including animals purchased for exports purposes), excluding animals for breeding,
- **pigs**, excluding piglets and young pigs from 20 to 50 kg.

Procurement prices are average prices calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of several agricultural products purchased at a given period by economics entities purchasing agricultural products directly from producers.

Sales of plant protection products for agricultural provision covering sale by producers and from import. The selected plant protection products allowed for using were included in surveys of sale until 2004. Since 2005 according to EUROSTAT requirements all plant protection products allowed for using in Poland are surveyed. In 2020 it was 2521, in 2021 – 2789, in 2022 – 2714, in 2023 – 2787 and in 2024 – 2881.

Farming year cover the period from 1 July to 30 June (e.g. the 2023/24 farming year covers the period from 1 July 2023 to 30 June 2024). The data collected in the Agricultural Census 2020 refer to the period of the last 12 months ending on the reference date of the survey (i.e. the period from 2 June 2019 to 1 June 2020, inclusive). Similarly as the data collected in the sample survey of Integrated Farm Statistics (IFS), however the survey concerned the period from 2 June 2022 to 1 June 2023, inclusive.

Food security is understood as a high degree of food self-sufficiency ensured by local sources of supply of raw materials for food production, should be clearly distinguished from the concept of:

- food safety determining hygiene (food quality),
- nutritional security regarding the proper structure of food consumed (the right amount of protein, vitamins and other ingredients necessary for life and health).

According to the FAO definition formulated in The State of Food Insecurity in 2001, universal access for all households to safe food that enables them to maintain a healthy and active life is a fundamental human right. Ensuring food security in Poland is a part of the national security strategy. The concept of food security consists of three conditions: economic accessibility – access to income or own production, physical availability of food and adequate hygienic quality of products.

According to the Act on food safety and nutrition, food safety is: „the general conditions that must be met, in particular: additives and flavors used, levels of contaminants, pesticide residues, food irradiation conditions, organoleptic characteristics, and activities that must be undertaken at all stages of food production or marketing to ensure human health and life”.

Basic agricultural balances are of estimated character. The source of their compilation sustains information about: amount of domestic production of agricultural origin, import, export, stocks at producers' and in commercial outlets, consumption of food products in households.

Agricultural balances (of cereals, potatoes, vegetables, fruit, dried pulses, sugar, oleaginous seeds and fruit, vegetable fats and oils, milk and eggs) include domestic production and import of agricultural products and its processed products (in equivalent of raw material).

Domestic usage were calculated as a sum of domestic production (less export of agricultural products and processed products – in equivalent of raw material) and import, including changes in stocks level. Domestic consumption shows allocation of production by main receivers and its final destination; it is also compiled – in terms of kind of balance – in division for: farm expenditures (e.g. sowing, planting, feeding), consumption of agricultural products by people, industrial processing (raw materials for spirit, starch, beer, wine and oil production) as well as losses and wastages at producers' and in turnover.

In foreign trade, the calculation of the „**Terms of Trade**” index is made according to the formula:

$$TT = \text{Export Price Index} / \text{Import Price Index}.$$